

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 22 (1529) 1979 GEGUŽĖS - MAY 31

LIETUVIŲ SAVAITRASTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

30 ct.

Neapginta pozicija

Yra klausimų, kurie iškyla viešumon, truputį pabuvoja ir nugrimzta užmarštin. Yra betgi klausimų, kurie ilgai laikosi viešumoje, sunkiai iš jos traukiasi, o pasitraukę ir vėl grįžta. Prie tokių priklauso Lietuvos žydų tragedija. Apie ją buvo daug rašyta, kalbėta, diskutuota, bet aiškaus sprendimo nerasta. Tiesa, išryškėjo kaikurios pozicijos, palengvinusios kelią į teisingesnį problemos nušvietimą, tačiau abi pusės liko senosiose pozicijose. Buvo bandyta perkelti klausimą į mokslinę plotmę, bet ir čia susidurta su emocijomis ir kitokiomis klūtimis. Kurį laiką problema buvo palikta lyg ir ramybėje, bandyta pridengti ją tyla. Tos tylos šalininkai yra ypač okupuotos Lietuvos tautiečiai, dalyvaujantys žmogaus teisių bei laisvių kovoje, nes ten esą derinamos bendros pastangos prieš didesnį dalyką — visuotinę tironiją. Tos nuomonės yra ir daugelis išeivijos lietuvių veikėjų. Deja, pagėdijama ramybė neįmanoma, kai kita pusė skatina triukšmą. Antai, JAV-se skelbiama, kad vyriausybė paskyrė du milijonus dolerių II D. karo nusikaltėlių — žydų naikintojų medžioklei ir sudarė tam reikalui atitinkamą personalą. Kanadoje daromas spaudimas ir vyriausybę, kad ši taip pat imtųsi panašios medžioklės. Prieš parlamento rinkimus žydų studentų organizacija varė plačią akciją, kuri buvo skelbiama ir didžiojoje spaudoje.

TOKS klausimo kėlimas lietuviams, kaip ir kitom tautybėm, nėra malonus, nes ir jų pavardės, siejamos su tautybe, pasirodo pasaulio viešumoje. Tuo būdu metamas šešėlis visai lietuvių tautai, juoba, kad ir tos rūšies raštuose nesiribojama paskirais asmenimis. Yra buvę atvejų, kur formaliai kaltinama lietuvių tauta kaip žydų naikintoja, o danų tauta augstinama kaip didžiausia jų gelbėtoja. Ryšium su būsimomis bylomis šis radikalusis požiūris ir vėl iškils viešumoje, provokuodamas radikalų atkirtį ir kitoje pusėje. Bet tokia taktika neveda į klausimo sprendimą iš esmės — ji tik žadina kerštą abiejose pusėse ir pertelkia jį būsimom kartom. Masinė nusikaltėlių medžioklė po beveik 40 metų, kai labai sunku nustatyti net jų tapatybę, jau nekalbant apie liudininkus, jų atmintį ir dokumentaciją, — yra pavojinga ta prasme, kad gali pasmerkti ir nekaltus žmones. Šį pavojų didina ir tai, kad nusikaltėlių medžioklėje naudojama labai nepatikimais sovietiniais šaltiniais. Nusikaltėliai turėjo būti nubauti tuoj po karo. Jei Lietuva būtų likusi nepriklausoma, be abejonės, tai būtų ir padariusi, t.y. apvaliusi tautą ir atstaciusi jos garbę. O ir dabar laisvoji lietuvių išeivija, kiek matyti iš buvusių diskusijų, nėra linkusi teisinti tikrų nusikaltėlių, bet ji taip pat nėra linkusi pritarti kerštaujančiai medžioklei, besišvaistanti urminiu kaltinimu.

DABARTINĖJE situacijoje laisvoji išeivija negali tylėti, nes nei tyla, nei kerštas neveda į Lietuvos žydų tragedijos atomazgą. Ir taip jau per daug ilgai tylėta — nesurinkta net medžiaga lietuviškajai pozicijai teisingai nušviesti. Jau ne kartą buvo rašyta spaudoje, kad politiniai mūsų veiksniai šioje srityje savo pareigos neatliko, t.y. nesuorganizavo nei dokumentinės medžiagos rinkimo, nei atitinkamo veikalo. Girdėti, kad kun. dr. J. Prunskis ėmėsi to uždavinio. Tai labai girtina pastanga, tik svarbu, kad ji nepasiduotų vienašališkumui pagundai ir netaptų propagandinio pobūdžio leidiniu. Tegu kalba ne jausmas, ne lietuviškasis prokuroras, o teisingas padėties vertintojas. Minėtai pagundai lengva pasiduoti, juoba, kad ją skatina kaikiurių žydų leidiniai, pilni radikalų, perdėtų kaltinimų. Reikia tikėtis, kad kun. dr. J. Prunskis sugebės išlaikyti objektyvumą, pusiausvyrą ir nuties kelią kitam leidiniam bei apgins puolamąją poziciją. Žydų tragedija yra Lietuvos tragedijos dalis, kuri tebelaukia tyrinėtojų. Pirmoji tragedija (žydų) gali būti pilnai ir teisingai suprasta tik tai bendros Lietuvos tragedijos rėmuose. Dėlto, žvelgiant į opiąją problemą, reikia jungti abi tautų dydystes — lietuvių ir žydų. Sovietinė ir nacinė Lietuvos okupacija yra dvi to paties medalio pusės, kurių vieną nuslėpus lieka nesuprantama kita.

KANADOS ĮVYKIAI

Rinkimų staigmenos

Sešioliktuojų Kanados premjeru bus prisakdintas iš Albertos kilęs pažangiųjų konservatorių vadas J. Clarkas, turintis tik 39 metus amžiaus, jauniausias Kanados istorijoje. Parlamentan jis grįžo su 136 atstovais, iki daugumos vyriausybės stokodamas tik 6 atstovų. Skaudžiausio pralaimėjimo susilaukė buvęs premjeras P. E. Trudeau su liberalų partija, kurios atstovų skaičius buvo sumažintas iki 114. Parlamento rinkimuose krito net 13 ministerių kabineto narių, tarp jų: energijos išteklų — A. Gillespie, darbo — M. O'Connell, indėnų — H. Faulkner, krašto apsaugos — B. Danson, imigracijos — B. Cullen valstybės pajamų — T. Abott, daugiakultūrijų reikalų — N. Cafik ir valstybės sekr. J. Roberts. Visi šie ministrai rinkimus pralaimėjo arba Toronto mieste, arba Ontario provincijoje. Kitus pralaimėjimas ištiko vakarinėse Kanados provincijose. Nepasitvirtino ir NDP socialistų vad. E. Broadbento puose-

lėtos viltys susilaukti 36-40 atstovų. Naujajame parlamente jis jų turės tik 26. Kreditistų partija su savo nauju vadu F. Roy tegavo 6 atstovus, išrinktus tik Kvebeko provincijoje. Nega-lutinioje duomenimis, liberalai visoje Kanadoje gavo 39,9% balsų, konservatoriai — 36,1%, NDP socialistai — 18,5%, kreditistai — 4,5%. Už liberalus balsavusių nuosimti gerokai išpūtė Kvebekas, kur jie gavo 67 atstovus, kreditistai — 6, konservatoriai — tik 2.

Stebint rinkimus televizijos ekrane, jie buvo pradėti beveik lygiomis Atlanto provincijose su 17 išrinktų konservatorių, 13 liberalų ir 2 socialistais. Pridėjus Kvebeką, liberalų atstovų skaičius paaušo iki 80, konservatorių — vos iki 19. Pasitvirtino daugelio pranašystė, kad pagrindinė kova ši sykį vyks Ontario provincijoje. Čia buvo aiškus posūkis į konservatorius, kuriems pavyko laimėti 57 atstovus. Liberalai nukrito iki 32 (Nukelta į 8 psl.)

PLACIAI PRAZYDĖS PAVASARIS ŽAVIOMIS GELEMIS

NUOTR. VYTAUTO MACO

Sovietinė pilietybė išeivijai

Naujasis įstatymas, palietęs milijonus išeivių laisvajame pasaulyje

Laisvajai pasauli nuste-bino naujasis Sov. Sąjungos pilietybės įstatymas, kuris sovietų piliečiais laiko ne tik Sov. Sąjungos teritorijoje gimusius išeivius, bet ir jų vaikus. Šio įstatymo tekstas buvo išspausdintas "Pravdoje" 1978 m. gruodžio 1 d. Jis buvo oficialiai paskelbtas 1978 m. lapkričio mėnesį augščiausiojo sovieto, o išgalios 1979 m. liepos 1 d.

Visų pirma kyla klausimas, ką sovietai iš viso laiko piliečiais. Pagal 1921 m. įstatymą, piliečiais buvo laikomi visi Sov. Sąjungos gyventojai, joje gyvenę įstatymo paskelbimo metu, ir joje gimusieji nuo 1917 m. lapkričio 1 d. Taigi, šis įstatymas nelieta Baltijos valstybių. 1938 m. pilietybės įstatymas sovietiniais piliečiais laikė visus buvusius Rusijos imperijos piliečius ir nustatė, kad tikrai augščiausias sovietas — taryba gali priimti pilietybės atsisakymą.

Pilietybės įstatymas, išleistas augščiausiojo sovieto 1940 m. rugsėjo 7 d., specialiai mini baltiečius. Pirmajame paragrafe sakoma: baltiečiai yra Sov. Sąjungos piliečiai nuo jų įjungimo dienos į Sov. Sąjungą 1940 m. birželio mėnesį. Antrajame paragrafe sakoma: piliečiai, buvę už Sov. Sąjungos ribų įjungimo dieną, pasiliko sovietiniais piliečiais, bet privalėjo registruotis Sov. Sąjungos konsulatuose iki 1940 m. lapkričio 1 d. Nesiregistravusieji galėjo tapti piliečiais, kreipdamiesi į prezidentą ir gavę jo sutikimą.

Naujasis įstatymas

1979 m. liepos 1 d. įsigaliojantis Sov. Sąjungos pilietybės įstatymas labiausiai paliečia ir išeivius. Trečiajame paragrafe sakoma: sovietiniais piliečiais

laikomi visi, kurie tokiais buvo įstatymo paskelbimo dieną. Penktasis paragrafas sako, kad gyvenantieji užsienyje nepraranda sovietinės pilietybės. Aštuntasis paragrafas sako: jei sovietinis pilietis turi kitos valstybės pilietybę, tai ši nėra pripažįstama.

Vienuoliktas paragrafas: "Vaikas, kurio abu tėvai jo gimimo metu buvo TSRS piliečiai, yra TSRS pilietis nepriklausomai nuo to, ar jis gimė TSRS teritorijoje, ar už TSRS ribų."

Dvyliktas paragrafas: "Esant skirtingai tėvų pilietybei, jeigu vienas jų vaiko gimimo metu buvo TSRS pilietis, vaikas yra TSRS pilietis: 1) jeigu jis gimė TSRS teritorijoje; 2) jeigu jis gimė už TSRS ribų, bet tėvų arba vieno iš jų nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu buvo TSRS teritorijoje. Esant skirtingai tėvų pilietybei, jeigu vienas jų vaiko gimimo metu buvo TSRS pilietis, ir jeigu tuo metu abiejų tėvų nuolatinė gyvenamoji vieta buvo už TSRS ribų, vaiko, gimusio už TSRS ribų, pilietybė nustatoma pagal tėvų susitarimą. Vaikas, kurio vienas iš tėvų vaiko gimimo metu buvo TSRS pilietis, o kitas buvo asmuo be pilietybės arba buvo nežinomas, yra TSRS pilietis nepriklausomai nuo gimimo vietos."

Septynioliktas paragrafas sako, kad asmuo gali atsisakyti sovietinės pilietybės tik tai su augščiausiojo sovieto prezidento leidimu. Prezidiumas nepriima atsisakymo: jei to reikalauja Sov. Sąjungos interesai, jos saugumas arba jei asmuo yra kalinamas Sov. Sąjungoje.

Aštuntasis paragrafas numato: jei asmuo atsisako sovieti-

nės pilietybės arba jos netenka, jo vaikai arba sutuoktinis lieka sovietiniais piliečiais (pvz. T. Venclovos, V. Morozo atvejais).

25-tasis paragrafas: jei abu tėvai nustoja būti sovietiniais piliečiais, jų vaikas iki 14 metų amžiaus savaime netenka sovietinės pilietybės, bet jei vaikas yra virš 14 metų, privalo pats individualiai atsisakyti sovietinės pilietybės.

Dvidešimt devintas paragrafas: jei Sov. Sąjunga yra pasirašiusi tarptautinę sutartį pilietybės klausimu, tai pirmenybę turi toji sutartis. Tokias sutartis Sov. Sąjunga turi su Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija, Rumunija, Albanija, R. Vokietija ir kt.

Pareigūnų laikysena

Laisvojo pasaulio valstybių vyriausybės čia minimu klausimu turės pasisakyti. Galimas dalykas, šis reikalas pasieks ir Jungtines Tautas. Kanados vyriausybė, užimta rinkimais, iki šiol neturėjo progos nei laiko reaguoti. Kanados spauda jau gana aštriai pasmerkė naująjį Sov. Sąjungos pilietybės įstatymą, paliečiantį daugybę kanadiečių. Ji reikalauja, kad ir vyriausybė atitinkamai reaguotų. Iki šiol tik Ontario premjeras W. Davis, kalbėjęs Ontario Et-ninės Spaudos bankete Toronte, aiškiai pasisakė. Stai jo žodžiai:

"Žinau, kad yra daug kanadiečių, kilusių iš R. Europos ir Ukrainos, kurie tuo yra rimtai susirūpinę. Daugelis jų labai gerai žino grubius žmogaus teisių pažeidimus Sov. Sąjungoje. Visi žinome kelionių ir emigracijos suvaržymus, taikomus milijonams sovietinių piliečių, ku-

Pasaulio įvykiai

IZRAELIS GRAŽINO DALĮ SINAJAUS EGIPTUI SU JO SOSTINE EL ARISU. Didžiulę Egipto vėliavą iškėlė prez. A. Sadatas, susilaukęs entuziastiško gyventojų sutikimo. Izraelio spauda pranašavo, kad El Ario gyventojai nebus patenkinti sugrįžimu Egipto kontrolėn, nes apie 5.000 jų turėjo gerai atlyginamus darbus Izraelio teritorijoje. Si pranašystė betgi nepasitvirtino. Prez. A. Sadatą jie sutiko su plakatais, skelbiančiais: "El Arišas sveikina taikos didvyrį!", "Šiandien El Arišas, rytoj Jeruzalė!" Savo viešnagės metu A. Sadatas aplankė paminklą, pastatytą 1948 m. kare žuvusiems egiptiečiams. Padangėn buvo paleisti šimtai balandžių, tūkstančiai spalvotų balionų. Izraelio kariuomenė turėjo nemažą problemą su Sinajaus pusiasalyje įsikūrusiais izraelitų kaimais, kurių gyventojai nenori pasi-

traukti Izraelin. Tolimesnės derybos dėl Gazos ir vakarinės Jordano pakrantės vyksta Beršebos mieste, Negevo dykumoje. Šios dvi sritys turi daugiau kaip milijoną arabų kilmės gyventojų. Pagal taikos sutartį jiems turi būti suteikta savivalda, tačiau Izraelio premjeras M. Beginas šiuo klausimu nėra linkęs į didesnius kompromisus. Jis viešai pareiškė, kad Gaza ir vakarinė Jordano pakrantė niekada netaps nepriklausoma arabų valstybe, nors dėl to būtų pažeistas laisvo gyventojų apsisprendimo principas. Geriausi atveju jiems tebus leista tvarkyti savo socialinius bei savivaldybinius miestų reikalus. Visi kiti reikalai liks Izraelio žinioje. Po penkerių metų vakarinė Jordano pakrantė bus laikoma Izraelio teritorijos dalimi. Egiptas buvo užpirkęs 50 amerikietiš-
kų "F5E" tipo naikintuvų, kurie yra verti \$525 milijono. Ši pirkinį turėjo finansuoti Egiptas finansškai rėmusi Saudi Arabija. Su kitomis arabų šalimis ji dabar yra nutraukusi oficialius ryšius su Egiptu. Pentagoną visdėlto pasiekė Saudi Arabijos užtikrinimas, kad ši sąskaita bus padengta.

Sūviai į vadus

Amerikos ir Irano santykius įtempė JAV senato priimta rezoliucija, smerkianti mahometoniškų teismų sprendimus, kurių dėka Irane jau sušaudyta apie 210 buvusio šacho R. Pahlavio režimo rėmėjų. Revoliucijos vadas ajatola R. Chomeinis kriminaliniais nusikaltėliais pavadino šios rezoliucijos iniciatorių senatorių J. Javitsą ir jo žmoną, kurie abu yra žydų kilmės. R. Chomeinis taipgi atsisakė išleisti naująjį JAV ambasadorių W. Cutlerį, numatytą pakaitai iš Teherano išvykusiam ambasadoriui W. Sullivanui. Pirmuoju smuiku grojantys ajatolomis vadinami mahometonų dvasiškai Teherane suorganizavo masines demonstracijas prieš JAV. Joms vadovavo revoliucinei mahometonų tarybai priklausantis ajatola H. Rafsajanis, artimas revoliucijos vado R. Chomeinio bičiulis. Po šių demonstracijų jis susilaukė kulkos į vidurį ir dabar gydosi ligoninėje. Tai jau trečias atentatas prieš mahometoniškos revoliucijos vadus. Balandžio 23 d. buvo nušautas kariuomenės štabo vir-

šininkas gen. M. Charanis, o gegužės 1 d. — revoliucinio tribunolo pirmininkas ajatola M. Motaharis.

Prašo pagalbos

Už žmogaus teises komunistinėje Kinijoje kovoja Pekingė leidžiamas pogrindinis laikraštėlis "Tyrinėjimas". Jo redaktorius W. Jingsengas buvo suimtas kovo mėnesį. Laikraštėlio leidėjai dabar kreipėsi į užsieniečius žurnalistus, prašydami pagalbos disidentams, kurių jau apie 10 yra atsidūrę kalėjime. Prašyme pabrėžiama, kad jie visi priklausė spontaniškai kilusiam demokratiniam sąjūdžiui, kritikavusiam klaidingus marksizmo ir Mao mintis. Pagalbos prašytojai pabrėžia savo tvirtą tikėjimą į demokratiją, laisvę, žmogaus orumą ir reiškia viltį, kad bus įveiktas kiniečių kompartijos despotizmas. Iš Hanojaus grįžo taikos derybos su Vietnamu dalyvavę Kinijos atstovai. Jokių konkrečių susitarimų nebuvo pasiektas, tik abi pusės pasikeitė dalimi turimų karos belaisvių. Kinija paleido 120 sužeistų ir sergančių vietnamiečių, Vietnamas — 43.

Nenori marksizmo

Ispanijos socialistų partijos suvažiavime atstataidino jos vadas F. Gonzalez, norėjęs išimti marksistinę etiketę iš oficialaus partijos pavadinimo. Pasak jo, partijos nariai pirmiausia turi būti socialistai, o ne marksistai. Suvažiavimo dalyviai betgi pasisakė už ryšius su marksizmu, atmesdami savo vadą pasiūlymą. Socialistai yra vadovaujanti opozicinė partija Ispanijos parlamente. F. Gonzalez oficialiu nusigėžimu nuo marksizmo tikėjęs sustiprinti jos populiarumą.

Skaudi nelaimė

Čikagoje nukrito iš O'Hare aerodromo kylantis "American Airlines" keleivinis "DC-10" lėktuvas. Šioje skaudžioje nelaimėje žuvo 272 keleiviai ir igulios nariai — rekordinis aukų skaičius S. Amerikoje. Du žmonės žemėje užmušė sprogsio lėktuvo daly. Aukų galėjo būti dar daugiau, bet lakūnams pavyko lėktuvą nukreipti į tuščią lauką. Nelaimė sukėlė neįtikėtinas turbininio variklio atitūkimas ir nukritimas nuo kairiojo sparno lėktuvo kilimo metu.

Šiame numeryje:

- Neapginta pozicija
- Lietuvos žydų tragedija ir jos atgarsiai išeivijoje
- Sovietinė pilietybė išeivijai
- Naujasis Sovietų Sąjungos įstatymas palies daug lietuvių
- Taip žuvo lenkų kareivis
- Istorinis įvykis lietuvių liudininkų ir pareigūnų akimis
- Policijos pareigūnas gelbėjo žydus
- Būdingas atvejis, rodąs lietuvių pareigūnų laikyseną
- Kanados lietuviai ir politika
- Persilpnas mūsų tautiečių dalyvavimas politiniame gyvenime
- Aktualieji lietuviams klausimai
- Pranešimas iš Romos apie Lietuvos bylą italų spaudoje
- Kalinio Gajausko žmonos laiškas
- Siuo raštu ji kreipėsi į JAV elektrikų unijos vadą
- Buvusių stovyklų krašte
- Lietuvių pėdsakai išvietintųjų gyventose vietovėse
- Dabartinė mūsų poezija
- Rašytojas A. Kairys atsiliepia į prof. A. Maceinos mintis
- Mūsų universiteto pradžia
- Straipsnis iš okup. Lietuvos pogrindžio spaudos

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyta. Kastytis

Metinė prenumerata \$14, pusmetinė — \$7.50. Rėmėjo prenumerata \$20.
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostata. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$14.00 per year, \$7.50 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

RELIGINIAME GYVENIME

★ **TORONTO ARKIVYSKUPIJA**, vadovaujama arkiv. G. Emmett Carterio, padalinta į tris ganytojiškes sritis — rytinę, vakarinę ir centrinę. Jos bus tarsi atskiros vyskupijos. Kiekvienai paskirtas tiesioginis vyskupas-pagalbininkas, kuris joje darbuosis kaip pilnateisio tos srities vyskupas-ganytojas. Bendrąjį arkivyskupijos linkmę ir toliau nustatys arkivyskupas. Visos centrinės arkivyskupijos įstaigos, aptarnaujančios paskirtas sritis, bus pavaldžios arkivyskupui. Tie trys sritiniai vyskupai yra: vysk. Aloyšius M. Ambrozic, kuris taipgi rūpinsis visos arkivyskupijos etninę grupių reikalais; vysk. M. Pearce Lacey, kuris rūpinsis ir kunigų paskirstymais visos arkivyskupijos mastu; vysk. Robert B. Clune, kuris rūpinsis vienuolių ir nuolatinių tarnybų dijakonų reikalais visos arkivyskupijos mastu. Visų trijų arkivyskupijos sričių koordinatorių ir administracinių arkivyskupo pagalbininkų bei kancleris bus vysk. Leonard I. Wall. Lietuviškoji Toronto Prisiėlimo parapija dabar priklausys centrinei Toronto arkivyskupijos sričiai ir jos tiesioginiam vyskupui, o Lietuvos Kankinių parapija — vakarinei sričiai ir jos tiesioginiam vyskupui.

★ **VATIKANO VIRSŲNĖS** BUVO NAUJAI PERTVARKYTOS po kard. Jean Villot mirties. Vatikanas valstybės sekretoriaus ir Viešųjų Reikalų Tarybos prefekto vietą užėmė arkiv. Agostino Casaroli. Valstybės pasekretoriui paskirtas ispanas arkiv. Eduardo Martinez Somalo, 52 m. amžiaus, paskutiniuoju metu buvo nuncijumi Kolumbijoje. Viešųjų Reikalų Tarybos sekretoriaus vietai, kurią iki šiol užėmė arkiv. Casaroli, paskirtas mons. Achille Silvestrini, 56 m. amžiaus, iki šiol buvęs tos tarybos pasekretoriu ir vadovavęs Vatikano delegacijai Belgrado konferencijoje. Į jo iki šiol užimtą svarbią vietą paskirtas mons. Audrys Bačkis, 42 m. amžiaus lietuvis. Viešųjų Reikalų Tarybos žinioje yra visi diplomatiniai santykiai su pasaulio valstybių valdžiomis. Be to, kartu su Vatikano sekretoriatu, Viešųjų Reikalų Taryba tvarko visus nunciatūras bei apaštališkųjų delegatūrų reikalus ir vadovauja popiežiškajai komisijai Rusijos reikalams. Tai, mūsų žodžiais tariant, yra užsienio reikalų ministerija, kurioje mons. Bačkis dabar užima trečią aukščiausią vietą.

★ **TARP MOKSLO IR TIKEJIMO** NEGALI BŪTI JOKIO PRIEŠTARAVIMO — pareiškė Jonas-Paulius II Europos Fizikos Draugijos nariams, apsilankiusiems Vatikane. Kalbėdamas jiems prancūziškai, popiežius nurodė, kad K. Bendrija puoselėja tikrąjį tyrinėjimo laisvę pagal tikslų mokslų reikalavimus bei metodus. Tikslieji mokslai yra gerio apraška, nes jie nori sužinoti tiesą apie pasaulį, apie kurį Kūrėjas yra pareiškęs, apie pasaulius yra geras. Gimtoji nuodėmė nėra pagrindinis pakelimas to pirminio pasaulio gerio. Žmogiškosios žinios apie pasaulį — tai pasidalinimas vienu žmonių su kitais apie patį pasaulio Kūrėją. Tuo žmogus išreiškia savo panašumą į Dievą ir teikia Jam garbę. Pasak popiežiaus, visata yra darbi, todėl kiekvienas neatsakingas žmogaus bandymas išvesti ją iš pusiausvyros yra kenksmingas. Mokslininkai negali elgtis su gamta kaip su verge. Kad mokslas ir technologija netaptų tirionių jėgų įrankiu prieš patį žmogų, reikia mokslininkams bei technologams dvasios — moralinių normų, reguliuojančių žmogaus gyvenimą. Popiežius pabrėžė, jog K. Bendrija yra jungtis tarp tikėjimo ir mokslo. Viegos moderniojo mokslo tėvų, Galilėjus, yra rašęs, kad Sv. Raštas ir gamta kyla iš to paties dieviškojo žodžio. Jei moksliniai tyrinėjimai bus vykdomi pagal griežtus savų sričių metodus ir liks išlikimui savo sričių tikslams ir įteigti Sv. Raštas bus skaitomas pagal K. Bendrijos aiškinimą, — jokie sankirčiai tarp tikėjimo ir mokslo negalės būti.

★ **"PRO ORIENTE"** įstaiga, kurios steigėjas yra kard. Franz Koenig, buvo labai išgirta Jono-Pauliaus II už jos nuopelnus užmezgant santykius su atsilikusiu nuo Romos rytų krikščionija. Įstaigos 15 metų įsteigimo sukakties proga popiežius audienijoje priėmė 73 m. amžiaus kardinolą Koenigą ir 50 tos įstaigos nariu. Vėliau per Vatikano radiją kard. Koenigas pareiškė, kad įstaiga

buvo įsteigta Vienoje, nes tai miestas istoriškai ir geografiškai atveria vartus į rytus. Įstaiga ypatingai glaudžius ryšius yra užmezgusi su rytų krikščionimis, atsilikusiais nuo Romos 451 m. Chalcedono santarybos metu, kai jie atsisakė pripažinti dvi atskiras Kristaus prigimtis — dievišką ir žmogišką. Tie krikščionys — armėnai, siriečiai, koptai, etiopai ir jakobitai monofizitai. Jie jau yra turėję visą eilę suvažiavimų bei pokalbių su "Pro Oriente" įstaiga ir yra priėję bendros su katalikais nuomonės apie Kristaus prigimtį. Vieninteliai dar neišsprendę dalykai — popiežiaus primatas bei jurisdikcija ir santarybų galia. Spaudos atstovų užklaustas apie Rytų apeigų katalikus komunistiniuose kraštuose, kardinolas paaiškino, jog ypatingai sunkioje padėtyje yra Rytų apeigų katalikai Rumunijoje, nes Rumunijos valdžia nesileidžia į jokių pokalbių su Vatikanu. Sovietų Sąjungoje, pasak kardinolo, oficialiai jokių Rytų apeigų katalikų nėra, tačiau neoficialiai jie gyvena, tik jų tikras skaičius nėra žinomas.

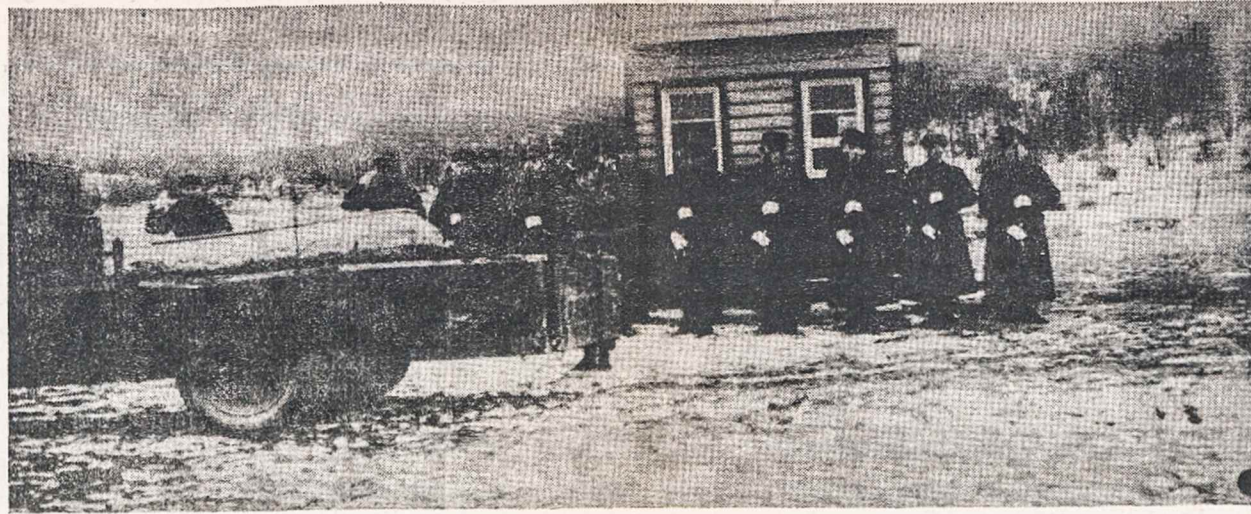
★ **PALAIMINTAISIAIS** PASKELBTI DU PRAEJUSIO SIMTMECIO KUNIGAI — ispanas dominikonas kun. Francesco Coll (1812-1875) ir Sv. Dvasios vienuolijos narys prancūzas kun. Jacques Desire Laval (1803-1864). Jacques Laval jaunystėje buvo atitolęs nuo religijos ir, baigęs medicinos mokslus, buvo gydytoju. Nepatenkintas tokiu gyvenimu, grįžo į religiją ir 1838 m. buvo išvėntintas kunigu. Porą metų pasidarbavęs parapijoje Prancūzijoje, išvyko į Mauricijaus salą ir darbuotis tarp negrų vergų, kovodamas už jų išlaisvinimą. Kai jie tapo laisvais, jis ir toliau pasiliko jų tarpe iki mirties. — Francesco Coll augo 10 vaikų šeimoje ir buvo jauniausias. Būdamas 4 metų amžiaus, neteko tėvo, o motina mirė, kai jis buvo 15 m. amžiaus. Mokslui pinigų jis užsidirbdavo mokydamas mažus apylinkės vaikus katekizmo ir gramatikos. Taip jis baigė kunigų seminariją ir prieš šventimus įstojo dominikonų vienuolyną. Išventinusi jį kunigų, dominikonų vienuolynas, valdžios įsakymu, buvo uždarytas. Tada jis atsidėjo rekolektyvų vedimui ir pamokslininkavimui. Su keliais kitais kunigais 1846 m. jis įsteigė pamokslininkų sambūrį ir pasivadino Apaštalautejo Brolija. Ši brolija vėliau gavo oficialų Sv. Sosto pripažinimą. Jis taipgi 1856 m. įsteigė moterų vienuoliją, pasivadinusią Apreiškimo Kongregacija. Šiuo metu tai kongregacija priklauso 1,600 seselių, besidarbuojančių 15-je valstybių.

★ **LIGONIŲ PATEPIMO** NEGALI TEIKTI DIJAKONAI — pareiškė apaštališkasis delegatas arkiv. Jean Jadot JAV vyskupų konferencijos suvažiavime gegužės 2 d. Nors tai dar nėra oficialus K. Bendrijos sprendimas, tačiau, anot jo, Vatikanas laikėsi ir laikosi nuomonės, kad Ligonų sakramento teikimui reikia Kunigystės šventimų, panašiai kaip ir Atgalios sakramento teikimui.

★ **TAIKOS SVEIKINIMAS** turėtų būti perkeltas į kurią nors kitą Mišių dalį — pareiškė arkiv. John Whealon JAV vyskupų konferencijos suvažiavime, diskutuojant liturginius klausimus. Esą 15 metų patirtis rodo, jog šis veiksmas amerikiečių tarpe yra tapęs tipiškai amerikonišku — triukšmingu paviršutinišku kumu tuo momentu, kai reikia rimties ir susitelkimo rengiantis priimti Šv. Sakramentą. Kaikurie vyskupai ta proga pasiūlė taikos sveikinimą perkelti į Mišių pradžią, tuo išreiškiant tikinčiųjų pasisveikinimą įeinant šventovėn. Kiti siūlė taikos sveikinimą nukelti į Mišių pabaigą, kai tikintieji yra kunigo skatinami eiti pasaulin Viešpaties malonėje.

★ **ANGLIKONŲ PRIMAS** ARKIV. DONALD COGGAN atšaukė numatytą kelionę Lenkijon, kad ji nesutaptų su popiežiaus kelione. Arkivyskupas būtų lankęsis Lenkijoje nuo gegužės 30 iki birželio 3 d., o popiežius Lenkijon atvyks birželio 2 d.

★ **ORTODOKSŲ KUN. G. CALCIU**, buvęs Radu Voda seminarijos profesorius, buvo žiauriai kankinamas š.m. kovo mėn. Bukarešto kalėjime, Rumunijoje, už organizavimą paskaitų ciklo, kuriame buvo kritikuojamas marksizmas. Šias žinias vokiečių katalikų žinių agentūrai KNA pranešė baptistas dvasininkas Paul Neculesco. KUN. J. STS.

Lenkijos kareivio Stanislovo Serafino kūnas perduodamas lenkų pareigūnams po incidento prie Lietuvos-Lenkijos demarkacijos linijos ties Trasnykų k. 1938 m. Pirmas iš kairės pasienio policijos rajono viršininkas Dubauskas

Taip žuvo lenkų kareivis

Š. m. gegužės 3 d. "TZ" straipsnyje "Lenko mirtis Lietuvos pasienyje" yra netikslumų, kuriuos tenka pataisyti, juoba, kad jį rašant naudotasi lenkų šaltiniais.

Pirmiausia tenka prisiminti liudijimą dr. Petro Mačiūlio, kuris buvo specialiai komandiruotas iš Lietuvos užsienio reikalų ministerijos šio įvykio reikalams. (Pig. dr. Petro Mačiūlio "Trys ultimatai", 1962 m.)

Lenkai buvo iškėlę bylą Lietuvai dėl tariamo susisiekimo trukdymo sausumos ir vandens keliais. Tautų Sąjungos taryba 1931 m. sausio 24 d. nutarė atsisiklausti tarptautinį Haagos tribunolą: "Ar galiojantieji tarptautiniai pasizadėjimai įpareigoja Lietuvą dabartinėmis aplinkybėmis?" Vienbalsis teismo sprendimas 1934 m. spalio 15 d. buvo neigiamas. Lenkai bylą pralaimėjo.

Pažymėtina, kad tos bylos svarstyme bei sprendime dalyvavo ir lenkas teisėjas prof. Rozwodowski, kuris viešai atsisakė balsuoti prieš tribunolo sprendimą, atmetusį lenkų įieškinį.

Teisinė Lenkijos padėtis tuo būdu buvo gerokai susilpninta, o, svarbiausia, nebeteko priemonių Lietuvai paspausti. Dėlto ji puoselėjo mintį, proga pasitaikius, surengti naują "žygį", nukreiptą prieš Lietuvą. Tai parodė vėlesni metai.

Nesusipratimų palei 512 km demarkacijos liniją pasitaikydavo, kai vienos ar kitos pusės kontrabandininkai pereidavo vienon ar kiton pusėn arba gabentas prekes paslėpdavo. Tarp lietuvių ir lenkų, tos linijos sargybinių, buvo nerašytas susitarimas vieni antriam pagelbėti. Buvo ir kitokių, didesnių nesusipratimų, kai asmeninio keršto ar kitų kokių sumetimų vedini lenkų sargybiniai nužudė net keturis (ne vienu metu) Lietuvos pasienio policininkus.

Buvo kreiptasi per T. Sąjungos tam tikrus biurus, reikalaujant iš Lenkijos kompensacijos nužudytųjų šeimoms. Lenkai atsisakė mokėti kompensacijas, bet tie faktai T. Sąjungos dokumentuose įrašyti, ir kiekvienas juos gali patikrinti.

Trasnykų sankirta

Nuo 1937 m. pavasario palei demarkacijos liniją prasidėjo iš lenkų pusės provokaciniai veiksmai. Merkinės — Seirijų ruožė, Galadusio ežero saloje, Ukmergės — Širvintų rajone, Alytaus bare lenkai naktimis perkeldavo po kelias ar keliolika gairių, išmesdami jas į mūsų pusę arba nusinešdami savo pusėn. Tai mačiau savo akimis Galadusio ežero saloje. Lenkai sąmoningai provokavo mūsų pareigūnus, matyt, kam nors iš anksto ruošdamiesi. Mums tai buvo aišku.

Ir taip išaušo 1938 kovo 11 d. apsiniaukęs rytas. Apie 5 v. r. ties Trasnykų sargybos punktu mūsų sargybiniai atkreipė dėmesį į lenkų pusėje sukelto triukšmą. Lenkų buvo paleista keletas šūvių, bėgiota palei plynai išsikirstą ir suartą liniją, ginchytai tarpusavyje, esą gaudomiejį greičiausiai bus perbėgę liniją lietuvių pusėn ir ten miško pakraštyje pasislėpę.

Eilinis lietuvių policininkas šlaitu nusileido į Trasnykų kaimelį painformuoti savo viršininko apie lenkų pusėje sukelto sargybinių triukšmą. Viršininkas su tuo pačiu policininku išvyko tikrinti. Sargybinių liepė eiti pačia pabare, o pats ėjo apie 20 metrų atstu nuo pakraščio paprastu sargybinių taku. Toje vietoje kaip tik baigėsi mūsų pusėje nedideliu trikampio iškyšuliu miškas. Nieko nepastebėjęs, viršininkas sugrįžo šlaitu į savo būstinę.

Tuo tarpu ėjęs palei pačią liniją policininkas pastebėjo už vieno augšto eglių krūmo judant kažkokį šešėlį. Spėdamas, kad už to krūmo slepiasi tariamas pabėgėlis, policininkas paleido augstyną perspėjamą šūvį — stok! Tan balsas iš anapus eglio krūmo buvo paleistas šūvis — mūsų policininką. Tuomet mūsų šūvis, jau taikydamas į eglio krūmą, iššovė dar tris kartus. Buvę lenkų sargybiniai pradėjo savo draugą vardu kvesti, kad grįžtų savo pusėn. Iš užu krūmo pasigirdo balsas: "Negaliu, mane sužeidė". Supratęs, kas atsitiko, lietuvis policininkas greitai priėjo prie krūmo ir pradėjo lenką sargybinių barti, kodėl jis po perspėjamo šūvio nepasisakė kas esąs. Kodėl jis šovęs? Juk pasieniečiai sargybiniai tarpusavyje nesišaudė.

Lietuviai policininkai sužeistąjį parnešė į savo sargybos punktą, kur buvo suteikta pirmoji pagalba. Bet kol iš Merkinės (už 10 km) atvyko gydytojas, praėjo daugiau kaip dvi valandos. Suteikta medicinos pagalba sužeistojai gyvybės neišgelbėjo: 10 v. ryto lenkų kareivis Stanislaw Serafin mirė. Taip aprašo dr. P. Mačiulis.

Mano pastabos

Aš to įvykio metu gyvenau tose apylinkėse ir galiu patikslinti.

Henryk Wisner knygoje "Wojna nie wojna" rašo, kad lenkų kareivis S. Serafin ryto prieblandoje pakliuvo į atsidūrė Lietuvos pusėje. Taip gali rašyti tik niekada nematęs demarkacijos linijos. Paklįsti per demarkacijos liniją net ir tam siausiaj naktį nėra galima. Abiejose jos pusėse augo retokas 6-10 metrų augčio miškelis su mažesniais krūmokšniais arčiau linijos. Žemė buvo nederbama ir apaugusi žole bei sausomis, trumpomis samanomis. Išilgai demarkacijos liniją už 5-20 metrų vingiavo pro medžius Lietuvos policininkų, o lenkų pusėje — pasienio kareivių išminti takai. Demarkacijos linija, apie 10 metrų pločio, buvo visiškai išvalyta nuo medžių, išarta ir dažnai lenkų karių išakėjama arba grėbliais užlyginami bet kokie pėdsakai. Toje 10 metrų pločio juostoje paviršius visada būdavo purus, o abiejose pusėse buvo kietas, nederbama žemė, apaugusi žole ar samanomis. Demarkacijos linija nuo Nemuno iki Merkio prie Trasnykų kaimo buvo tiesi ir niekur nebuvo dirbamos žemės gretimai. Tokiu būdu tik pirmą žingsnį tos linijos link žengęs, nors ir užsimerkęs, kiekvienas pajunta

purią žemę, kuri ir buvo skiriamoji linija. Kas keli šimtai metrų išartoje juostoje buvo įkastos medinės ilgos kartys — gairės su šiaudų gniužte ant viršaus. Prie šios linijos man teko būti ilgesnį laiką.

Gerai pažinojau pasienio rajono viršininką Dubauską ir žvalgybos viršininką K. Šakį, kurie tvirtino, kad jokių bėglių ar žvalgų tą rytą ten nebuvo. Minkštoje žemėje buvo tik lenkų kareivių kariškų batų pėdsakai.

Kitos aplinkybės

Minėtoje lenko knygoje sakoma: "Trijų metrų atstume nuo sienos jis buvo apšaudytas. . . " Įvykio metu buvo ne tik S. Serafinas, bet dar du kiti lenkų kariai perėję Lietuvos pusėn. Jie norėjo pagauti arba nušauti lietuvių policininką. Įvykus susišaudymui, kareivis S. Serafinas sukrito už dvidešimt metrų nuo demarkacijos linijos, bet dar mėgino šliaužti, kol pritrūko jėgų. Kiti du kareiviai, palikę savo draugą, pabėgo į lenkų pusę. Prisiekusis matininkas Kostas Steigvila, gyvenęs Merkinėje, nuvyko į įvykio vietą ir tą pačią dieną tiksliai išmatavo, kad lenkų kareivis pasiliko, gulėti 17 metrų atstu nuo dem. linijos Lietuvos pusėje.

Sužeistasis buvo nuneštas į Trasnykų kaimo policijos punktą, kur jam buvo suteikta medicininė pagalba. Jam mirus, Merkinėje gydytojas Turecas ir med. felčeris Plutulevičius padarė jo abdukciją. Sekančią dieną mirusio lenkų kario kūnas baltame karste buvo nuvežtas į Trasnykų kaimą ir perduotas lenkam. Perdavimą atliko pasienio policijos rajono viršininkas Dubauskas. Lenkai ten pat vietoje išėmė iš karsto lavoną, o karstą grąžino atgal. Toliau sekė politikų režiūra.

Dėl šio įvykio bendro vaizdo tenka žvilgtelti į Europos politinį gyvenimą tuo metu. Hitleris su savo armija ir slaptu pagrindžiu prisijungė Austriją 1938 m. kovo 10-11-12 dienomis. Didžiosios valstybės buvo užimtos Hitlerio veiksmais, o lenkai pasinaudojo proga ir įvykdė tai, ko negalėjo padaryti legaliai per T. Sąjungos organizaciją bei tarptautinį teisumą. Jei Trasnykų kaime sankirta būtų dėl kurių nors priežasčių nepavykusi, tai tą pačią dieną būtų buvusi rengiama nauja. Juk ir bolševikai, užimdami Lietuvą, Latviją ir Estiją, apkaltino jas kareivių grobimais.

Ėriukas visada turi būti kal tas, nes vilkas nori būti.

V. Barčiūnas

Mes persikėlėm!

Ontario vyriausybės vertimų biuro daugiakalbės

vertimų tarnybos NEBĖRA

MACDONALD BLOCK pastate,

BAY gatvėje.

Dabar ji yra

Welcome House

antrame augšte, 8 YORK St.

965-1458

(žemiau Front gatvės)

Jeigu jums reikia išversti gimimo metrikus, diplomus,

liudijimus atsiminkite naująjį adresą.

Kultūros ir pramogų ministerija
Hon. Reuben C. Baetz, ministeris

Naujosios VLIKo valdybos deklaracija

1943 m. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas lietuvių tautos vardu pakartotinai pasiskelbė pasauliui mūsų tautos prigimtą teisę, išpareigojimą ir besąlyginį nusistatymą būti laisvais, nepriklausomais ir atstatyti suvereninę Lietuvos valstybę.

Tęsdama šį pasizadėjimą, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto taryba 1979 m. kovo mėnesio 11 d. išrinko naują VLIKo valdybą. Naujoji VLIKo valdyba perėmė pareigas ir skelbia šią deklaraciją pasaulio lietuviams.

Lietuvių tautos įgaliotas ir viso pasaulio lietuvių remiamas

Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas su nauja energija ir pasiryžimu tęs kovą už Lietuvos nepriklausomybę. Lietuvių kova už tautos laisvę ir savą valstybę nesikeičia, yra nuolatinė, visuotinė, besąlyginė ir vedanti į pergalę. Ji vyksta kultūrinėje, dvasinėje, savitarpio pagalbos bei bendradarbiavimo ir politinėje srityse, okupuotoje Lietuvoje ir už jos ribų. Nepriklausomybės kovos pagrindą sudaro Tėvyne, tautą ir laisvę mylį lietuviai okupuotoje Lietuvoje, bet toje kovoje aktyviai dalyvaujant ne tik tie, kurie kenčia tremtį ar įkalinimą Sovietų Sąjungoje, bet ir tie, kurie (Nukelta į 3-čią psl.)

Padėka

Nuoširdžiai dėkojame kun. dr. J. Gutauskui, klebonui kun. L. Kemšui ir visai Delhi, Ont., Šv. Kazimiero lietuvių parapijai, kuri padėjo palydėti į amžino poilsio vietą mūsų broli

a. a. Albertą Skrebutėną.

Visiems dėkingi —

Kęstutis Skrebutėnas
Vytautas Skrebutėnas su šeima

A+A

JUOZUI GENAUCIUI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą jo žmonai ONAI, sūnui JUOZUI, dukrai NIJOLEI, žentui DARIUI ir broliui KAZIUI —

Jieva, Giliaras ir Juozas Urbonai
Gunda Adomaitienė

Canadian Art Memorials Ltd.

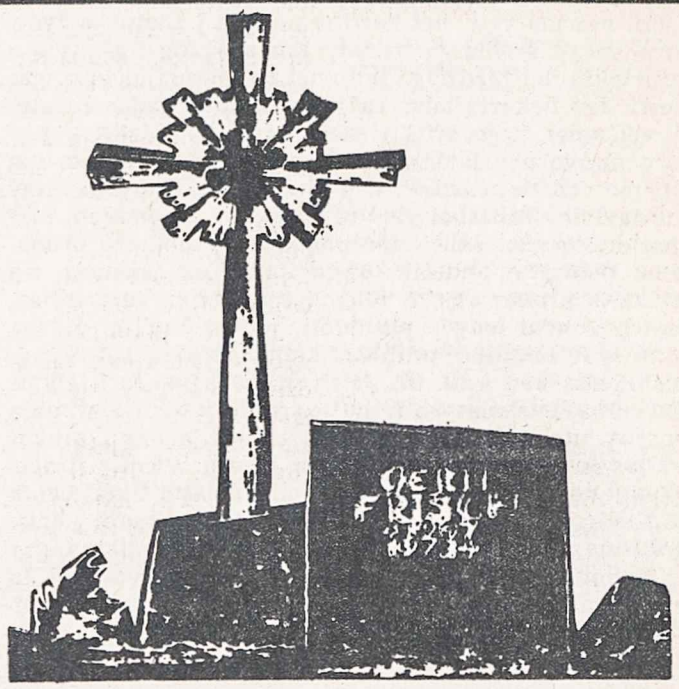
176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ontario L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmens ir skulptūrų darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų.

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pageldivimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

YONGE MEMORIALS LTD.

2019 YONGE ST., Toronto 7 (tarp Davisville ir Eglinton)
Tel. 487-2147, vakarais 445-8955

Meistriškas darbas, puikūs lietuviški projektai
ESTŲ PAMINKLŲ BENDROVE

Mobawk

Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Televizijos aparatai
- * Skalbiamosios mašinos
- * Vaikų baldai
- * Įvairūs kilimai
- * Saldytuvai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Siuvamos mašinos
- * Rašomos mašinelės

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVES:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro.

Naujosios VLIKo valdybos...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

rie gyvena užsienyje — laisvame pasaulyje. Tai yra vieninga visos tautos kova, remiama visų lietuviškų jėgų. Padėkime vienas kitam, atjaukime ir su-praskime vienas kitą ir jokių būdu nekenkime jokiame lietuviui, nes mes juk visi esame tos pačios motinos-Lietuvos vaikai.

Išvystykime didesnę tautinį sąmoningumą, pradėdami nuo savęs, tęsdami savo šeimoje ir mus supančioje aplinkoje, vi-sur stiprindami tautinį idealiz-mą ir tautinę kultūrą.

Sveikiname pasaulio lietuvių spaudą už pagalbą Lietuvos lais-vės byloje ir kartu prašome su-silaikyti nuo betkokių negaty-vių, asmeninių ar apsunkeinan-čių Lietuvos darbą pareiškimų.

Lankydami pavergtame krašte, mokėkime išvengti į mū-sų artimųjų ir visos tautos sun-kią moralinę, materialinę, reli-ginę ir politinę padėtį ir mokė-kime sąžiningai skirti, kas yra pavergtieji ir kur yra paverge-jai. Išlaikykime tautinę lietuvių savigarbą ir atsakomybę.

Tikime, kad kiekvienas lietu-vis yra vertas savo Kūrėjo at-spindžio ir, siekdamas dvasinio tobulumo, skleidžia meilę ir pa-garbą kitam lietuviui ir žmogui, garbingai ginamas mūsų teis-es bei siekimus.

Priartėjus 10-tai valandai, vir-šininkas pasiuntė vartų sargybi-nį patikrinti tvorą, kad kartais naktį kas nors iš geto per skylę „nepabėgtų“. Tuo tarpu vartai atsidarė ir žydai ėmė veržte veržtis į laisvę. Sargybinis, pa-matęs spūstį prie vartų, pabijo-jo, kad visi žydai neišbėgtų, pra-dėjo šaukti, išakdamas „stok“. Prie sargybos būsto stovėjęs kitas sargybinis, išgir-dęs šūvis, ton pusen taip pat pradėjo šaudyti ir peršovė vir-šininkui ranką. Šis įsakė nusto-ti šaudyti ir pribėgęs uždarė vartus.

Sitaip baigėsi ši rizikinga žy-dų gelbėjimo akcija Katkiškės gete. Nė vienas žydas nebuvo nušautas. Bergzonas su jam pa-tikėta paslaptimi pasiliko mirti savo tėvų žemėje, kurios sūlmis šimtmečiais mito jo senos šalies gentys, čionai atvykę istorinių įvykių išlokioti.

Rytojaus dieną, patikrinus geto gyventojus, 53-jų truko. Pridėjus aną vieną pusiau žydišką šeimą, išgelbėta anksčiau, šis skaičius pakiltų mažiausiai iki 55. Mat, nežinau, ar šioje šeimoje buvo vaikai.

Sovietinė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rie gyvena Sov. Sąjungos ribo-se. Daugelis mūsų piliečių vi-sai pagrįstai klausia: ką gero gali duoti pilietybė krašto, kur daugybė laisvių, kurios mums čia yra savaime suprantamos, tenai tėra sapnas? Be to, visai pagrįstas yra susirūpinimas galimu pažeidimu jų, kaip kanadiečių, teisių. Aš manau, gerbiamosios ir gerbiameji, kad visų kanadiečių pareiga, nežū-rint politinio nusistatymo, atsi-liepti ir mūsų bičiulių kanadie-čių susirūpinimą. Tokio nusit-eikimo vedamas aš kreipiuosi į naująjį Kanados ministrų pir-

brėžiamą būtinybę jį testuoti ir stiprinti, remiant Lietuvos res-publikos diplomatinę tarnybą, primenant pasaulio lietuviams dar antrojo pasaulinio karo me-tais išvystytą svarbią Amerikos Lietuvių Tarybos veiklą ir VLIKo, kuris yra Lietuvių Chartos kūrėjas bei vykdytojas, Lietuvių Bendruomenės steigė-jas, — atsakomybę ir teisę to-liau atstovauti politinei Lietu-vos blyai pasaulyje, skatinant glaudų bendradarbiavimą su Pasaulio Lietuvių Bendruome-ne, atskirų kraštų tarybomis ir Bendruomenėmis.

Mes sieksime visų lietuviškų veiksmų nuosirdaus sutarimo, vieningo ir koordinuoto darbo. Šiame išpareigojime rūpes-čiai mūsų tautos kultūriniais, dvasiniais, medžiaginiais ir poli-tiniais reikalais teikia galimybę kiekvienam patriotui lietuviui susirasti jam tinkamiausią dar-bą dirvą, nesivaržant, bet susi-jungiant su kitais šio didelio ir garbingo išpareigojimo talki-ninkais. Gausybė darbų reika-lauja visų esamų jėgų suderinimo jų geresniam atlikimui.

Pripažindami naumonių ir pa-žiūrų skirtumus, kaip individua-lią, būtiną ir sveikintą žmo-gaus kūrybos išraišką, mes džiaugiamės įsijojimu naujų kelių, kol jie yra reikšiami ir sprendžiami vienas kitam pagar-bioje dvasioje ir nekenkia bend-ram nepriklausomam Lietuvos atstatymo siekimui.

VLIKas, gliauli išgyvendamas okupuotoje Lietuvoje tebesitę-siantį lietuvišką, pagrindinių žmogaus ir tikėjimo teisių slo-pinimą, persekiojimą bei žiau-riai vykdomą tautinį genocidą ir okupanto agentų įneštą nei-giamą įtaką į laisvojo pasaulio lietuvių šeimą, pasisako už vi-sų lietuvių vienybę, kuo dides-nį tarpusavio susiklausymą, prasmingą darbų paskirstymą ir glaudų visų politinių, kultū-rinių, religinių ir šalpos veiks-nių bendradarbiavimą, idant būtų kuo daugiau galimybių panaudota lietuvių tautos labui.

Vykdydami VLIKo darbą, pa-

Dirbkime visi, kartu ir vienin-gai — mūsų Lietuvai!

VYRIAUSIASIS LIETUVOS ISLAISVINIMO KOMITETAS:

Pirmininkas — Kazys Bobelis
Sekretoriai — J. Stiklorius
J. Daugėla
Elena Armanienė
Kostas R. Jurgėla
Jokūbas Stukas
Liūtas Grinius
Jonas Balys

mininką, kad jis pateiktų parla-mentui rezoliuciją, kuri labai aiškiai pareikštų, jog Kanada nepripažįsta neprašytos sovieti-nės pilietybės mūsų piliečiams.

Toji parlamento rezoliucija turėtų aiškiai pasakyti, jog Ka-nados piliečių teisės nebus su-siaurintos nei čia, nei užsieny-jė ryšium su sovietų užmoju.

Mes turime priminti pasau-liui, kad Kanados pilietybė nėra derybų ar pakeitimų objek-tas. Ji yra paremta teise bei laisve, ir mes turime tai laiduoti visiems kanadiečiams, kurie da-bar jaučiasi grasinami anuo už-moju iš užsienio." M.

"The Toronto Sun" karikatūra, vaizduojanti Brežnevą, išleidusi naują pilie-tybės įstatymą, pagal kurį daugelis kanadiečių bus laikomi Sov. Sąjungos piliečiais. Prieš tokį įstatymą protestuoja visa išeivija

Kanados gamta, prabūsi gausiais žiedais ir viliojanti miestų gyventojus

Nuotr. Vytauto Maco

Policijos pareigūnas gelbėjo žydus

A. KALNIUS

Mano giminaitis, beveik visą nepriklausomybės laikotarpį tarnavęs Lietuvos policijoje, da-bar gyvena JA Valstybėse. Mu-du laikas nuo laiko susirašinė-jam ir pasidalinam gyvenimo išpūdžiais. Kartą aš užsiminiau apie Lietuvos žydų tragediją ir jų pasauliniu mastu skleidžiamą kaltinimą mūsų tautai. Man rū-pėjo patirti policijos pažinimą ir jos patirtį šiuo klausimu. Vi-sos policijos vardu jis, žinoma, kalbėti negalėjo, betgi savo as-meninę patirtį ir nuomonę išsa-kė dviejuose laiškuose.

Pirmasis laiškas (1976. XI. 22) yra trumpas. Jo turinys pa-aiškės iš kelių čia pateiktų iš-traukų. Antrasis — gana ilgas; jį teks sutrumpinti atpasakoti. Ištraukų kalba taisyta.

"Aš žinau tiek, kad žydai pir-mieji pradėjo lietuvių naikinti: tūkstančiai vežti į Sibirą ir grūsti į kalėjimus, kur daugiau negu pusė mirė, badu ir nuo kankinimų. Jeigu tad atsirado keli ar koks šimtas lietuvių, ku-rie žydams keršiojo, tai, matyt, turėjo už ką. Betgi dėl to negali-ma kaltinti visos tautos."

"Mano svainė dirbo kompartij-koj mašininkė. Ji man sakė, kad sarašus lietuvių išvežimui Sibiran į kompartiją pristato žydai. Ji perspėjo mane, kad saugčiausi, nes aš jau esu ira-šytas. Ji atneštas sarašus perra-šydavo mašinėle, taigi gerai vis-ką žinojo. Gaila man jos — ji jau seniai mirus. O tai būtų bu-vusi gera liudininkė."

"O jei žydai kaltina, aš lietu-viai jų negynė, tai turiu pasa-kyti, jog man yra žinoma, kad tolimesniuose nuo plentų kai-muose nemažai jų buvo ūkinin-ku slepiami. Kai kurie ūkininkai mane net klausdavo, ar jie ga-lėtų priimti žydus, pabėgusius iš geto. Aš jiems atsakydavau: jeigu nebijote, tai priimkite. Lietuvos policija jų neįsleškos".

"...tik prašau neskelti ma-no pavardės spaudoje. Aš nega-liu senatvėje patekti į maištin-gus šūkius."

Iš tikrųjų šis žmogus yra su-laukęs gana gilaus amžiaus ir, tarp kita ko, pergyvenęs septy-nias operacijas bei likusios Lie-tuvoje šeimos sunkią nedalią.

Antrasis laiškas (1978. I. 21) galėtų būti puiki medžiaga isto-rinei novelei. Autorius labai pa-sipiktinęs žydų kaltinimais, kad lietuviai juos naikinę, bet ne-gynę. Sitą neteisę jis neigia, nes ir jis pats labai rizikingu būdu Lazdijuose iš Katkiškės

geto yra išgelbėjęs 54 žydų gy-vybes.

Gyvendamas jau keliasdešimt metų Amerikoje, jis nepatyrė, kad bent vienas jo išgelbėtas žydas būtų pravėręs burną ir pasisakęs: "Aš esu išgelbėtas, ir dargi lietuvių policijos parei-gūno." Bet ne, visi tyli, kaip ap-mokėti. Tiesa, dalis jų galėjo kur nors žūti. Betgi laiško auto-riui teko nugirsti (ne pačiam pa-tirti), kad jo išgelbėtas žydas Zefas, perėjęs į katalikų tikėjimą ir vedęs lietuvaitę iš Pot-buktės viensėdžio, Lazdijų į valsč., dabar gyvena Čikagoje.

Šio policijos pareigūno (vach-mistro) gelbėjimo istorija prasi-dėjo tada, kai visi Rudaminos žydai jau buvo išvežti į Katkiškės getą. Betgi vienas lietuvis, kurio motina buvo žydė, dar te-begyveno Alveriskės kaime. Šią žydo šeimą išgabenti į getą buvo įsakyta anam pareigūnui. Jis griežtai atsisakė ir prašė jį veikiausiai atleisti iš policijos tar-nybos. Tačiau vietoje atleidimo jam dar buvo pridėtos geto sar-gybos viršininko pareigos. Be to, jis buvo perspėtas, kad už nepaklusnumą jam pačiam gre-sia pavojus patekti į getą. Tad nieko kito jam neliko, kaip tik tą šeimą išgabenti į getą ir pri-mti jam paskirtas pareigas.

Pradėjus naują darbą, jo pir-masis rūpestis buvo, kaip išgel-bėti aną pusiau žydišką — pu-siau lietuvišką šeimą, o taip pat padėti bent daliai ir kitų žydų išsigelbėti, ypač minėto Zefo šeimai. Su pirmąja šeimą jam pavyko susitvarkyti gana greitai: telefonu išprašė iš policijos vado leidimą grįžti į laisvę. O dėl pagalbos kitiems žydams jam kilo nauja mintis, labai pa-vojinga jam pačiam.

Jis ėmė įkalbinėti vartų sar-gybinį (jam rodos tai buvo Ra-dziukynas), jog reiktų iš geto išleisti Zefą ir jo šeimą. Kad sargybinis nebijotų, jis aiškino, jog visa tai būtų daroma su ge-to gyventojų, ištikimo Lietuvos piliečio Giršos Bergzono žinia, kuris to plano tikrai niekam neišduos. Nors ir baimindas-masis, sargybinis sutiko.

Viršininkas greitai susijieš-kojo Bergzoną, išaiškino jam savo planą ir pasiūlė jam pa-čiam pasiruošti su Zefais bėgti. Jei atsirastų ir daugiau norin-čių, tegul bėga taip pat. Berg-zonas atsisakė bėgti dėl senat-vės ir bevelio geriau mirti čio-nai. Bet jis pasižadėjo šio pla-no sumanytojo ir jam pritaru-sio vartų sargybinio niekam ne-išduoti. Tuomet viršininkas nu-rodė vartus, kurie lygiai 10 va-landą vakaro bus atidaryti. Jis

dar perspėjo, kad bėgtų greitai ir, net išgirdę šūvis, nesusosto.

Priartėjus 10-tai valandai, vir-šininkas pasiuntė vartų sargybi-nį patikrinti tvorą, kad kartais naktį kas nors iš geto per skylę "nepabėgtų". Tuo tarpu vartai atsidarė ir žydai ėmė veržte veržtis į laisvę. Sargybinis, pa-matęs spūstį prie vartų, pabijo-jo, kad visi žydai neišbėgtų, pra-dėjo šaukti, išakdamas "stok". Prie sargybos būsto stovėjęs kitas sargybinis, išgir-dęs šūvis, ton pusen taip pat pradėjo šaudyti ir peršovė vir-šininkui ranką. Šis įsakė nusto-ti šaudyti ir pribėgęs uždarė vartus.

Sitaip baigėsi ši rizikinga žy-dų gelbėjimo akcija Katkiškės gete. Nė vienas žydas nebuvo nušautas. Bergzonas su jam pa-tikėta paslaptimi pasiliko mirti savo tėvų žemėje, kurios sūlmis šimtmečiais mito jo senos šalies gentys, čionai atvykę istorinių įvykių išlokioti.

Rytojaus dieną, patikrinus geto gyventojus, 53-jų truko. Pridėjus aną vieną pusiau žydišką šeimą, išgelbėta anksčiau, šis skaičius pakiltų mažiausiai iki 55. Mat, nežinau, ar šioje šeimoje buvo vaikai.

Netrukus po šio įvykio į Kat-kiškės getą atvažiuo raudonas autobusas su 54 vokiečiais. Jie visi buvo ginkluoti automatais. Atsivežė dvi didesės dėžės šovinių ir tiek pat dežių degtinės. Visi gerė, kiek kuris norėjo. Betgi nuo kojų nenukrito nė vienas.

Jokios pagalbos jie iš mūsų policijos nereiškavo. Turbūt žinojo, kad jos negaus. Tiesa, žydų šaudyme dalyvavo vienas Lietuvos vokiečių. Jis nuo pat vokiečių okupacijos pradžius lietuviams ir ypač geto išorinei policijos sargybai buvo labai pa-vojingas. Kai sargybos viršininkas leido norintiesiems prie duobių pasirinkti žydų drabu-žius (prieš šaudant jie buvo nu-rengti), tai šis vokiečių jį ap-skundė ir reikalavo nubausti. Teismas jį nubaudo 8 mėnesių kalėjimu ir atleidimo iš tarny-bos. Matyt, okupacinę situaci-joj teismas kitaip pasielgti ne-galėjo. Kalėjimo bausmė buvo pakeista sąlygine bausme.

Kai geto gyventojai buvo šau-domi, sargybos viršininkas, prisiglaudęs netoliese esančiam plento sargo namelyje, virpėjo, tarytum drebulės lapas, drasko-mas vėjo. Ką jis tuo metu galvo-jo, nėra šio. Bet ar galima tokiu metu ką nors galvoti? Nebent tik gaudintis, kad aną vakarą jis negalėjo visų pasmerktųjų išleisti į laisvę.

Tai tik vienas epizodas iš Lie-tuvos policijos paslaugų žydų nelaimėje vokiečių okupacijos metu. Jų, be abejonės, yra ir daugiau. Ak, kaip labai mums tokią medžiagą reikalinga apsi-gynimui nuo daugelio žydų, kal-tinančių mūsų tautą žmogžudys-te. Reikia, kad kiekvienas poli-cininkas, kiekvienas kariškis, kunigas, mokytojas, ūkininkas ar darbininkas, kiekvienas lietuvis, kurie gelbėjo žydus ar žino kas gelbėjo bei šelpė, ra-šytų ir mūsų spaudą. Kuriems sunkiai einasi rašyti, tepapasa-koja tiems, kurie gali lengvai rašyti.

KLB Hamiltono apylinkės pirm. M. GUDINSKAS įteikia čekį Vyskupo M. Valančiaus tėvų komiteto pirm. B. MACIUI Nuotr. J. Miltenio

Kanados lietuviai ir politika

V. K. BANELIS

1. Ekonominis mūsų svoris

Prieš 30 metų daugiausia jau-ni ir darbingi lietuviai bei lietu-vės atkeliavo į Kanadą iš Euro-pos ir pradėjo sėkmingai kurtis. Jauni lietuviai kūrė daugiausia lietuviškas šeimas ir augino priaugli lietuviškoje aplinkoje, spietėsi į savas bendruomenes bei parapijas Toronte, Hamil-tone, Montrealyje, Londone, Sudburyje ir kitose mažesnėse vietovėse. Per tą laikotarpį Ka-nada pergyveno nepaprastą ekonominio vystymosi tarpsnį. Apsukresni lietuviai anuomet, rizikuodami savo sunkaus dar-bo santaups, sėkmingai inves-tavo į nekilnojamojo turto įsi-gijimą ir tuo būdu buvę betur-čiai per palyginti gana trumpą laikotarpį (10-15 metų) įsikria-vo į namų, ūkių, verslo savini-ku (vidurinės ekonominės kla-sės) eiles. Tame laikotarpyje daug jaunosios kartos žmonių čia baigė augtusiuosius mokslus ir tapo diplomuotais inžinie-riais, architektais, dantistais, gydytojais bei kitų profesijų nariais. Tuo metu gana daug tų lietuvių, baigusių augstąjį mokslą, dėjos prie lietuviškų bendruomenių ir jų veiklos.

Nors lietuvių skaičius Kanado-jė palyginti su krašto gyvento-jų skaičiumi yra labai mažas, tačiau sugebėta tinkamai įsi-jungti į ekonominį Kanados au-gimą ir tapti vertingais krašto piliečiais. Tačiau reikia pripa-žinti, kad lietuvių, kaip bend-ruomenės, ekonominis sutvirtė-jimas lygiagrečiai neišvystė di-desnės įtakos Kanados politinės veiklos procese.

2. Kodėl lietuviai permažai da-lyvauja politiniame Kanados gyvenime?

I tą klausimą atsakant pir-miausia tenka iškelti lietuviams būdingas charakterio žymes. Turime prisipažinti, kad daugu-ma savo laikysena esame labai santūrus ir per daug nedrąsus. Vakarų pasaulyje, ypač anglo-saksų kraštuose, ta charakterio žymė yra nemažas minusas, nes jie linkę interpretuoti, kad ne-drąsus ir santūrus žmogus ne-turi pasitikėjimo savimi ir to-dėl nėra tinkamas didesnei žmo-nių grupei ar bendruomenei va-dovauti.

Antra mūsų charakterio žymė yra perdidelis jautrumas ir stai-gus reagavimas žmonių santy-kuose. Labai dažnai mums sun-ku toleruoti kitą asmens galvo-seną ar nuomonę. Dėlto išsivys-to tarpusavio neapykanta, viens kitam pagieža.

Trečia mūsų charakterio žy-mė (pastebėta savo laiku ir dr. Cirtauto) tai pavydumas. Ypač jis yra pastebimas tais atvejais, kai vienas ar kitas lietuvis iš-skirtiniais sugebėjimais pasie-kia augštesnį ekonominį lygį. Žinoma, pavydumas pasireiškia tarp įvairių tautybių žmonių, tačiau lietuviuose, apimai kal-bant, tai įgauna visuotinio po-būdį.

Aišku savaime, čia suminėju tik pagrindines mums būdingas

ir neigiamas būdo savybes, nors lietuvis, kaip asmuo, turi kur kas daugiau labai gerų charak-terio bruožų, kurie jį daro ver-tingu gyvenamojo krašto bend-ruomenės nariu.

Dar tenka pastebėti, kad vy-resnioji mūsų karta neišmoko pakankamai gyvenamojo krašto kalbos ir natūraliai jungėsi į savas getiško pobūdžio bendruo-menes. Betkoks dalyvavimas poli-tiniame Kanados gyvenime daugumai buvo neįmanomas ir net nepatrauklus. Gi vidurinio-jų mūsų karta, kad ir čia pasie-kusi augstąjį mokslą, į Kanados politinį gyvenimo procesą ne-įsijungė, nes neturėjo natūra-lios atramos. Kiekvienas, besi-domis politiniu krašto procesu lietuvis turi įsijungti į anglo-saksišką (ar prancūzišką) bend-ruomenę. Tai didelio užsispyr-i-mo, energijos ir finansinių iš-teklių reikalaujantis kelias. Todėl per paskutinius tris dešimtme-čius tik keletas tos kartos lie-tuvių mėgino Kanados politinio gyvenimo procese dalyvauti. Jaunoji lietuvių karta, jau gi-musi Kanadoje, jaučiasi Kana-dos dalimi, ir jiems būtų leng-viausia pasireikšti politiniame šio krašto gyvenime. Tačiau iki šiol dar nėra pavykę nė vienam patekti į provincijų ar Kanados parlamentą. Tos kartos lietuviai dar yra palyginti jauni ir turė-tų visų svarių pasireikšti atei-nančių 5-10 metų laikotarpyje. Svarbiausia, kad jie susidomėtų politiniu gyvenimu ir įsijungtų į Kanados politinių partijų veik-lą. Taip pat reikia skatinti, kad vis daugiau mūsų jaunuolių stu-dijuotų teisės mokslus, nes teis-ės baigusiems yra kur kas leng-viau įsijungti į krašto politinės veiklos procesą.

3. Išvados

Stebėtojai, sociologiniai moks-lų žinovai yra linkę teigti, kad minėtos lietuvių charakterio pa-grindinės neigiamos žymės Ka-nadoje gimusioje kartoje palaipsniui nyksta. Tačiau palaipsniui nyksta ir mūsų turio-mos geros būdo savybės, bū-tent, nuosirdumas, pagarba vy-resniesiems, darbštumas, prin-cipingumas ir pan. Toje kartoje pradeda išsivyrati abejingumas, nematymas prasmės lietuviškos išlaikyme. Žodžiu, jaunoji karta palaipsniui, veikianti aplinkos, praranda savitą lietuvišką cha-rakterį.

Pilnai įsijungusi į Kanados anglosaksišką ar frankofonišką bendruomenę mūsų jaunoji kar-ta vis daugiau jungsis į krašto politinę struktūrą. Tos išvados skamba gana niūriai, tačiau ir kitos tautybės Kanadoje lygia-grečiai susiduria su ta pačia problema. Tik gyvenimas bend-ruomenėse ir didesnis vienos et-ninės grupės žmonių skaičius reliatyviai tą procesą apstabdo, kaip pastebime pas ukrainie-čius, lenkus, italus, portugalus, graikus ir kitus.

Mums, vyresniajai kartai, rei-kia stengtis su jaunąja karta bendrauti. Tai paliks jiems pil-nesnį lietuvišką charakterį bei pratęs mūsų buiti Kanadoje.

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIU

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviško knygu, plokščių, ados, medžio dirbinių. Ypač didelis gntaro išdirbinių pasirinkimas

Davis Knox ir Regina (Stočkutė) Knox
kviečia visus atsilankyti į
"THE HALFWAY HOTEL", R. R. #1,
GRANDE POINTE, Ont.
(519) 352-6008
Patogūs kambariai ir geras maistas.
Vasarą ideali vieta žvejams, medžiotojams, vandens sportininkams, žiemą — poledinei žūklei, motorinių rogių sportui (skidooing).
Visada — užėiga su muzika, šokiais.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

SANTUOKŲ PROBLEMOS

Duomenų apie civilines višniūčių santuokas pateikia A. Orendaraitis, pasikalbėjęs su Vilniaus miesto vykdymo komiteto civilinės metrikacijos skyriaus vedėju Algimantu Jakučiu, į bendrą gyvenimą palydėjusiu jau tūkstančius jaunučių. „Komjaunimo Tiesos“ 53 nr. jis džiaugiasi viena jaunavedžių grupe, kuri, atnešusi pareiškimus, nuosirdžiai rūpinasi artėjančia santuoka, nori viską žinoti, išsiaiškinti. Rūpestį A. Jakučius kelia antroji grupė: „Tai tie, kurie skuba. Jiems kad tik greičiau. Greičiau sutvarkyti dokumentus. Pasiteirauji, kaip ir kur, ir iš ko gyvens? Nežino. Nepagalvojo. Ne tik svarbu. Niekas nesvarbu. Kas iš to skubėjimo išeina, liudija statistika. Praėjusiais metais Vilniaus miesto civilinės metrikacijos skyriuje aukso žiedus sumainėme 5329 poroms. Santuokų būtų buvę daugiau, jeigu 913 jaunavedžių nebūtų atsisąžėję savo partnerių, 913 pareiškimų — lengvabūdiškumo liudijimų — likę dūlėti Santuokos rūmų archyvuose...“ Yra ir trečioji jaunavedžių grupė, kuriai santuoka tenka paskubinti, nes jaunosios jau laukiasi kūdikio. A. Jakučius duomenimis, tokių santuokų 1978 m. buvo net 302. Kadangi 65 poros jaunavedžių turėjo tik po 17 metų amžių, joms reikėjo gauti specialius vykdymų komitetų sutikimus, o dėl 29 porų teko kreiptis net į augštesiosios tarybos prezidiumą — nuotakis ir jaunikių amžius nesiekė 17 metų.

Sužadėtuvių laikotarpį — nuo pareiškimų padavimo iki santuokos registravimo — būsimosios žmonos ir vyrai gali gauti reikiamų žinių savo ateičiai specialiaime jaunavedžių skyriuje. Čia jiems dėstomi šeimos, sociologijos, psichologijos ir seksologijos pagrindai. Respublikinėse profsąjungų rūmuose veikia populiarėjantis sužadėtuvių klubas „Suraskime grožį vienas kitame“. Kiekvieno mėnesio paskutinį sekmadienį jame organizuojami susitikimai su šeimyninių reikalų žinovais, drabužių modeliotojais, kulinariais. Santuokos rūmai Vilniuje pernai rudenį atidarė liaudies universitetą šeimos problemų skyrių. Paskaitų ciklą apie šeimą, jos problemas, su tuoktinių būitį bei laisvalaikį, psichologinius konfliktus rengia „Žiniųjos“ draugijos Vilniaus miesto valdyba. Civilinės metrikacijos įstaiga su santuokos liudijimu sutuoktiniams įteikia dalį J. Plikonytės iliustruotą „Šeimos metraščių“, kuriame yra daug tų patį lapų. Juos jaunoji pora turės užpildyti per bendro gyvenimo metus. Jų pastangų dėka bus užfiksuota šeimos istorija, pradedant abiejų pusių tėvais, vaikais ir baigiant anūkais. Apie religines santuokas, kurios yra gana gausios, bet neregistruojamos, neužsimenama.

PRIVACIOS SMUKLĖS

Bronius Čekanauskas „Tiesos“ 14 nr. paskelbė pranešimą „Alkoholio lašai pro tamsų langą...“ apie spekuliaciją alkoholiu Kauno mieste. Ja daugiausia verčiasi įvairios moterėlės, kai jau būna uždarę degtinės parduotuves. B. Čekanauskas rašo: „Jų prekybos taktika Kaune gan tankiai išsididė. Šitos prekiatijos dabar irgi kur kas atsargėsnės negu anksčiau. Pirmą kartą atėjęs privaliai sutartinio būdu pabelstį į langą ar duris. Tik po to pateksti į vidų arba nematomas asmuo iškis pro langą butelį baltakės. Ne visada ir sutartinio signalo užtenka. Vidun įsileidžia, o paskui kaip aiškariaudamas įreimia skvarbų žvilgsnį ir tyrinėja. Tik tada, kai pasakai žinomiausio tos gatvės ar vietovės girtuoklio pavarde, itikini, kad jis rekomendavo, veido išraiška pasikeičia. Parduoda...“ Dėl tokių privačių smuklių dažnai kenčia artimesnieji kaimynai — deg-

tinės pirkėjai ima barbenti ne į tuos langus. Viena kaunietė B. Čekanauskui pasakojo: „Anksčiau aš dar bardavausi su girtuokliais, gėdydavau juos, siūlydavau eiti namo. Milicijai pranešiau, o prekyba nesiliovė. Paskui numojau ranka: kai pasibeldžia kas naktį langan, paaiškinu, kad degtine prekiaujama gretimame name...“

Ilgoką degtinę prekiausių ir baudų susilaukusių asmenų sąrašą B. Čekanauskui pateikė Kauno miesto pareigūnas A. Lekauskas. Vien tik pernai tokiems spekuliantams iškeltos kelios dešimtys bylų, beveik pusšimtis asmenų nubausta administracine tvarka. Kulautuvos gatvėje degtinę spekuliuo M. Čepulienė, Progreso gatvėje — pensininkė A. Čyvičienė. Susigundo ir jaunesnieji, turintys netgi pastovius darbus. Degtinę spekuliuoti bandė V. Simuchina Zanavykų gatvėje, dirbusi „Mados“ ateljė, o Varpo gatvėje net „dviejų pamainom“ prekiaavo vyrai ir žmona M. ir J. Statkevičiai, abu turėję pastovų darbą. Pas Eilgių take gyvenančią J. Andriuskevičienę rasti net 157 buteliai už 370 rublių nupirkti nuot. Buvęs „Trijų mergelių“ restorano parketo valytojas L. Stankevičius supirkinėjo spiritą ir pats iš jo gamino degtinę. Milicininkai pas jį rado 30 litrų spirito, 180 butelių netikros degtinės ir lygiai tokį pat skaičių tuščių butelių. Nelegalia vogto spirito prekyba pasižymėjo firmos „Lietuvos buitinė chemija“ sunkvežimio vairuotojas L. Zelenkova. Demokratų gatvės gyvenitoja I. Madzevičienė spiritą gaudavo iš „Stumbro“ gamyklos. Buteliams su netikra degtine uždarinėti ji netgi buvo įsigijusi rankinį mašinėlę.

ATEIZMO MUZEJUS

„Komjaunimo Tiesos“ jaunųjų korespondentų universiteto klausytoja Rolanda Lauraitytė „KT“ 66 nr. pateikia žinių apie ateizmo muzėjų Vilniuje, įsikūrusį išniekintoje Sv. Kazimiero šventovėje. Jo steigėjas ir pirmasis direktorius buvo iškūnigis Stasys Markonis. Pasak R. Lauraitytės, jo laukė sunkus darbas, nes vilniškis ateizmo muzėjus tėra antaras visoje Sovietų Sąjungoje. Pirmasis, skelbiantis kovą ortodoksų religijai, yra Leningrade, Vilniškis muzėjus buvo nukreiptas prieš katalikybę. Duris pirmiesiems lankytojams jis atvėrė 1965 m.: „O jų buvo įvairių. Vienai troško pažinimo, kiti — išsivadavimo iš religijos gniaužų, treči...“ Pastatė net ir tokių, kurie klaupeš ir žėgnojosi prieš eksponatų tapusį kryžių... Ateizmui propaguoti muzėjuje rengiami literatūriniai-muzikiniai vakarai, pokalbiai su jaunimu, žemdirbiais ir darbininkais. Muzėjus, susitaręs su Vilniaus dailės institutu, skelbia studentų ateistinių darbų konkursus, organizuoja jų parodas. Po iškunigio S. Markonio mirties muzėjui vadovavo jo bendoradarbis Antanas Martinionis, o dabar vadovauja Povilas Pukys. Šiuo metu ateizmo muzėjus esąs uždaręs keliems mėnesiams — remontuojamas išniekintoje Sv. Kazimiero šventovės pastatas, pertvarkomi rodiniai.

EISMO NELAIMĖS

Vilniškė „Tiesa“ 72 nr. paskelbė savo korespondento Algimanto Semaskos pasikalbėjimą su Vilniaus miesto automobilių inspekcijos viršininku A. Drasučiu. Iš jo sužinojome, kad Vilniuje 1978 m. įvyko 776 eismo nelaimės, kuriose žuvo 59 žmonės, o 692 buvo sužeisti. Dėl savo kaltės po automobilių ratais pateko 385 žmonės, iš kurių 41 žuvo. Dėl vairuotojų kaltės buvo sužeisti 33 pėstieji, žuvo 8. Daugiausia eismo nelaimių būna ketvirtadieniais ir penktadieniais, o pavojingiausi mėnesiai yra liepa, rugpjūtis ir rugsėjis. V. Kst.

Marytė Dambriūnaitė-Smitienė, pasaulio lietuvių jaunimo kongreso informacijos vedėja Nuotr. Jūros Šeškutės

HAMILTON

PAGALIAU HAMILTONAS turės progą pamatyti Balio Sruogos „Pavasario giesmę“, 3 v. dramą (su ja „Aukuras“ apkelia Bostoną, Elizabeth, NY, Toronto) birželio 15, penktadienį, 7.30 v.v., Sir John A. Macdonald teatro salėje, 130 York Bl., Hamilton. Su šiuo veikalu „Aukuras“ dalyvauja Hamiltono daugia- kultiūriame dramos festivalyje. Vaidina: Alfonsas Stanevičius, Marija Kalvaitienė (laimejęs žymenį už Katrės vaidmenį), Dalia Jonikaitė, Stepas Ramanaukas („Aitvaras“ aktorius, talkinąs „Aukurui“, išvykus Algijai Ulbinui), Kęstutis Kalvaitis, Loretta Kalvaitytė ir Ina Kudabaite.

„Aukuro“ teatru šiam festivalyje yra paskirtas penktadienio vakaras. Gal mums, lietuviams, tai neįprasta diena, bet laikas patogus, teatro salė puiki. Na, o kas pažįstate didįjį rašytoją Balį Sruogą, jo veikalą stebėsite su malonumu. Tad kviečiame įvykdyti ateities planams.

Šį rudenį, spalio 13 d., „Aukuras“ yra pakviestas JAV Lietuvių Moterų Federacijos į Niujorką spaudos laisvės atgavimo suakadėjimo paminėti su specialia programa.

„Aukuro“ narys Raimundas Kalvaitis sukūrė šeimą su Monika Nuską. Persikels gyventi į Kitchener, Ont., kur Raimundas dirba „Mutual Life“ bendrovėje. Linkime jaunavedžiams geriausios sėkmės vedybiniam gyvenime! „Aukuras“

KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“ užbaigė balandžio mėnesį su \$13,424.502 balansu. Padidėjo \$831.792 daugiau, negu pernai. Kitos balanso pozicijos: šėrai \$10.175, čekių sąskaitos \$804.688, santaupų sąskaitos \$4,349.716, terminuoti indėliai vienerių ir trejų metų laikotarpiui sudaro \$5,880.000, registruotų pensijų taupymo planas \$1,689.537. Nariams išskolinta asmeninių paskolų \$801.626, nekilnojamo turto — \$10,388.683. „Talka“ turi pakankamai laisvų pinigų, kurie daugiausia yra laikomi Ontario Credit Union League. Tai sudaro \$1,903.380.

Per balandžio mėnesį kredito komitetas leido išduoti naujų paskolų \$353.400. Pavasario metu paskolų išdavimas yra sulėtėjęs, nes nėra didelio pareikalavimo. Kadangi „Talkoje“ šiuo metu yra pakankamai paskoloms pinigų, kurie gali būti išskolinti, tad suinteresuoti nariai prašomi kreiptis į raštinę darbo valandomis, kur geresnėmis sąlygomis negu kitur gali pasiskolinti ar tai pirksdami namus, ar automobili.

Per balandžio mėnesį į „Talką“ įstojo 13 naujų narių, išstojo 2 ir mirė 1 — Balyš Daugailis balandžio 8 d. Šiuo metu „Talka“ turi 2150 narių ir 594 skolininkus. Valdyba

turėjo mėnesinį posėdį gegužės 11 d., kuriame priėmė balandžio mėn. apyskaitą bei balansą ir paskyrė paramos: „Gyvataro“ kelionei į Los Angeles \$500, Vilniaus Šaulių Rinktinės Kanadoje leidiniui \$200, Danaui Lukavičiūtei kelionės išlaidoms į jaunimo kongresą \$100. Anksčiau valdybos buvo paskirta KLB talentų varžybos \$200, Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungai \$200, Kanados Lietuvių Jaunimo Sąjungai \$200. Iš viso šiais metais jaunimo reikalams paskirta \$1,400.

VALDOMUOSIUOSE „TALKOS“ organuose įvyko pasiekimų, nes nuo balandžio 1 d. pasitraukė iš kredito komiteto Algirdas Trumpickas, išbuves tose pareigose 7 metus. Iš revizijos komisijos pasitraukė Algirdas Meškauskas, išbuves tose pareigose 10 metų. Jiems priklauso padėka už ilgą metų kooperatinį darbą „Talkos“ narių gerovei. Į pasitraukusių vietos nuo gegužės 1 d. pakviesti baigti kadenciją iki metinio narių susirinkimo ir kredito komiteta — Juozas Bajoraitis, į revizijos komisiją — Gediminas J. Skaisytis. Dabartinių metų kredito komitetas yra šios sudėtis: pirm. A. Stanevičius, sekr. K. Mileris, narys J. Bajoraitis. Revizijos komisija: pirm. A. Patamsis, sekr. G. J. Skaisytis, narys — J. Sadauskas.

Valdyba nutarė „Talkos“ 25 metų sukaktuvinių susirinkimą ir paminėtiną rengti 1980 m. Kovo 15 d. Tam tikslui sudaryta komisija, kuri įpareigota paruošti planą ir rūpintis šios sukakties reikalais. Visi nariai apie tai bus painformuoti, kai tik išryškės visos šios sukakties detalės.

Stasys Dalius

Aukos Tautos Fondui 1979 metais

Welland, Ontario, apylinkė
\$50: J. Baliukas; \$20: V. A. Kalalius; \$10: V. S. Jasulionis, J. Kutka, B. Luomanas, P. Sidlauskas; \$5: J. Bieliūnas, V. Bieliūnas, J. Bluzas, A. Cepukas, M. Kuzavas, J. Mašauskas, A. Smolskis, K. Stankevičius, A. Zinaitis; \$2: V. Vitkauskas.

Port Colborne, Ontario
\$20: A. Pivoriūnas, J. Radvilas, B. Simonaitis; \$10: A. Stankevičius; \$10: B. Jackevičius; \$5: J. Paužuolis, J. Kėžinaitis, J. Staškevičius. Per abi vietas viso surinkta \$252.25.

Acūi aukotojams ir aukų rinkėjui V. Bieliūniui.

Tautos Fondo atstovybė Kanadoje

• NAUJAM prenumeratoriui „Tėviškės Žiburiai“ — tik \$10 metams. Reguliari prenumeratora — \$14.

Dr. A. Saunoris,

bendrosios praktikos gydytojas,

nuo š.m. birželio 1 d. priima pacientus pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais, penktadieniais nuo 10 v.r. iki 17 v.; trečiadieniais — nuo 14 v. iki 19 v.; šeštadieniais ir sekmadieniais kabinetas uždarytas.

KABINETO ADRESAS: 237 Locke Street South, Hamilton, Ontario. Telefonas 527-1494

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

įsikūręs nuosavyse namuose —

Hamilton Lietuvių Kredito Kooperatyvas „TALKA“
830 Main Street E., tel. 544-7125 L8M 1L6

Darbo valandos: pirmadieniais - ketvirtadieniais nuo 10 iki 5 val., penktadieniais nuo 10 iki 7 val., šeštadieniais nuo 9 iki 12 val. Liepos - rugpjūčio mėn. ir prieš ilgus savaitgalius šeštadieniais uždaryta. Nemokama gynybė ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių pataravimas. Kapitalas — virš \$13,000,000.

MOKAME UŽ:
depozitus (P.C.A.) 6%
santaupas 9 1/2%
term. depozitus 1 m. 10%
term. depozitus 3 m. 9 1/2%
pencijų fondos 9 1/2%
IMAME UŽ:
asmenines paskolas 12%
nokin. turto pask. 11%

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

ČIKAGOS LIETUVIŲ FRONTO BICULIAI balandžio 21 d. Jaunimo Centre surengė popietę „Mūsų veiksmų konsolidacijos galimybės“. Įvadinio žodžiu ją pradėjo A. Grincevičienė, popietės vadovą pakvietusi dr. A. Šliažą. Temą turėjo nagrinėti trys LFB tarybos nariai — dr. A. Damušis iš Detroito, A. Sabalis iš Niujorko ir A. Raulinaitis iš Los Angeles. Pirmiesiems dviems neatvykus, šis uždavinys teko A. Raulinaičiui. Savo pranešime jis kalbėjo apie tris išsivijusių veiksmų — VLIKA, Lietuvių Bendruomenę ir ALTA. Pasak A. Raulinaičio, jie visi trys yra reikalingi ir todėl nesulietini į vieną veiksmą. Reikėtų tik susitarti bei suderinti veiklą. A. Raulinaitis siūlė steigti centrinę lietuvių informacijos įstaigą, kurion pradžioje galėtų įsijungti prie visų veiksmų veikiančios nedidelės apimties informacijos biurai. Bendras informacijos centras prisidėtų prie veiksmų konsolidacijos, nuomonių suderinimo, veiklos pagyvinimo, palengvintų lėšų telkimo.

GEN. LIETUVOS KONSULAS ANICETAS SIMUTIS Niujorke neseniai atšventė savo amžiaus 70 metų sukaktį. Į generalinį Lietuvos konsulatą Niujorke jis buvo atstiegtas 1936 m. Čia baigė Kolumbijos universitete ekonomijos mokslų studijas magistro laipsniu 1940 m., parašydamas pirmą studiją Amerikoje apie Lietuvą — „Ekonominis Lietuvos atstatymas po 1918 m.“ Septyniadesimtojo gimtadienio proga pasikalbėjimą su A. Simučiu „Dirvos“ balandžio 19 d. laidoje paskelbė E. Čekienė. Pokalbis daugiausia liečia mūsų veiksmus — Diplomatinę Lietuvos Tarnybą, VLIKA, ALTA, JAV LB bei kitas LB įvairiose šalyse, kur jas jungia PLB valdyba A. Simutis visus šiuos veiksmus laiko reikalingais, nemato nieko blogo politinėse tarpusavio rungtynėse, kol jose laikomasi padurumo taisyklių. Varžybos juk leidžiamos ir sporte, tačiau sportininkai, nesilaikantys taisyklių, yra diskvalifikuojami. Futbolininkai tegali spardyti tik kamuolį, neliesdami varžovų kojų, boksininkai negali smogti žemiau diržo. Toliau, vėl grįždamas prie mūsų veiksmų, A. Simutis, priduria: „Tenką apgaleistauti, kad tokių smogtelėjimų pastarojuoju metu mūsųose vis dažniau pasitaiko...“ A. Simutis taipgi užsimena ir apie Diplomatines Lietuvos Tarnybos santykių problemas su kitais veiksniais bei organizacijomis. Diplomatinių mūsų person- galų, išsiskyrus garbės konsulus, sudaro nepriklausomos Lietuvos piliečiai, o kitus veiksmus — jau kitų valstybių pilietybės gavytietviai. Dėlto Diplomatinė Lietuvos Tarnyba jiems negali statyti jokių reikalavimų ir negali prilipti jų keliamų reikalavimų. Pvz. dažnai pasitaiko, kad kai kurių organizacijų, nesutardamas tarpusavyje, reikalauja Lietuvos atstovų nedalyvavimo varžybinių grupių renginiuose. Pokalbi A. Simutis už baigė liudnoku žvilgsniu į Baltijos respublikų diplomatinį atstovybių atėitį: „Dėmoko kardi kabo ant visų trijų Baltijos valstybių diplomatinio atstovavimo galvų — laiko eigoje mirtis retina diplomatų gretas, o naujų įtraukti negalima. Lietuva diplomatinio atstovavimo kabo ir antras Dėmoko kardas — baigiasi finansiniai ištekliai L. D. Tarnybai išlaikyti. Mūsų atveju yra pavojus, kad tie ištekliai greičiau išsi- baigs negu diplomatai suspės amžin- nybėn išvystyti...“

KUN. DR. J. PRUNSKIS ruošia specialų leidinėlį, liečiantį žydų likimą Lietuvioje. Praso atsiųsti informaciją: 1. pavardės bei gyvenvietės lietuvių, kurie už žydų gelbėjimo nacių buvo sumiti, sušaudyti, kalinti ar nubausti kitokiomis bausmėmis; 2. pavardės bei veikimo vietos žydų, dalyvavusių lietuvių suimimose, tardymuose, tremimuose ir Sibira, egzėkucijose; 3. istraukas iš pačių žydų pasisakymų spaudoje, kad lietuviai juos gelbėjo ir kad negalima dėl žydų naikinimo Lietu- vijoje kaltinti visus lietuvius tautos. Ži- nios turi būti tikros, kad jas būtų galima apginti viešu liudijimu. Informacijų laukia šiuo adresu: Rev. J. Prunskis, 2606 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA. Leidinys bus anglų kalba. Leidėjas — Ameri- kos Lietuvių Taryba.

Australija

FILOSOFIJOS DOKTORATA balandžio 29 d. NSW universitete New- castle mieste gavo Paulius V. Kabaila. Jis yra gimęs 1951 m. Melburne. Jo tėvai — dail. Vida Kabailienė ir prof. dr. Algis Kabaila, dėstantis NSW universitete. Jaunasis dr. P. V. Kabaila tame universitete jau 1973 m. gavo du diplomus — inžinerijos ir tikslųjų mokslų. Mokslinių tyrimų srityje dirba CSIRO institucioje Melburne.

VISUOMENININKAS DR. ALEK- SANDRAS MAURAGIS gegužės 13 d. Sydnejuje atšventė amžiaus septyniadesimtmietį. Sukaktuvininkas Lietuvoje yra daug dirbęs su pavar- sarininkais ir ateitininkais, o studij- jų metais susidomėjęs skautais, ku- riams liko ištikimas ir Australijoje. Jų iniciatyva Sydnejaus skautai įsi- gjam savo stovyklavietę Ingleburne. Jam taipgi teko būti LSS Australijos rajono vadu. Dr. A. Mauragis plačiai

reiškėsi Sydnejaus Katalikų Kultū- ros Draugijoje, Australijos Lietuvių Katalikų Federacijoje, ALB krašto taryboje ir valdyboje Jam taipgi teko redaguoti ALB krašto valdybos savaitraštį „Mūsų Pastogė“, kai iš redakcijos dėl nesutarimų buvo pas- traukęs ilgametis ir dabartinis red. V. Kazokas.

Saudi Arabija

EDIS PALUBINSKAS, žymusis Australijos lietuvių krepšininkas, su žmona gyvena Saudi Arabijos Bah- rain valstijoje. Jis yra pasirašęs dviejų metų sutartį kaip rankinio treneris ir krepšinio žaidėjas. Su Australijos krepšinio rinkine E. Palubinskas d kartus dalyvavo olimpi- nėsė žaidynėse, buvo pripažintas ge- riausiu metiku. Pernai buvo laukia- ma E. Palubinsko dalyvavimo ir lie- tuvių sporto šventėje Toronte. Aus- tralijos lietuvių sporto organizacija netgi buvo apmokėjusi jo kelionę iš Australijos į Kanadą, bet E. Palu- binskas neatvyko. Dabar jis čekių grąžino tos kelionės išlaidas ir at- siųstą atsiprašymo laiška. Saudi Arabijoje E. Palubinskas rašo kny- gą apie krepšinį, kuria tikisi išleisti Australijoje ir vėliau išvesti į arabų kalbą. Galvoja ir apie savo atsimini- mų knygą. Maskvos olimpiadoje ti- kisi dalyvauti kaip vėptėjas, nes iš motinos yra išmokęs rusų kalbą, o Saudi Arabijoje dabar mokosi arabų kalbos.

Madagaskaras

SIOJE SALOJE GYVENA VY- TAUTAS BENETAS, buvęs Pranciū- zijos svietisalių legionio narys. Le- gjonan buvo priverstas įsijungti po- karinėje V. Vokietijoje, pranciūzų zo- nėje. Jam teko dalyvauti Indokinijos kovose. Kai Pranciūzija jas pralai- mėjo, legionieriai buvo parvežti Pranciūzijoje, o iš jos jiems buvo leista vykti į Pranciūzijos kolonijas. Taip V. Benetas atsidūrė Madagas- karo saloje, kuri nepriklausomybę gavo 1958 m. V. Benetas vedė vietie- nę merginą ir neblogai įsikūrė — įsigijo restoraną su gera klientūra ir netgi keletą namų. Gyvenimas pa- blogėjo, kai valdžią Madagaskare perėmė kairieji, nenekientys pranciū- zų bei kitų svetimatų. 1977 m. pabaigoje V. Benetas buvo sumintas ir iš kalėjimo išėjo tik po pusės mėnesio, davęs teisėjų stambų ky- šį. Svetimasliai dabar už teisę gy- venti Madagaskare kasmet moka po 13.000 vietinių frankų.

Britanija

LONDONO LIETUVIŲ NAMUO- SE balandžio 5 d. buvo pradėtos lie- tuvių kalbos pamokos, kurių pagel- davo vietinis jaunimas, ypač Vero- nika ir Ona Vilimaitės. Astra Jural- tė ir Martynas Kostkevičius. Lie- tuvių kalbos jaaunuoliai dabar moki- si kiekvieną ketvirtadienio vakarą. Kursantų skaičius pakilo iki 12. Dė- tytojas — Rimantas Šova.

BIRZELIO TREIMIŲ paminėji- mu rūpinasi Baltiečių Taryba Lon- done. Skaudieji įvykiai Baltijos res- publikose bus prisiminti ekumeninė- mis pamaldomis birželio 10 d. St. Martin in the Fields šventovėje, Londone, Trafalgaro aikštėje. Pa- maldoms vadovaus lietuvių, latvių ir estų dvasininkai.

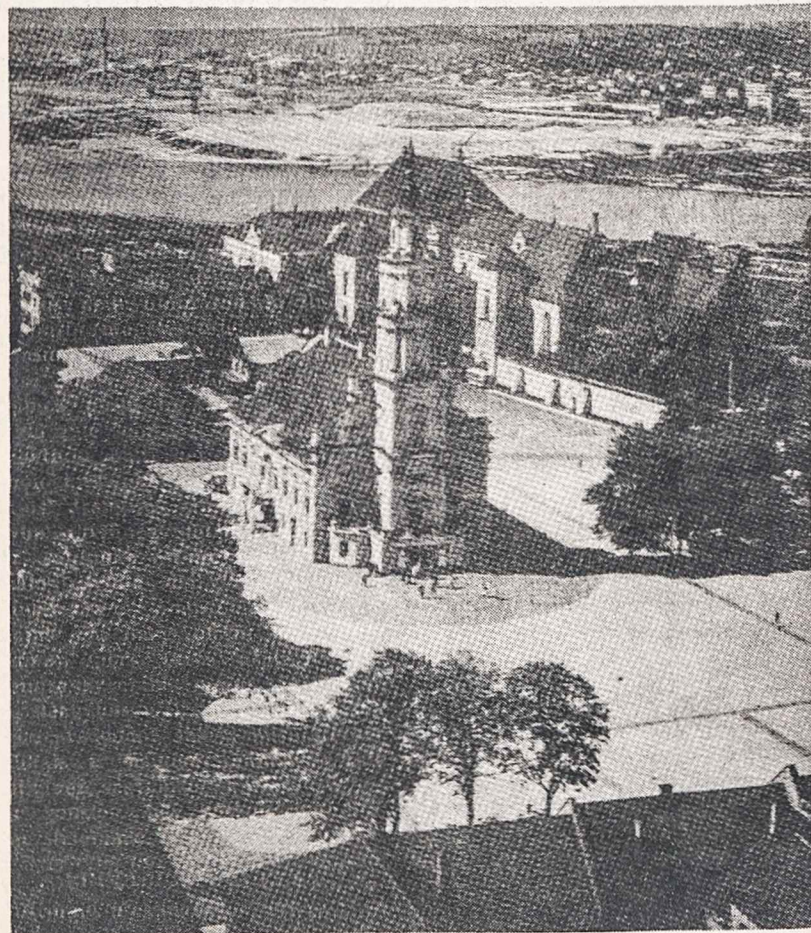
MOTINOS DIENĄ Bradfordo lie- tuviai paminėjo kapeliono kun. J. Kuzmickio atnašautomis Mišiomis ir pasakytu pamokslu Sv. Onos švento- vėje. Giedojo solistai — I. T. Dic- kinsonas ir svečias iš Skotijos Pr. Dzidolikas. Pagrindinė minėjimo da- lis įvyko „Vycio“ klubo salėje. Pa- skaitą apie motiną šiais moderniai- siais laikais skaitė jaunosios kartos atstovas Raimondas Adomonis, gi- męs ir užaugęs Britanijoje. Progra- ma savo eilėraščiais anglų kalba pa- lipidė Loretta Šilingaitė, dainų pyne atliko vyrų sekstetas, akompanuoja- mas Pr. Dzidoliko. Minėjimas už- baigtas Tautos himnu. Klubo valdy- ba gėlimis papuoštas motinas pa- kvietė prie šeimyniškų vaišių stalų.

Vokietija

EUROPOS UNIJOS DEMONST- RACIJA gegužės 5 d. įvyko Muen- chene, Marijos aikštėje, kur yra šio miesto rotušė. Dalyvių susilaukta apie 10.000. Žymių politikų kalbas pajavirino orkestrai, choral, tautinių šokių grupės. Lietuviams atstovavo „Ratukas“, pašokęs porą šokių. Jų ištrauką tą patį vakarą parodė vie- tine televizija „Bayern heute“ lai- doje.

Lenkija

SU KAIKURIAIS 1978 M. IVY- KIAIS Suvalkų trikampyje supažin- dina Torontą tik dabar pasiekęs šie- metinis „Aušros“ 1 nr. Punksko lie- tuvių kultūros namų scenos grupė birželio 11 d. Kreivėnuose suvaidi- no A. Vieniulio dramą „Paskenduolė“, kurios spektaklį paruošė rež. Juozas Maksimavičius. Įdomus buvo gerai paruošti scenovaizdžiai. Spek- taklis buvo nuvežtas ir Burbiškių šokiųromams. Nuotraukomis iliustru- tą rašinį apie „Paskenduolę“ pa- skelbė vietinis lenkų jaunimo laik- raštis „Swiat Mlodych“. — Lapkri- čio 5 d. Lietuvių Visuomeninė Kul- tūros Draugija ir Punksko lietuvių kultūros namai žiūrovus pakvietė į paskutinį 1978 m. renginį — muzi- kos bei dainos koncertą, kurio pro- gramą atliko vietiniai saviveiklinin- kai.

Kauno rotušė, sovietinės valdžios vadinama Santuokų rūmais. Ji pastatyta XVI šimtmeityje ir laikoma architektūrinio paminklu. Nuotrauka daryta 1978

Aktualieji lietuviams klausimai

Pranešimas iš Romos

“LKB Kronika“ italų kalba • “Rytų politika“ • Spaudos konferencija Maskvoje • Popiežiaus kelionės Lenkijon programa

Siomis dienomis Italų visuomenė jau pasiekė naujais lietuviškos informacijos tarnybos leidiniai italų kalba ELTA-PRESS 3 ir 4 numeriai. Kiekvienas jų pateikia atskirai “LKB Kronikos” 35 ir 36 nr. vertimą, kurį parūpino ir išleido uolusis ELTA-PRESS red. mons. Vincas Mincevičius. Toks greitas lietuviškos informacijos pateikimas susilaukia gyvo atgarsio italų spaudoje ir radijo programose. Ją plačiai panaudoja daugybė Italijos dienraščių ir kitų laikraščių. Net Romos televizijos stotis reguliariai penktadieniais perduoda žinias apie Lietuvą, panaudodama ELTA-PRESS pateiktą medžiagą.

Lietuviškos informacijos tarnybos rūpesčiu jau prieš kelėtą metų “Casa di Matrona” leidykla Milane išleido pirmuosius 10 “LKB Kronikos” numerius atskiru leidiniu. Siomis dienomis jau baigiamas spausdinti II-sis “LKB Kronikos” tomas italų kalba, parūpintas taip pat mons. V. Mincevičiaus. Šie dokumentiniai leidiniai susilaukė didelio atgarsio italų visuomenėje ir labai pasitarnauja Lietuvos bylai, kaip ir ELTA-PRESS biuletenis.

Iš Sibiro ir Lietuvos

ELTA-PRESS 3 nr. pateikia pilną “LKB Kronikos” 35 nr. vertimą. Viršelyje duodama istorinė Onos Pranskūnaitės fotografija ir jos gyvenamojo namo bei darbovietės nuotraukos Ulijanovske, Sibire. Tai iliustracijos Onos Pranskūnaitės laišku, kurie skelbiami šio numerio “Laiškai iš Gulago” skyriuje. Vertėjas teisingai pastebi įžangoje: “Ši paprasta moteris, pasmerkta už religines spaudos platinimą, yra ryškiausias pavyzdys lietuviškos moters kilnumo ir pasiaukojimo religijos ir tėvynės meilės idealams...” Ties laišku, lygiai kaip ir VI. Lapiečio bei Petro Paulaičio, susilaukė nemažai atgarsio italų spaudoje. Ypač daug kur buvo panaudotos “Kronikos” pateiktos žinios iš Lietuvos vyskupijų ir sovietinių mokyklų. Didžiausio atgarsio susilaukė “Kronikos” paskelbtas Lietuvos tikinčiųjų sveikinimas popiežiui Jonui Pauliui II jo išrinkimo proga ir jų laiškas jėzuitų generolui Pedro Aruppe, minint Vilniaus universiteto įkūrimo 400 metų sukaktį. Tą augščiaušią mokslo instituciją Vilniuje įsteigė jėzuitai ir ilgas amžius jai vadovavo. “Dabar gi, — rašo Lietuvos tikintieji, — iš tos mokslo šventovės skelbiamas ateizmas, kuris nėra joks mokslas ir niekad juo nebus. Jis tik visomis priemonėmis siekia paneigti, nutylėti ar iškreipti augščiaušios tiesos šaltinį, kuris yra amžinoji Tiesa — Dievas”.

Svarbiausias straipsnis

Ketvirtasis ELTA-PRESS numeris, kurio daugiau kaip 2.000 egzempliorių išsiuntinėta Italijos spaudai bei įvairiems veikėjams, išspausdino paskutiniojo “LKB Kronikos” 36 nr. vertimą. Redaktorius vertėjas mons. V. Mincevičius įžangoje pažymi, kad šis “Kronikos” nr. yra ne tik vienas iš stambiausių, turintis 74 psl., bet kartu ir vienas iš svarbiausių iki šiol pasiekusių laisvuosius Vakarus. Dėl savo apimtys šis “Kronikos” numeris negalėjo sutilpti šiame 4 nr. ir bus tęsiamas gegužės mėnesio laidoje.

Pradžioje čia suglaustai pateikiami Lietuvos Katalikų Komiteto Tikinčiųjų Teisėms Ginti dokumentai, nurodantys komiteto veiklos siekius bei jau atliktus konkrečius žygius ginant Lietuvos tikinčiųjų teises. Pagrindinis tačiau dėmesys sutelktas į aktualiausią “Kronikos” straipsnį “Katalikų gyvenimas Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje popiežių Joną-Paulių II-jį išrinkus”. Tai tikra dabartinės Lietuvos gyvenimo studija. Ji apima net 35 “Kronikos” puslapius ir prilygsta Lietuvos partizanų laišku 1947 m. įteiktam popiežiui Pijui XII-jam. Dėl savo aktualumo ir svarbumo šis straipsnis turėtų būti atspausintas atskirai įvairiomis kalbomis ir priimamas viso pasaulio tikintiesiems.

“Straipsnyje konkrečiai nurodoma, — pažymi ELTA-PRESS leidėjas, — kad dabartinėje Lietuvoje jau egzistuoja dvi Katalikų Bendrijos — oficialioji, nuolat išnaudojama ateistinio režimo, ir Katakombų Bendrija. Ši pastaroji negali laisvai pasireikšti, susisiekti su Apaštaliu Sostu ir krikščioniškuoju pasauliu, bet heroiskai eina pirmųjų krikščionių keliu ir yra vieningai remiama visos lietuvių tautos. Tačiau Katakombų Bendrija visai nesiekia susiskaldymo ar kovos su oficialia, režimui daugiau ar mažiau paklusnia Bendrijos vadovybe...”

“Rytų politika”

Toliau straipsnyje atvira pasisakoma ir dėl taip vadinamos Apaštalių Sosto “Rytų politikos”. Remiantis Pauliaus VI pasakymu, kad “diplomacija turi tarnauti sielovadai, o ne priešingai”, nepritariama Apaštalių Sosto pasyvumui bei siekimui įvairiomis nuolaidomis apsaugoti tikinčiuosius nuo fizinio sunaikinimo... Ortodoksų Bendrijos pavyzdys ir likimas Sovietų Sąjungoje aiškiai parodo, kad artimesnis bendradarbiavimas su režimu visad yra praštingas. Todėl šiame dokumente reikalaujama, kad tikintiesiems būtų suteiktos bent elementariausios teisės ne tik popieriuje, bet ir praktikoje. Kad tai būtų įgyvendinta, prašoma konkrečios Apaštalių Sosto intervencijos ir viso pasaulio tikinčiųjų paramos. Ypač jaudinantis yra baigiamieji žodžiai: “Mes esame ir liekame visad ištikimi Kristui, Bažnyčiai ir Šventajam Tėvui. Mes nuolat meldžiamės Dievą suteikti Jūsų Šventenybei reikiamų jėgų sėkmingai įvykdyti Apvaizdos Jums pavestą misiją!”

ELTA-PRESS šiame numeryje dar pateikia kun. Svarinsko straipsnį apie sovietų vykdomą šnipinėjamą Katalikų Bendriją, keletą žinių iš Lietuvos vyskupijų bei tikinčiųjų mokslėivių persekiojimą mokyklose.

Tamkevičius Maskvoje

Plačiai skaitomas Romos dienraštis “IL TEMPO” gegužės 18 d. laidoje pranešė iš Maskvos, kad lietuvių kunigų grupė vėl kreipėsi į popiežių Joną-Paulių II, prašydami paremti jų pastangas ginant tikinčiųjų teises. Apie šį kreipimąsi pranešė kun. Sigitas Tamkevičius spaudos konferencijoje Maskvoje, kur dalyvavo Vakarų žurnalistas kun. Tamkevičius yra vienas iš penkių lietuvių kunigų, kurie, išrinkus popiežium Joną-Paulių II, įsteigė komitetą tikinčiųjų teisėms ginti. Konferencijoje kun. Tamkevičius nurodė, kad apie 70 — 80% Lietuvos gyventojų yra katalikai. Sovietai esą klaidingai tvirtina, kad tikinčiųjų skaičius siekia tik 45 — 60%. Kun. Tamkevičius taip pat pranešė, kad daugelis Lietuvos tikinčiųjų birželio mėnesį rengiasi vykti į vakarinę Lietuvos dalį, kur galės bent televizijoje pamatyti popiežių Joną-Paulių II, besilaukiantį Lenkijoje.

Popiežiaus kelionė

Istorinio įvykio išvakarėse Vatikano dienraštis “L'Osservatore Romano” ir kiti didieji laikraščiai paskelbė išsamų popiežiaus vizito Lenkijoje programą. Popiežiaus kelionė į Lenkiją prasidės š. m. birželio 2 d. Specialus “Alitalia” lėktuvas lygiai 10 v. nusileis Varšuvos kariniame areodrome. Čia jį sutiks visa lenkų vyriausybė ir Lenkijos vyskupai, vadovaujami kardinolo S. Wyszyńsko. Iš aerodromo popiežius atvirame automobilyje vyks į Šv. Jono Krikštytojo katedrą Varšuvoje ir apsisots kardinolo Wyszyńsko rezidencijoje. Tą pačią dieną 14 v. popiežius oficialiai aplankys lenkų vyriausybę “Belvederyje” ir 16 v. aukos šv. Mišias didžiojoje “Pergalės” aikštėje.

Sekmadienį, birželio 3 d., 7 v. r., Šv. Onos šventovėje aukos šv. Mišias lenkų jaunimui ir išvyks į Gniezną. Čia susitiks su tikinčiaisiais ir 11 v. aplankys Lenkijos misijonieriaus šv. Adalberto kapą, Lech kalne aukos šv. Mišias. Kitas šv. Mišias specialiai jaunimui aukos 17 v.

Birželio 4 d. Šv. Tėvas išvyks į Cėnstakavą. Čia garsioje Marijos šventovėje 11 v. aukos šv. Mišias. Kaip praneša užsienio spaudo, tuo metu Cėnstakavoje gali būti daugiau kaip 3 milijonai maldininkų, nors vyriausybė ir rengiasi įvairiais būdais suvaržyti maldininkų antplūdį. Tos dienos vakarą 17 v. popiežius priims visus vyskupijos/papirijų delegacijas.

Birželio 5 d., 7.30 v., popiežius Marijos šventovėje aukos šv. Mišias Lenkijos seselėm vienuolėm. 10.30 v. dalyvaus Lenkijos vyskupų konferencijoje, kaip tai įvyko ir lankantis Meksikoje. Po to 17 v. vėl aukos šv. Mišias Žemiosios Silezijos ir Opolės tikintiesiems.

Birželio 6 d., 8 v. r., popiežius Cėnstakavos Marijos šventovėje aukos šv. Mišias Lenkijos seminarijų klierikams, vienuolių naujokams bei ministrantams. 11 v. susitiks su Lenkijos kunigais ir vienuoliais. Po to 17 v. aukos šv. Mišias Lenkijos darbininkams iš Augštosios Silezijos ir kitų vietovių. Su Cėnstakava atsisveikins ir apie 19.30 v. išvyks į Krokuvą, kur apsisots savo buvusioje rezidencijoje. Trumpas vizitas Wavelio katedroje užbaigs dienos programą.

Birželio 7 d. iš ryto popiežius aplankys netolimą Kalvariją ir savo gimtinę Wadowice vietovėje. Popiet lankysis Auschwitzo lageryje ir melsis palaimintojo Kolbės mirties celėje. Apie 16 v. aukos šv. Mišias buvusiam Brzezinka koncentracijos lagery ir melsis už visus ten žuvusiuosius.

Birželio 8 d. popiežius lankysis ir aukos šv. Mišias kalnų miestelyje Nowy Targ. Popiet dalyvaus Krokuvos vyskupijos sinodo uždaryme ir aukos šv. Mišias Wavelio katedroje. Po to aplankys dar Skalkos šventovę, aptarnaujamą Tėvų pauliečių.

Birželio 9 d. rytą popiežius

Jungiasi Vakarų Europa

Baigiamasis žingsnis — parlamento išrinkimas birželio 7 ir 10

J. KAIRYS
Mūsų bendradarbis Vokietijoje

Europa susideda iš valstybių ir valstybių, atsivėrusių viena nuo kitos stipriomis sienomis, kariavusių viena su kita ir t. t. Kad ateityje jos gyventų taikingai ir kovotų viena už kitą, o ne viena prieš kitą, imta galvoti apie Jungtines Europos Valstybes. Raštu šią mintį pirmas paskelbė Coudenhove-Kalergi 1923 m. knygoje “Paneuropa”. Tada jis ragino Europos tautas atsisakyti savo aklo tautiškumo ir susivienyti. I D. karo išvargintoje Europoje jo balsas buvo entuziastiškai išgirstas, ir sekančiais metais Vienoje įvyko pirmas paneuropinis kongresas. Jame dalyvavo 24 tautų 2000 atstovų. Pagal šio kongreso rezoliucijas, Europa turi sudaryti Europos sąjungą su bendru teismu, kariuomene, muitais, valiuta ir kt.

Jungtinių Europos Valstybių idėjos vykdymą kuriam laikui sutrukdė nacionalsocialistų atėjimas į valdžią Vokietijoje bei vėliau kilęs II D. karas. Po to pastarojo karo Europos sujungimo klausimas pradėtas vėlgi populiarinti, bet ir vykdyti. Tai buvo daroma ir paskirai, ir organizuotai. Šitos idėjos realizavimo pradininku buvo Prancūzijos užs. reikalų min. Robertas Schumanas. Prie jo prisidėjo Adenaueris ir de Gasperi, o vėliau ir kiti didieji Europos politikai.

Pradėta nuo ūkinio reikalo. Ir taip pagal 1951 m. susitarimą, padarytą tarp Belgijos, Italijos, Liuksemburgo, Olandijos, Prancūzijos ir V. Vokietijos, įsteigta Europos Bendruomenė angliais ir plienui. Vėliau, pagal 1957 m. susitarimą Romoje, įsteigtos bendruomenės atomui ir ūkiui. Šitos trys bendruomenės pavadintos Europos Bendruomene.

Svarbu, kad į parlamentą patektų politikai, kuriems tikrai rūpi vieninga, laisva ir demokratiškai besitvarkanti Europa. Tada gal pasieks išsivystanti nuo raudonosios tironijos ne tik laisvosios valstybės Europoje, bet ir palengvinti išsilaisvinimą pavergtų tautų.

Padėka

Los Angeles J. Daumanto šaulių kuopa š. m. balandžio 28 ir 29 dienomis minėjo savo gražios šauliškos veiklos 15 metų sukaktį. Šventė buvo graži ir gerai suorganizuota. Ypač daug darbo įdėjo tos kuopos pirminkas K. Karuža.

Mes, šioje šventėje dalyvavę torontiečiai VI. Pūtvio kuopos šauliai ir šaulės, esame dėkingi už malonią globą, vaišingumą ir mums padarytas įvairias paslaugas, kad galėtumėm daugiau pamatyti-aplankyti įdomių vietų “Angelų mieste” ir jo apylinkėse.

Už tai dėkojame: p.p. Karužoms, p.p. Galdikams, p. Rakūnui, p.p. Markevičiams, p. Markevičiūtei-Urnežienei ir visiems, kurių dėka ta mūsų viešnagė buvo maloni.

STASYS LOZORAITIS, jn., kuriam buvo surengtos pagerbtuvės Čikagoje š. m. gegužės 26 dieną, audiencijoje pas velionį popiežių Paulių VI. Jis ir dabar eina Lietuvos atstovo pareigas Vatikane

Kalinio Gajausko žmonos laiškas

Jungtinių Amerikos Valstybių elektrikų unijos pirmininkui

Gerbiamas pone pirmininke! Aš, Irena Gajauskienė, kreipiuosi į Jus iš Lietuvos, prašydama padėti mano vyrui Baliai Gajauskui, darbininkui-elektrikui. Jis nuteistas 15 metų už tai, kad kovojo už žmogaus teises ir savo tautos laisvę.

Pirmą kartą mano vyras buvo suimtas 1948 m. ir nuteistas 25 metams laisvės atėmimo už dalyvavimą lietuvių tautos kovoję dėl laisvės ir nepriklausomybės.

Balis Gajauskas išbuvo Gulago salyne ištisus 25 metus. Jis pakėlė neįtikimas kančias, ištvėrė visokių vargus, bet nežuvo, neišprotojė, netapo KGB agentu. Po 25-rių iškaltų metų grįžęs į gimtąjį Kauną, jis liko ištikimas savo tautos laisvės idealams. Apsigyveno Gajauskas pas motiną, dirbo elektriku Kauno statybos valdyboje, tačiau valdžia visaipt trukdė jam gyventi gimtajame mieste, gimtojoje šalyje. Be jokio pagrindo atėmė Gajauskui teisę gyventi Kaune. Iš prievartos jis tapo “persona non grata” gimtajame krašte. Tačiau, nors ir įžūliai diskriminuojamas, jis sąžiningai dirbo. Tai patvirtina charakteristikos iš darbovietės. Bet valdžiai toks žmogus ypač pavojingas. Gajauskas ir darbininkų tarpe liko tvirtu kovotoju už savo ištikimumą bei teises. Jis neišmoko girtuokliauti ar vogti valstybės turtą. KGB nuolat provokuodavo jį padaryti kriminalinį nusikaltimą, bet Gajauskas nesileido į jokias provokacijas.

Gyvendamas Kaune, jis rinko medžiagą apie pokario metų pasipriešinimo sąjūdį ir atidžiai sekė valdžios vykdomos piliečių teisių pažeidimus. B. Gajauskas aiškiai suprato, kad kova už žmogaus teises nesiriboja tautinėmis sienomis. Tik visų šalių žmonių pastangos gali sugriauti savivalę, prievartą, neteisėtumą. Pagal šį principą gimė draugystė su A. Ginzburgu, S. Kovaliovu, K. Liubarskiu ir kitais kovotojais už žmogaus teises Sovietų Sąjungoje. KGB negalėjo dovanoti Gajauskui, kad per 25-rius kalnimo metus jis nepalūžo, neatsisakė kovos. Nors jo veikla neišėjo už sovietinių įstatymų ribos, 1977 m. Gajauską vėl suėmė ir nuteisė 10-čiai metų lagerio ir 5-riems tremties. Mano vyro teismas Vilniuje 1978-tų balandžio mėnesyje buvo toks pat farsas, kaip ir Orlovo, Ginzburgo, Ščaranskio, Petkaus ir kitų teismai. Lageryje Gajauskas įstojo į lietuviškąją “Helsinkio” grupę.

Taigi, 35-rii metai kalėjimo ir 5-ri tremties vien už tai, kad žmogus gynė savo ištikimumą, kovoją už savo tautos laisvę ir visų žmonių teises.

Kreipdamasi į Jungtinių Amerikos Valstybių elektrikų profsąjungą, aš prašau Amerikos darbininkus, mano vyro profesijos draugus, pakelti balsą apginti šiam žmogui, kurio kančias sunku išreikšti žodžiais.

Su nuoširdžia pagarba —

Irena Gajauskienė, sąžinės kalinio Balio Gajausko žmona

TSRS, Lietuva, Kaunas

Sovietų persekiojamas ir nuolat kalinamas BALYS GAJAUSKAS (dešinėje) su vienu iš savo draugų, kovojančių už žmogaus teises okupuotoje Lietuvoje

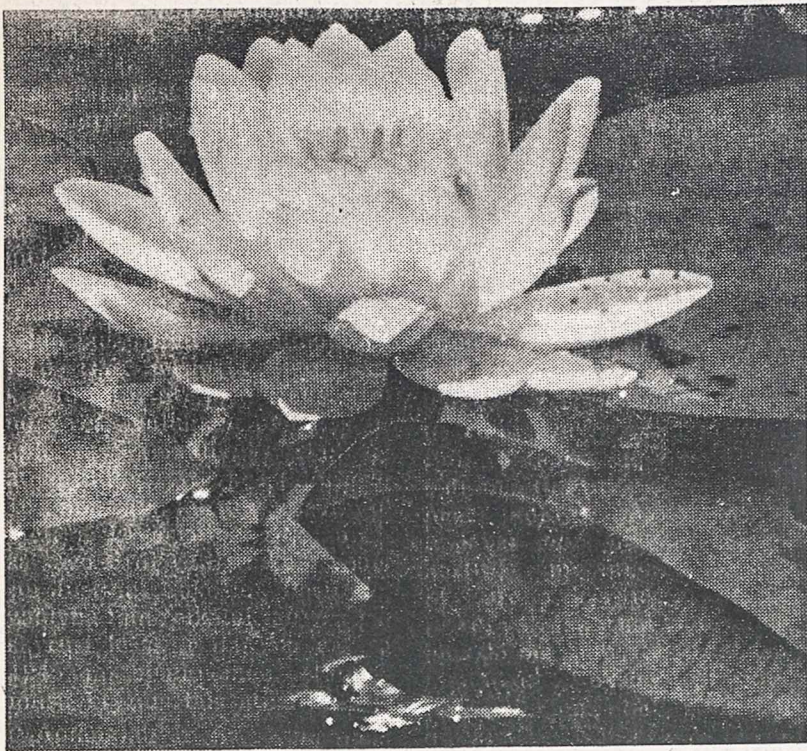
SUDBURY, ONTARIO

SESTADIENINĖ MOKYKLA — baigė 29-uosius mokslo metus gegužės 12 d. Viesiems, pavyzdinčiai laukiusiems pamokas, buvo iškeltos dovanos lietuviškosios knygomis ir pinigais. Taip pat buvo ir pavašinti. Dovanas įteikė vedėja Paulaitienė ir kun. A. Sabas. Nors šiemet mokinių buvo nedaug, bet tie, kurie lankė mokyklą, noriai mokėsi ir padarė didelę pažangą. Džiugu, kad šiuo laikotarpiu materializme paskendusiame pasaulyje dar yra susipratusių idealistų tėvų, kurie stengiasi ir moka įsikipti tėvynės meilę į savo vaikų širdis. Kalbas žada siųsti savo dukras į lietuvišką Vasario 16 gimnaziją Vokietijoje ir taip palaikyti lietuvių. Mokykla yra labai dėkinga KLB švietimo komisijai už atsiųstą \$300 paramą.

MOTINOS DIENOS MINEJIMA — surengė KLB Sudbury apylinkės valdyba. Minejimą pradėjo ir pasveikino motinas pirm. J. Bataitis. Ypač malonu paminėti, kad šiemet visą minejimo programą atliko išimtinai Sudbury lietuvių T. Vaizganto šeštadieninės mokyklos mokiniai —

BIOGRAFIJA

Balis Gajauskas gimė 1926 m. vasario mėn. 26 d. Lietuvoje, Vilkaviškio apskrityje, Gražiš-

Europoje skleidžiasi pavasaris, skatindamas planuoti vasaros atostogas

Buvusių stovyklų krašte

Lietuvių kryžius Augsburgėje • Trys dienos Vasario 16 gimnazijoje • Sotus gyvenimas

K. BARONAS

Jau šeštą kartą teko "pakelti sparnus" į Europą. Ši kelionė yra skirtinga nuo ankstesnių, nes iš dalies jieškau apsigyvenimui geresnių klimatinio sąlygų, o gal ir naujos darbovietės. Mat, nuo rugsėjo 1 d., išdirbęs plieno fabrike 30 m., pasitraukiu į pensininkų gretas.

Beveik dvi valandas pavėlavęs lėktuvu iš Toronto buvo tik trečdaliu užpildytas. Nakties laikas greitai prabėgo besikalbant su į suvalkų trikampį skrendančiu iš tabako ūkių Jonu Naruševičiumi ir hamiltonietė Elena Balytine bei jos dukrelėmis Rūtele ir Audrute. Prie mangės, skaitančio lietuviškus laikraščius, sustoję lėktuvo patarnautoja ir paklausė angliškai, ar aš esu lietuvis. Kai atsakiau "taip", augšta ir blondinė patarnautoja pasisakė esanti Patricija Kazlauskienė ir greitai nubėgo prie kitų keleivių. Taip ir nesužinojau, ar ji tik už lietuvių ištekėjusi, ar pati yra lietuvi.

Pavėluotas skridimas iš Toronto sudarė man daug kėblumų Frankfurte, nes rezervuotas mano lėktuvas į Muencheną buvo jau iškridęs, o kiti buvo užpildyti keleiviais. Žinojau, kad žmonos giminės manęs laukia Muencheno aerodrome, tad skubiai pasiūniau telegramą, pranešdamas savo atvykimą. Deja, telegramos jie aerodrome negavo ir, išlaukę 4 valandas, pasveikino tolimą svečią iš Kanados šiltais žodžiais.

Miegojau tik... 12 valandų. Po greitų pusryčių skubėjau į Augsburgą aplankyti Mamos kapo ir sumokėti gėlininkui už sodinamą 4 kartus į metus gėles. Kaip ir Kanadoje, taip ir Vokietijoje kainos pakilo (uždėbiai Vokietijoje irgi labai pakilo). Pernai mokėtu 90 DM šiemet neužteko — reikėjo pridėti dar dešimtuką (1 DM = 60,5 ct.).

Myliu tas katalikiškas kapines, gražiai sutvarkytas, netoli Augsburgio geležinkelio stoties ir Koenigsplatz, kur DP laikais tekdavo persėsti į kitas tramvajaus linijas, norint pasiekti romėnų įkurto ir švenčiančio šiemet 2000 metų sukaktį Augsburgio pakraščius. Ta pati 4-ta tramvajaus linija eina į Hochfeldo pusę. Išsėdęs ir sumokėjęs 1,10 DM, pasiekiu lietuvišką kryžių, stovintį prie Haustette-n g-vės. Nuliūdau, pamatęs jį: aplėistas, reikalingas skubaus atnaujinimo. Atvykęs į Vasario 16 gimnaziją, kurioje yra ir Vokietijos LB būstinė, išliejau visą savo širdį VLB reikalų vedėjui Justinui Lukošui. Pasirodo, valdyba tam reikalui jau yra paskyrusi lėšas ir dar šią vasarą 1945 m. spalio mėn. statytas mūsų kryžius bus atnaujinti.

Aplankiau ir Sv. Kanizijaus Hochfelde šventovę, kurioje lietuviai taip pat buvo radę prieglaudą. Norėjau patikrinti, ar dar yra marmorinė lenta su lotynišku ir lietuvišku įrašu. Deja, šventovės durys buvo uždarytos, o paklausta praeinanti senutė atsakė, kad Augsburgio šventovėse yra buvę vagysčių. Hochfeldas jau ne tas, kokią mes palikome. Apie tai plačiau rašiau 1975 m., tačiau dar kartą norėčiau pažymėti, kad buvę stadionai yra apstatyti didžiausiais apartamentiniais namais, o pats Hochfeldas labai sikiasi

nuo 1945 m. gyventos lietuvių vietovės. Nedaug Augsburgėje likusių lietuvių — tik keletas šeimų.

Apsistojau Baldham mieste, lyje, apie 25 km. nuo Bavarijos sostinės Muencheno. Paskutinį kartą čia teko būti 1975 m. Kiekvieną sekmadienį dalyvaudavau pamaldose laikinoje, nedidelėje šventovėje. Ši kartą jau teko pamatyti naują ir palyginti tokią miesteliui didelę, talpinančią apie 500 tikinčiųjų. Tas pats jaunas kunigas yra atidavęs tvarkyti visus parapijinius reikalus komitetui. Tai pastebėjau užėjęs į zakristiją, kur paprašiau atlaikyti Mišias Mamos vardinio proga. Neklausiau tos moters pareigų komite, tačiau ji įtraukė mano prašymą į knygą ir paprašė 6 DM aukos Mišioms.

Ryšium su šv. Juozapo darbininko švente žodį nuo altoriaus (vietoj pamokslų) tarė pasaulietis. Pasaulietis, jų tarpe ir viena moteris, dalino šv. Komuniją, duodami kiekvienam ir rankas. Mišioms patarnavo ne berniukai, bet keturios mergaitės. Mišių metu renkamos aukos, tačiau tikintieji į mažą pintinę metė dešimtukus. Mat, Bavarijos vyriausybė išlaiko parapijas, atiduodama nuo kiekvieno kataliko (jeigu jis priklauso K. Bendrijai) pajamų mokesčio 8%.

Kaip minėjau, šį rudenį pasitraukiu į pensininkų gretas. Nenoriu atsisėsti į supamą kėdę, stebėti valandomis televiziją arba svajoti apie "dangiškus migdolus". Mėgstu lietuvišką veiklą, rašymą spaudai, lietuvišką darbą. Tokia proga atsirado Vasario 16 gimnazijoje. Gavęs pakvietimą joje dirbti, nutariau iš anksto susipažinti ir nors keletą dienų joje pagyventi, pajusti šios lietuviškos įstaigos pulsą. Gal ir mažokai buvo 3 dienų, tačiau rūpestingas direktoriaus V. Natkevičiaus, ūkio vedėjo vilmiečio A. Veršelio, sekr. P. Veršelio, VLB reikalų vedėjo J. Lukošiaus, bendrabučio vedėjo V. Lemkės (daug, daug linkėjimų visiems torontiečiams nuo Jūratės Batūraitės-Lemkienės) ir kt. globojamas, spėjau pažinti gimnazijoje atliekamą ne tik mokslo, bet ir lietuvišką darbą. Šiemet mokinių skaičius yra sumažėjęs. Tad mano patarimas Kanados lietuviams ir kartu prašymas siųsti savo vaikus į šią vienintelę laisvojo pasaulio lietuvišką mokyklą! Puikios mergaičių bendrabučio patalpos (berniukų kiek blogesnės), puiki gimnazija, skanus ir labai sotus maistas (valgiau kartu su mokiniais), išvykos į kt. Europos kraštus, gražūs apylinkių vaizdai, rami vieta sudaro mokslo bei jaunystės džiaugsmo nuotaiką. Mokslo prasideda rugsėjo mėn., tad gimnazijos direkt. V. Natkevičius kvietė Kanados lietuvius jau dabar susirūpinti savo vaikų ateitimi, rašyti prašymus: Privates Litauisches Gymnasium, 6840 Huettenfeld, W. Germany. Malonu būtų, kad Kanados mokiniai savo skaičiumi pralenktų JAV ar kt. kraštų lietuvius.

Prie gimnazijos gyvenimo reikėtų prijungti ir bendrabučio vedėjos M. Dambriūnaitės-Smitienės ir jos vyro Andriaus darbą. Vienas jų kambarių tapo PLJS rengiamo kongreso raštinė, apkrauta įvairiais raštais, atsišaukimais, kvietimais. Ir pa-

Kviečiame į mokytojų savaitę

BRONIUS JUODELIS

Lituanistinio švietimo reikalams aptarti šią vasarą rengiama JAV ir Kanados mokytojų studijų savaitė liepos 8-15 dienomis Tėvų pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte, Maine. Ši puiki, moderni vasarvietė turi geriausias sąlygas pasikaiti, seminarų ar vakaronių programoms ir puikią aplinką vasaravimui, juoba, kad gali atvažiuoti ir šeimų nariai. Mokytojų studijų savaitės yra labai reikalingos mokytojų pasitobulinimui, lituanistinių mokyklų problemų aptarimui, vyresnės ir jaunesnės kartos pedagogų pabendravimui, pasidalinimui žiniomis bei patirtimi. Turime profesionalų su augstais mokslo laipsniais, su didele patirtimi. Turime švietimo darbuotojų su plačia vizija ir giliu pasiruošimu. Visų pabendravimas ir mokyklinių problemų nagrinėjimas yra labai svarbus tolimiesiems lituanistiniam švietimui.

Nors lituanistinės mokyklos dar veikia visose didesnėse lietuvių kolonijose, nevisi mokyklinio amžiaus lietuviukai jas lanko. Norint pasiekti platesnę lietuvių visuomenę ir išplėsti lituanistinį švietimą, reikia kartu dirbti su tėvais, tėvų komitetais, Liet. Bendruomenės valdybomis, su visais, kurie gali prisidėti prie lituanistinių mokyklų darbo. Kai lituanistinėms mo-

kykloms pritrūksta pasiruošusių mokytojų, į jų vietą turi ateiti kiti gal su mažesniu pasiruošimu ar visai be jo. Dažnai išmokstame bedirbdami. Šios mokytojų studijų savaitės gali daug padėti naujiems mokytojams, neturintiems pasiruošimo. Studijų savaitėje išvystytas mokytojų ir tėvų dialogas gali daug padėti tolimiesiems lituanistinių mokyklų krypties nustatymui. Tinkama lituanistinės mokyklos kryptis, tinkamas joms vadovavimas, gausis jos darbo vaisiai yra pagrindinis lietuvių išlaikymo šaltinis išeivijoje.

Įdomi ir aktuali šios vasaros mokytojų studijų savaitės programa jau išsiuntinėta visoms lituanistinėms mokykloms ir spaudai. Paskaitininkais pakviesti geriausi mūsų pedagogai, kultūrininkai ir visuomenininkai. Popietės paliktos vasaravimui ir laisvoms diskusijoms. Tėvai pranciškonai Kennebunkporte sudarė geriausias sąlygas (\$122.50 už savaitę vienam asmeniui). Brangesni kambariai turi vėsinimą ir privačias vonias. Visi dalyviai prašomi registruotis iki birželio 15 d. tiesiai pas kun. L. Andriejų, Franciscan Monastery, Kennebunkport, Maine, 04046, USA, pridėdant \$25.00 čekį Franciscan Fathers vardu. Tikėkimės, kad benzino trūkumas nesutrukdys visiems gausiai susirinkti į XIII mokytojų studijų savaitę.

Toronto Lietuvių Namų dainos vieneto "Antroji jaunystė" krikščynos. Krikšto tėvai (iš kairės): J. Strazdas, O. Indrelienė, Vyt. Alantas, I. Alantienė. Dainininkės: A. Dargytė-Byszkiewicz, A. Skilandžiūnienė, A. Jankaitienė, V. Siminkevičienė, A. Jucienė, L. Mačiūnienė. Nuotr. J. Baakevičiaus

Penkerių metų darbai

Toronto Lietuvių Namų Moterų Būrelio sukaktis ir veikla

LN Moterų Būrelis balandžio 8 d. savo narių šeimų bei rėmėjų tarpe atšventė penkerių metų veiklos sukaktį. Šventė įvyko "Gedimino Pilies" menėje, kuri 1974 m. Būrelio rūpesčiu ir lėšomis buvo išdekoruota pagal archit. A. Kulpavičiaus projektą ir dedikuota 650 m. Vilniaus įkūrimo sukaktčiai paminėti. Penkmečio proga prikalta dedikacinė lenta, kurią atidengė LN pirm. A. Senkus ir N. Kulpavičienė.

Moterų Būrelio pirm. Ald. Jankaitienė padarė Būrelio veiklos apžvalgą, primindama įsisteigimo sąlygas, nuveiktus darbus bei tikslus, iš kurių svarbiausias tradicinių lietuvių švenčių bei kultūrinių renginių organizavimas L. Namuose.

Būrelį sveikino LN pirm. A. Senkus, LN Vyrų Būrelio pirm. J. Dambaras, koordinacinio komiteto pirm. T. Stanulis, o k-tie nariai apdovanojo rožėmis Būrelio pirmininkes, visas esamas čioje Romuvoje ruošiami kambariai visiems svečiams.

Jau Kanadoje, nešiodamasis vilnės kibirkštėlę persikėlimui į šį kraštą, girdėjau apie jo pragyvenimo brangumą. Prisipažinsiu — nepastebėjau labai didelio skirtumo. Vienos prekės brangesnės, kiti gaminiai pigesni, darbininkai (juodadarbio valandinis atlyginimas 10 DM = \$6.50) ir tarnautojai labai gerai atlyginami, visi gyventojai tvarkingai apsirengę, gatvės pilnos autovežimių, ir tai importuotų iš kt. kraštų. Gyventojai gerai valgo ir, savaime aišku, geria daug alaus (juk Muenchenas — pasaulio alaus centras, o visoje Vokietijoje yra 5800 alaus daryklų!). Vis dėlto per visą savaitę mačiau gatvėje tik 3 neblaičius jaunuolius.

Tik gero oro man gamta pasiūlykė. Temperatūra žema, o vykstant iš gimnazijos atgal į Muencheną, gegužės 3 d. laukai jau nuo Ulmo buvo padengti sniegu. Sniegas padarė didelių nuostolių Bonnoje vykusiai gegulį parodai. Taip pat įvyko daug nelaimių autostradose.

ir buvusias v-bos nares.

Po vakarienės įvyko dainos vieneto "Antroji jaunystė" krikščynos. Vieneto seniūnė A. Jucienė supažindino svečius su vieneto praeitimi. Krikšto tėvais buvo: rašyt. V. Alantas su Ponia iš Detroito, buvęs ilgameitis LN pirm. J. Strazdas ir O. Indrelienė. Krikšto tėvai, perskaitę ir pasirašę krikšto aktą, pasveikino vienetą, linkėdami dar ilgai džiuginti klausytojų širdis lietuviška daina. Pakrikštytas, apdovanotas ir papuoštas rožėmis, vienetas padainavo 8 dainas, akompanuojant vieneto vadovui muz. J. Govedui.

Salė buvo papuošta gėlėmis ir paveikslais, padovanotais L. Namams dailininkų, kurių parodas globojo Moterų Būrelis. Būrelis nuotraukų bei laikraščių iškarpų albumais domėjosi ne tik svečiai, bet ir pačios narsės. Programą sklandžiai tvarkė Būrelio ižd. Petra Jankaitienė.

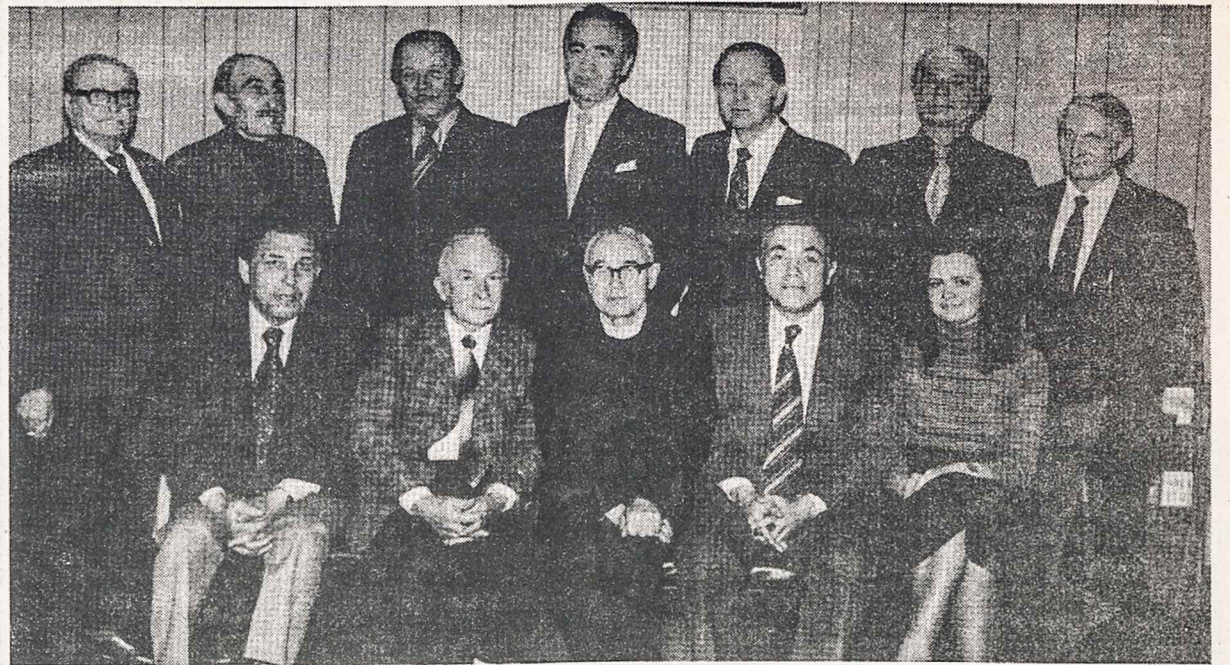
Atvelyko sekmadienį, balandžio 22, Būrelio iniciatyva su-ruoštas tradicinis Velykų stalas. Pasvėntino Prisikėlimo par. klebonas kun. Aug. Simanavičius, OFM. Gaila, didžiulė Kar. Mindaugo menė nesutalpino visų, norinčių dalyvauti svečių. Programėlė atliko rengėjų dainos vienetas "Antroji jaunystė", o vaikučius pralinksmino Velykų senelė (O. Indrelienė), su talykininkų (Grybaitė ir Stanulytė) pagalba atvežusi vežimą dovanelių.

Tą patį savaitgalį įvyko Būrelio globojama dail. Ringailės Zotovienės iš Floridos meno darbų paroda.

Visuotinis Moterų Būrelio susirinkimas įvyko balandžio 29 d. Peržvelgta praėjusio sezono Būrelio veikla. Ateinančiam sezonui numatytas metinis LN balius spalio 13 d. ir dail. Juodžio darbų paroda spalio 21-22 d. Pasižadėta talkinti KLB Toronto apylinkės valdybai Karavane. Aukų paskirta: \$50 Tautos Fondui, \$35 "Tėviškės Žiburiams", \$35 "Nepriklausomai Lietuvai" ir \$25 "Speak Up" žurnalui.

Užbaigęs šio sezono veiklą, Moterų Būrelis ruošiasi vasaros poilsiui.

Vilija

Pagalbinis lietuvių jaunimo kongreso komitetas Britanijoje, pasiruošęs talkinti kongreso atstovams bei svečiams nakvynėmis, lėšomis, informacija. Sėdi iš kairės: S. Kasparas, pirm. M. Bajorinas, kun. dr. J. Sakevičius, A. Vilčinskas, V. Juraitė; P. Mašalaitis, V. Zdanavičius, I. Semeta, Z. Juras, A. Ivanauskas, P. Bulaitis, K. Tomašiūnas

Laukiame kongreso dalyvių

IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas Londone

1978 m. rudenį Londone buvo sudarytas IV PLJ Kongresui remti pagalbinis komitetas. Visi komiteto nariai atėjo savanoriškai, norėdami, kad IV-tojo Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso dalis — stovykla praeitų su kuo geriausiu pasisekimu. Komitetas susidarė iš trijų pakomisių. Lėšų pakomisei vadovauja Z. Juras ir Petras Mašalaitis. Jos tikslas — padėti savo krašto kongreso atstovams ir stovyklos dalyviams. Si pakomisei iki šiol surinko per 3000 svarų (Kanados valiuta — 7000 dol.). Pagalbinis komitetas nekuomet nesitikėjo tokio D. Britanijos lietuvių duosnumo. Mažosios D. Britanijos organizacijos pasirodė pačios duosniausios. Ačiū joms!

Pagalbinis komitetas paskyrė savo 5-iems kongreso atstovams

paremti 1000 svarų, stovyklos dalyviams, kurių yra 10, po 50 sv. Kita dalis surinktų pinigų eina įvairiems administracijos reikalams. Finansinis vėjus tęsiamas toliau. Tikimasi, kad dar gal 1000 sv. prisidės. Be to, dar gauta parama iš Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos D. Britanijos atstovams.

Globos pakomise, vadovaujama S. Kasparo ir Petro Bulaičio, sutiko globoti Pietų Amerikos jaunimą. Jam bus reikalingos nakvynės šeimose. Pasaulio LB valdybos vykdomasis vicepirmininkas Vaclovas Kleisa, rudenį lankydamasis Londone, ragino mus pasiręsti sutikti ne tik jaunimą, bet ir vyresniosios kartos lietuvius, kurie su jaunimu atvyks Europon. Komitetas laukė, bet tokio antplūdžio iki šiol nesulaukė. Dar

tebelaukiame.

P. Amerika labai silpnai atsiliepė. Urugvajaus kongreso atstovai prašė galimybės pabuvoti šeimose ir juos pasitikti aerodrome. Jų pageidavimai bus išpildyti. Kitos P. Amerikos valstybės dar neatsiliepė. Toks vėlavimas sunkina pakomisei darbą.

Informacinė pakomise — M. Bajorinas, R. Kinka ir A. Vilčinskas paruošė informacinį leidinuką apie D. Britanijos lietuvių ir planuoja surengti spaudos konferenciją.

Mečys Bajorinas yra komiteto pirmininkas, vienas iš tų lietuvių, kurie buvo atsiųsti kaip Lietuvos bendrovių atstovai D. Britanijoje. Jis dalyvavo DBLS steigime, ilgus metus buvo DBLS ir Bendruomenės Krašto Valdybos pirmininku. Jo iniciatyva buvo įsteigta Lietuvių Namų Bendrovė, nupirkti Lietuvių Namai Londone ir Lietuvių Sodyba Hampshireje.

Bus bandoma visus sutikti Londone, kiek mums sąlygos leis.

Stasys Kasparas

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS, Tel. 638-3171, 663-9096

Kanados Lietuvių Fondo šūkis - kapitalas Lietuvai, nuošimčiai lietuviųbei.

Stokite nariais į K. L. Fondą — dides kapitalas ir nuošimčiai.

neparsivežkite jų!

parazitai ir ligos, atgabentos Kanadon su augaliniais ir gyvuliniais gaminiais, padaro milijoninius nuostolius mūsų ūkiams ir miškams

jei planuojate atsivežti iš užsienio mėsos, gyvulių, vaisių, daržovių, daigų, žemės, — pirmiausia pasitikrinkite pas mus

Agriculture Canada

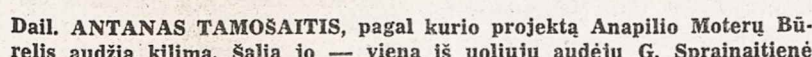
KULTŪRINĒJE VEIKLOJE

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Nuoširdžiai Jūsų,
Anatolijus Kairys
Čikaga, 1979. V. 3

Anapilio Moterų Būrelis

trešą pagerbtuvėse iš iškilmės rengėjų buvo surengtos ir Toronto

Iš Lietuvos pagrindžio žurnalo "Alma Mater" 1 nr.

Nemažiau svarbus klausimas — profesūra. Reikėjo organizacijos, sugėbancijos tinkamai išspręsti šias problemas. Pagaliau

ka dvasia daugiau pasireiškė, negu lenkiškoji Krokuvos universitete. Kaip pažymi M. Biržiška, Vilniaus universitete per 200 metų tik vienas jo profesorius tesusidomėjo lenkų kalba. Ir jo pirminis rektorius, pasireiškęs lenkų literatūroje, netoleravo pačiam universitetui lenkų kalbos. Motiejus Kazimie-

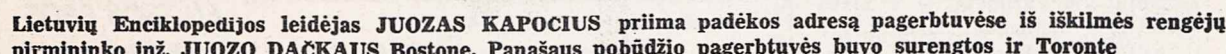
(Nukelta į 9-tą psl.)

• Melas diplomatijoj — žirgas, be-
letristikoj — smauglys.
(J. Kralikauskas)

NIUJORKO LIETUVIŲ DAILININKŲ SĄJUNGA, vadovaujama pirm. Jono Rūtenio, turi 32 narius, kurių 20 gyvena šiame mieste ar jo apylinkėse. Metiniamieji jų susirinkimai mės nutarta surengti platesnį dailės Adomo Varno minėjimą, pagerbinantį jų 100 metų amžiaus sukakties progą. Bus stengiamasi išryškinti jo įnašą lietuvių daliai, ypač Lietuvos nepriklausomybės pradžioje. Kadangi dailininkų manantį savo amžiaus sukaktį šiemet švėčia dail. Viktoras Vizgirda, rudenį bus surengta sukaikuvinėje jo kūriniiu paroda Kultūros Židinijje, Niu Jorko mieste.

KOMPOZITORIŲ NAMUOSE VILNIJUE net dvi dienas skambėjo naujų kompozitorių kūriniai. A. Kepėnis "Baladę smuikui ir fortepijonui", šešias fortepijonines pjeses vaikams, tris vokalizus balsui ir fortepijonui atliko A. Stulgys, V. Vaitaitis ir J. Kepėnienė; R. Astrauskies

nės „Muziką dvieim altam“ — K. Apanavičius ir R. Petrikaitė; A. Sendrovo kantačią S. Gedos žodžiais „Baltojo Nieko dainelės“ — sopranas R. Maciūtė, aktorė A. Gregoraitė; J. Domarko diriguojamą mas kamerinis ansamblis; B. Gombulskio „Koncertą obojui ir styginiams kvartetui“ — J. Rimas ir V. Židias kvartetą; O. Balakausko kompoziciją L. Gutausko žodžiais „Daugybė paviršių šilūnui“ sopranei, fal, fortepijonui ir violončlei — C. Kaukaitė, S. Sabalytė, B. Vainiūnaitė, I. Kutinskas. Kiti kūriniai jau buvo išrašyti į magnetofono juostas: Z. Virkšo „Dorėninė poemą“ vargonams, A. Rekašiaus „Music dolenta e com brío“ violončlei, mušamiesiems, fleitai, klarnetui ir saksofonui. V. Barakauskas buvo praruošęs „Dramatinę poemą“, sukomponuotą iš nepanaudotos muzikos kino filmui „Dulkės saulėje“. Juostelės jau įgrojo simfoninis Maskvos kinematografijos komiteto orkestras, įdainavo kamerinis maskviečių choras su dirigentais G. Kemlinu ir S. Sondeckiu. V. K.

R. CHOLKAN & CO. LTD.
REAL ESTATE

RUNNYMEDE-BLOOR. Prašoma kaina tik \$47,900. Atskiras mūrinis namas. Vandenių alva šildomas. Garžas su šoniniu įvažiavimu. **ROYAL YORK-BLOOR,** 6 kambarių vienaaukštis, pilnai užbaigtas rūšys. Garažas su privačiu įvažiavimu. Apie \$25,000 įmokėti. Viena atvira skola.

WINDERMERE-BLOOR rajone 7 kambarių atskiras namas; kvadratinis planas, elektrinis šildymas, 2 prausyklos, užbaigtas kambarys rūšyje, garažas, didžiulis kiemas; apie \$10,000 įmokėti; netoli Bloor.

INDIAN RD.-BLOOR, namas perdirbtas į 5 nuomojimo vienetus; 5 modernios prausyklos, 5 virtuvės, vandens-alyvos šildymas, garažai; gauna per \$12,000 metinių pajamų; prašoma kaina \$89,900.

SWANSEA, apie \$25,000 įmokėti; puikus vos poros metų senumo 12 kambarių dvibutis; atskiras šildymas, užbaigtas rūšys, garažai, netoli Bloor.

SOUTH KINGSWAY-WINDERMERE, trijų miegamųjų (condominium) butas, 2 prausyklos, gražus vaizdas iš balkono; prašoma kaina \$46,900 su nedideliu įmokėjimu.

Skubiai reikalingi namai pardavimui.
Nemokamas įkainojimas.

18 įstaigų jūsų patarnavimui Toronto ir Ontario provincijoje.

P. KERBERIS,
2336 BLOOR STREET WEST
tel. 763-5555 namų 239-5923

Prisikėlimo Parapijos
Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI — virš 16 milijonų

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:
Pirmadieniai 10 - 3	term. indėlius 1 metų 10%
Antradieniai 10 - 3	term. indėlius 2-3 metų 93/4%
Trečiadieniai uždaryta	pensijų ir namų s-tas 91/4%
Ketvirtadieniai 10 - 8	taupomąsias s-tas 9%
Penktadieniai 10 - 8	depozitų-čekių s-tas 6%
Šeštadieniai 9 - 1	DUODA PASKOLAS:
Sekmdieniais 9.30 - 1	asmenines 10 1/2%
	nekiln. turto 10 1/4%
	investacines 10 1/2%

Skyrius ANAPILYJE veikia sekmdieniais —
9.30 v.r. iki 1 v.p.p.

Nemokama visų narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000, asmeninių paskolų, mirties ir invalidumo atvejais — iki \$10,000. Parduodame "American Express" kelionių čekius ir pinigines perlaides. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. • Mūsų tikslas — ne PELNAS, bet sąžiningas PATARNAVIMAS lietuviams.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ**MARGIS DRUG STORE**

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR
1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada

Jums sąžiningai patarnausi **A. Bliūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical Fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Simon's TELEVISION

Savininkas — V. SIMINKEVIČIUS

2385 Dundas St. W., Toronto Tel. 532-8772

Netoli Lietuvių Namų prie Bloor-Dundas požeminio.

Nuomojam, taisom, parduodam "ADMIRAL" ir kitų firmų
televizijas bei "stereo" aparatus.

Lietuviška
maisto
krautuvė

**EUROPEAN MEAT &
DELICATESSEN**

2899 Bloor St. W., prie Prince Edward
Tel. 233-9783 **NAUJI LIETUVIAI SAVININKAI**

P. ir T. SERVICE CENTRE garažas

(1862 Mattawa Ave., Mississauga, L4X 1K1, tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylią, sukti kairėn
prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way, važiuoti Wharton Glen
gatve tiesiog į garažą.

• Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus. •
Savininkai: **A. Paškevičius** ir **J. Tamošiūnas**

Klevelando ateitininkai sendraugiai surengė koncertą vakarą, kurio programą atliko rašytojas ir redaktorius A. Baronas (jo kairėje — rengėjų atstovė K. Vaičieliūnienė), smuikininkė K. Alkaitytė, akompaniatorius Michael Root

Nuotr. V. Bacevičiaus

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

atstovų, socialistai — iki 8 Lemtingą žingsnį į vakarines Kanados provincijas liberalai pradėjo su 112 atstovų, konservatorių — su 76, NDP socialistai — su 8. Tada visiems pasidarė aišku, kad laimėtoju taps J. Clarkas su konservatoriais, nes vakarinėje Kanadoje liberalų populiarumas buvo nukritęs beveik iki nulio. Liko tik spėjimas, kaip pasirodys socialistai — ar jiems pavyks užkirsti kelią J. Clarkui į daugumos vyriausybę. Kaip ir buvo tikėtasi, vakarinėje Kanadoje vyravo konservatorių palanki banga: Manitoboje jie gavo 7 atstovus, Saskatchewan — 10, Alberta — 21 (visus), Br. Kolumbijoje — 20, šiaurinės teritorijose — 2. Tie 60 atstovų konservatorių ir padarė laimėtojus su bendru 136 atstovų skaičiumi. Socialistai vakarinėje Kanadoje išsikovojo 18 atstovų, o liberalai — tik 2 Manitoboje.

Ontario Hastings-Frontenac rinkiminėje apylinkėje liberalų kandidatui buvo mūsų tautietis prof. Romas Vaštokas. Jis atsidūrė II vietoje, surinkęs 11,266 balsus. Parlamentarizmo teko konservatorių atstovus W. Vankoughnet su 17,669 balsais. Socialistų atstovus K. Arsenault gavo 5,817 balsų, nepriklausomas kandidatas R. Baker — 411. Rinkimuose šį kartą Kanadoje, ypač jos miestuose, gausiai dalyvavo vadinamieji libertiečiai, Kanados komunistai ir Kanados maolistai. Nė vienas jų kandidatas nieko nepelė, tik neteko prieš rinkimus įmokėti užstatą. Ypač agresyvis buvo maolistai, nežinia iš kur gaunantys pinigų. Toronto ir Missisaugoje jie nelegaliai savo reklamai panaudojo pašto ir laikraščių dėžutes, ant jų užklijuodami savo plakatus, žadančius turto atėmimą iš turtingųjų ir perdavimą neturtingiems. Dėl tokio elgesio Montrealyje buvo patraukti į teismą maolistų kandidatai A. Gagnon ir S. Bourgeois bei jų du talkininkai. Jie savo plakatus buvo užklijuavę ant privačios tvoros vienoje statybų aikštėje.

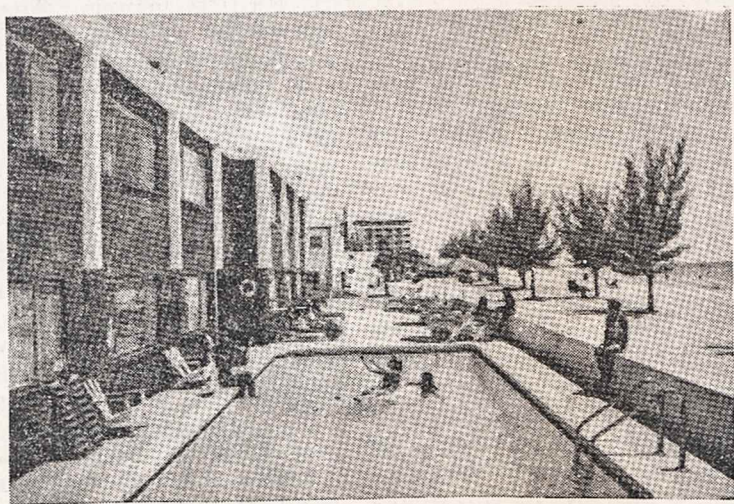
Spaudos konferencijoje Edmontone J. Clarkas, laimėjęs rinkimus ir sulaukęs premjero P. E. Trudeau pažado atsisistatinti, užtikrino, kad jo vyriausybė stengsis valdyti Kanadą taip, lyg turėtų daugumą. Jokios koalicijos jis nebandys sudaryti nei su Kvebeko kredisitais, nei su socialistais. Pirmiausia jis žada pateikti įstatymo projektą, kuris namų savininkams nuo pajamų mokesčio leis atsikaityti už namų skolas mokamas palūkanas iki \$5,000 ir nuosavybės mokesčius iki \$1,000. Jis taipgi planuoja parduoti valstybinę "Petro-Canada" bendrovę kanadiečiams šerinkams. Prieš šiuos planus yra nusistatę liberalų ir socialistų partijos. Jų opozicijai sustabdyti J. Clarkui gali tekti šauktis šešių kreditistų para-

mos. Spėjama, kad nė viena partija nebandys paskubomis nuvesti J. Clarko vyriausybės ir kad ji galės Kanadą valdyti metus ar porą metų, kol vėl savo prarėtėjusias gretas susitarkys liberalai ar kol J. Clarkas nesirys pats paskelbti naujų rinkimų. Didžiausią problemą jam kelia naujo ministerių kabineto sudarymas. Išrinktų atstovų eilėse yra pakankamai talentingų žmonių, bet jie visi iš angliškiosios Kanados. Iš Kvebeko J. Clarkas turi tik du atstovus. Rinkimuose Otavoje krito du prancūzų kilmės konservatoriai — Jean Piggot ir Robert de Cotret. J. Clarko kabinetui yra būtini bent keli prancūzų kilmės ministrai, pabrėžiantys, kad jam rūpi Kanados vienybė su Kvebeku. J. Clarkas juos planuoja pirmiausia paskelbti Kanados senato nariais, kurie kabinete gali dalyvauti ir be rinkimų.

Liberalai turi nemažesnę problemą su savo vadu P. E. Trudeau, dabar žadančiu vadovauti opozicijai. Jų eiles ypač susilpnino 13 ministrų iškritimas rinkimuose, rodantis aiškų rinkėjų atsisukimą prieš P. E. Trudeau ir jo vyriausybės narius. Tie ministrai parlamente būtų galėję aštriai kritikuoti premjero J. Clarko vyriausybę, būdami turėtų ministerijų specialistais. Jų pralaimėjimas dabar gerokai susilpnins opoziciją buvusio premjero P. E. Trudeau kova.

Ontario premjeras W. Davis su savo provinciniais konservatoriais šiuose rinkimuose talkino J. Clarkui. Kaikurie stebėtojai dabar daro išvadą, kad J. Clarko laimėjimas gali būti nuostolingas pačiam premjerui W. Davis, turinčiam mažumos vyriausybę. Sekančiuose Ontario parlamento rinkimuose liberalų vadui S. Smith gali pavykti kandidatams pasikviesti čia rinkimus pralaimėjusius premjero P. E. Trudeau ministerių kabineto narius. Tokiu atveju būtų sustiprinta Ontario liberalų pozicija ir galbūt netgi sudaryta reali grėsmė premjero W. Davis konservatoriams.

Toronte buvo užbaigta 1978 m. vasario 13 d. augščiausiajame Ontario teisme pradėta byla, kaltinusi 8 bendroves ir 11 jų vadovų suokalbiumu uostų gilinimo darbuose. Jų bendru susitarimu šių darbų varžytinėse buvo pateikiamos peraugštos kainos. Kadangi dėl jų niekas nesivaržydavo, bendrovės užsakymus gaudavo išpuštomis kainomis tarpusavio susitarimu. Teigiama, kad šia taktika išvaldinių įstaigų virė įprastinės normos buvo gauta \$4,279,000. Dvylikos asmenų prisiekusiųjų taryba kaltais pripažino penkis vadovus ir aštuonias bendroves. Nuteistųjų tarpe yra visoj Kanadoje gerai žinomi finansininkai bei verslininkai — H. McNamara, S. Cooper, F. Hamata, A. Gill ir J. Simard. Ši byla buvo ilgiausia Kanados istorijoje, trukusi net 14 mėnesių.

"The Trade Winds" motelis St. Petersburg, Floridoje, kurio savininkė yra Rūta Kriaučiūnaitė, Kanados lietuvaitė, neseniai ten įsikūrusi

Skautų veikla

• Artinasi IV Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas. Sveikiname rengėjus, atstovus bei vykstantį jaunimą ir linkime geriausios sėkmės. Lietuvių Skautų Sąjungos vadovybei yra džiugu matyti kongreso atstovų ir rengėjų tarpe skautiškosios šeimos narius. Jūsų darbas ir pasiaukojimas stiprina vyresniųjų viltis ir tegul jis būna pavyzdžiu mūsų jauniems.

v.s. Sigitas Miknaitis,
Lietuvių Skautų Sąjungos tarybos pirmininkas

• Skautų-tių tėvų susirinkimas šaukiamas birželio 26 d., 7.30 v.v., Lietuvių Namų Gėdimino mėnėje. Programoje: pranešimai apie šios vasaros Romuvos stovyklą, diskusijos ir vaizs. Stovyklą rengia Toronto ir Hamiltono tūntai. Registruotis iki liepos 1 d., įmokant \$20 reg. mokesčio, kuris įskaitomas į bendrą mokestį. Registruoja "Satrijos" tūntininkė ps. Kazilevičiūtė (P.O. Box 120, Concord, Ont. L4K 1B2, tel. (416) 669-1838). Stovykla veiks pagal varžybą programą, nustatytą iš anksto specialaus štabo. Jokių kitų užsiėmimų, kurie nesiderins su bendrine programa, stovykloje nebus. Laikraščio redaktorė išrinkta Jūratė Bireitaitė.

• Mindaugo dr. vės iškyla į Romuvą — birželio 23-24 d.d. Iškyloje bus žodis ir pranešimas apie žiemos varžybų rezultatus.

• Jaun. skautės išlaikė egzaminus: I II pat. I. A. Puzerytė, I I pat. I. M. Gailiūtė, I. Freimanaitė, G. Jonytė, D. Grybaitė; jūr. sk. II pat. I. R. Rauth ir R. Totoraitytė. Č.S.

SPORTAS**SPORTAS LIETUVOJE**

Kauno "Bangos" krepšininkų komanda, vadovaujama trenerio A. Puidoko, lankėsi Etiopijoje. Kauniečiai 47:14 rezultatu įveikė Adis Abebos profsąjungų rinktinę ir taipgi lengvai laimėjo dvejais rungtynėmis su Adis Abebos rinktinė: pirmąsias — 65:24, antrąsias — 46:28.

Vilniaus universiteto sporto klubas "Mokslas", minėdamas šios augštosios mokyklos 400 metų sukaktį, surengė studentų lengvosios atletikos varžybas. Dalyvių buvo susilaukta beveik 160. Savo lengvaatlečius Vilniui atsiuntė devyni universitetai: R. Vokietijos Greifswaldo, Krokuvos Jogailos, Odesos, Kišiniovo, Tbilisio, Tartu, Rygos, Minsko ir Alma Atos. Sporto šventė buvo pradėta Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio atlikta programa. Studentams teko varžytis aštuoniolikoje rungčių, kuriose septynis pirmąsias vietas laimėjo vilniečiai. Iš pasiekimų geresnių rezultatų minėtini: tibilietis T. Meladze 100 m nubėgo per 10,9 sek., vilnietis V. Valtūnaitis — 400 m per 57,1 sek., rygielis A. Zveinikas — 3000 m — per 8 min. 24,8 sek., vilnietis V. Vanevičius rutulį nustūmė 18 m 36 cm, Tartu un-to atstovas A. Savka į augštį išsoko 2 m 10 cm, vilnietis E. Čiuldė triušoliui į tolį nušoko 14 m 46 cm. Lygiagrečiai buvo praverstos Vilniaus ir Rygos universitetų varžybos, kurias laimėjo vilniečiai.

Lietuvos vyrų krepšinio pirmenybės, surengtas jau 45-tą kartą, laimėjo Kauno "Drobės" komanda, savo varžovus įveikusi 14-jie rungtynių. Tiek pat pergalių buvo pasiekę ir Vilniaus "Statybininkas" su menkesniu įmestu krepšiu skaičiumi. Vilniečiai įteikė sidabro medalius. Bronzos medalius išsikovojo Kauno "Atleto" krepšininkai, laimėję 12 rungtynių. Pirmenybėse dalyvavo 16 krepšinio komandų iš įvairių Lietuvos miestų. Kaikurios komandos turi labai gražius lietuviškus pavadinimus: Biržų "Širvėna", Kauno "Pilėnai", Alytaus "Poringė".

Klaipėdoje kasmet rengiamos šeimyninio krepšinio pirmenybės, kuriose susitinka iš šeimos narių sudarytos komandos. Siemietines pirmenybes laimėjo Paulauskų šeimos komanda, kuriai vadovavo buvęs Sovietų Sąjungos krepšinio rinktinės kapitonas Modestas. Be paties Modesto, komandoje žaidė du jo broliai — statybos inž. Edmundas iš Kauno, klaipėdietis mokytojas Emanuelis, visų trijų brolių sūnūs, kurie yra moksleiviai ir studentai. Paulauskų komanda 92:55 rezultatu nugalėjo pernai šias varžybas laimėjusią jūrų kapitono padėjėjo Kazimiero Budrio šeimos komandą. Tokių pirmenybių iniciatoriūm buvo minėtas klaipėdietis K. Budrys, įsteigęs pereinamąją taurę. Siemietines pirmenybėse dalyvavo šeimų komandos iš aštuonių Lietuvos miestų ir rajonų.

Vilniaus "Žalgirio" futbolo komanda, žaidžianti pirmoje lygoje, pirmenybių pradžioje buvo devintoje vietoje, vėliau iškopė į septintą ir dabar jau įsitvirtino šeštoje vietoje, po 11 rungtynių turėdama 13 taškų. Dvi "Žalgirio" komandos varžovės yra atsilikusios vienu tašku. Galimas dalykas, žalgiriečiai pasivys ir pralenks penktoje vietoje esančią "Kubanės" komandą. Šioje vidurinėje lygoje, kuri vadinama pirmąja, žaidžia net 24 komandos.

Komandines Lietuvos stalo teniso pirmenybes moterų grupėje laimėjo "Darbo rezervų" rinktinė — A. Stankeienė, R. Garkauskienė ir J. Daniševičiūtė, vyrų grupėje — Vilniaus "Elektrono" komanda, kurią sudarė M. Krejeris, Z. Rusakevičius, R. Balaiša, B. Jurkaitis ir C. Bankauskas.

TRADE WINDS MOTEL
10300 Gulf Boulevard, Treasure Island
St. Petersburg, Florida 33706, USA
Tel. (813) 360-0490
Savininkė RŪTA KRIAUČIŪNAITĖ,
Kanados lietuvaitė, kviečia tautiečius atsilankyti. Motelis gražiai įrengtas, vėsinami kambariai ir butai, kilimai, spalvota televizija, šildomas baseinas, vieta "barbecue", balto smėlio paplūdimys, prie pat Meksikos įlankos.

AL GARBENS
REAL ESTATE LTD.
22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5
Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Board narys
Telefonas 536-2738. Jeigu niekas neatsiliepia, skambinkite 489-1543.

DVBUTIS (DUPLEX). Trečias butas, pusė, Lakeshore rajone; iš viso 13 kambarių; platus ir gilus sklypas; įmokėti apie \$20,000; viena skola.

MARGARETTA G-VE. 9 kambariai, arti Bloor gatvės, atskiras namas su privačiu įvažiavimu, sumodernintas; atvira skola; įmokėti apie \$15,000.

ROYAL YORK-WESTWAY. — Beveik naujas 3 miegamųjų vienaaukštis; pilnai užbaigtas rūšys, lygus išėjimas į daržą; daug vaismedžių; 2 židiniai, modernios prausyklos ir virtuvė; gražus vaizdas, už sklypo — upelis (neužstatytas namais), graži, rami gatvelė, visi augštesnės kainos namai. Prašoma kaina — \$125,000. Viena skola.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.
NUOLAIDA LIETUVIAMS SAVININKAMS
UZ PARDAVIMĄ.

Taupyk ir skolinkis
Parmutiniame ir didžiausiam
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE
PARAMA

MOKA:	IMA:
10% už 1 m. term. indėlius	10 1/2% už asm. paskolas
9 1/2% už 3 m. term. indėlius	
9 1/4% už pensijų ir namų planą	10 1/4% už mortgičius
9 1/4% speciali taup. sąsk.	
8 3/4% už taupymo s-tas	
6% už čekių s-tas (dep.)	

AKTYVAI virš 22 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydys, bet ne daugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas — pinigines perlaides, keliones čekiais (American Express) Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BOSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

ED. KONDRATAS, siuvėjas
1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9 Tel. 533-5454

Lietuviška "Real Estate" įstaiga St. Petersburg, Floridoje
ANGELE E. KARNIENE Broker • Realtor
Notary Public Rezidencijos - moteliai - sklypai
Daugiaubūčiai (kondominiumai)
Nuomojimo patarnavimas
3701 Gulf Blvd., St. Petersburg Beach, Florida, 33706
Telefonas (813) 360-2448 • vakare (813) 345-2738

DUFFERIN RADIO AND TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai.
Pritęres specialistas su ilga praktika.
1000 College St. • LE 1-3074 • Sav. P. Užbalis

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepturės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

Lietuviška maisto gaminių krautuvė
PARKSIDE MEAT MARKET
335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258
• Užsakymai priimami telefonu • Nemokamas pristatymas •

ANKA & PETER/photographers
2374 Bloor Street West, Toronto, m6s 1p5 769-4488
Specialistai vestuvinių nuotraukų, portretų ir kitų
fotografinių darbų

TIM'S AUTO BODY LTD.
Visu rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu vartotus automobilius.
24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.)
Toronto, Ont. M6R 1V5 **FILTSOS BROS**
Telefonai 533-8451, 533-8452

Lietuviai Čikagoje

K. A. SAULAITIS

ANTANAS LUIS MARKUS buvo įšventintas dijakonu kartu su 19 kitų Čikagos arkivyskupijos seminarijoje balandžio 28 d. Senellai kilę iš Ukmergės, Šiaulių ir Biržų, o tėvai — motina Valerija ir a.a. Antanas jau gimę JAV. Kunigu bus įšventintas 1980 m. gegužės mėn. ir tikisi dirbti lietuvių parapijoje. Diakonų stulą — lietuvišką juostą tikėjosi dėvėti 6 mėnesių praktikos metu lietuviškoje parapijoje. Deja, į vienintelę toje dijakonų programoje dalyvaujančią lietuvių parapiją buvo paskirtas lenkas dijakonas. Lietuviai teks dirbti vietinėje šiaurės miesto dalies parapijoje su kurtais kunigais.

Paklaustas, kodėl nori dirbti lietuvių parapijoje, atsakė, esą prieš mirtį senelė sakė palikianti jam kažką labai brangaus. Būdamas dar vaikas ir iš senelių prisiklausęs apie piliis, kunigaikščių žygius, įsivaizdavo kad tai būsiąs koks senovinis kardas ar pilių paveikslas. Paūgėjęs suprato, kad tas lobis yra lietuviškasis paveldėjimas — tiek kultūra, tiek senelių pasakojimai apie gyvenimą, gamtos grožį ir praeitį (Chicago State universitete baigė istorijos mokslus dar prieš studijas seminarijoje).

Lietuviai seneliai jam paliko gerą įspūdį savo lietuviška kilmė, kuriai A. Markus priskyrė jų rūpestį pagalbos reikalingaisiais ir gilų nuosirdumą. Namie nebuvo kalbama lietuviškai, tai A. Markus stengėsi lankyti pamokas toli nuo seminarijos, dalyvauti lietuviškuose renginiuose, talinti kapeitonių Nerūnos stovykloje, aplankyti Lietuvą. 1978 m. arkivyskupijos puslankiniui paruošė programą apie Lietuvą ir Čikagos lietuvių, pasirūpinęs to miesto lietuvių šventovių skaidrėmis.

Čikagos arkivyskupijoje pamaldos laikomos 18 kalbų. Dėl didelio katalikų skaičiaus ypatingų privilegijų turi ispaniška ir lenkiška sielovada — seminaristai arkivyskupijos lėšomis siunčiami į Meksiką ir į Lenkiją mokytis kalbos, o vieninteliam savo kloties lietuviui yra sunkiau išsikovoti „nepripažintą“ mažumos tautos ir galimybes. Ir šiais laikais jam tenka atsilaukti prieš spaudimą, esą būti etniškai yra priešinga K. Bendrijos visuotiniškumui. A. L. Markus teigia, kad lietuviams kunigų vis labiau trūksta, todėl tikisi visą gyvenimą lietuviams tarnauti. Dėl turėtų jau dijakono būdamas dirbti lietuvių parapijoje.

Gratių pavyzdžiui dijakonui A. Markui yra kun. Tomas Kasputis, taip pat trečios kartos lietuvis (Nealko Prasišėjimo parapijoje Brighton Parke), kuris tiek lietuviškai išmoko, kad jau iššiti metai pamokslus sako.

Naujas dijakonas linkęs ir į lietuvišką meną — eilę metų pas dvi dirbį Antaną Poskočimą moko stadijų lietuviškos krypties ir savo darbo kryptį patatė motinos namų kieme. Šią kryptelę padovanos viename seselių vėnuotynei, o namams pagamins naują.

JAUNIMO TEATRAS suvaldino Sekspyro 5 v. dramą „Vasarvyžio nakties sapnas“ gegužės 20 d. Re-

žisavo Darius Lapinskas, scenai pritaikęs Antano Miškinio vertimą. Teatro valdyba — Ilona Dakienė, Salomėja Daulienė ir Danutė Viktorienė rūpinosi bilietų platinimu ir kitais reikalais, o jaunieji aktoriai ilgą laiką rūpestingai mokėsi savo vaidmenis. Moderniai dekoruotoje ir apšviestoje scenoje (apšvietėja — Vida Momkutė) vaidino 16 gimnazistų, kurių tarpe ypatingai gerai pasirodė Hermijos vaidmenį atlikusi Daiva Mikūnaitė. Entuziastingai ir su tėvų parama vaidintojai rengėsi šiam pirmam savo spektakliui. Aktoriai pakankamai garsiai ir įdomiai vaidino, tik kartais, susirūpinę išmoku tekstu, kiek skubėjo. Vaidino Violeta Dirvonytė, Edvardas Saulaitis, Audrius Viktoras (taip pat ypatingiau pasirodė), Laura Laučiūtė, Rūta Valavičiūtė, Viktoras Radvila, Vytas Sulaitis, Gaja, Nida ir Raminta Pemkutė, Vida Seibutytė, Rita Dakutė ir elfai — Laima Vadešaitė, Aurelija Vaičiūskaitė ir Aušrinė Mikutaitytė.

VINCO KRĖVĖS 25 m. mirties proga vakarone gegužės 11 d. surengė „Santara-Sviesa“. Vakaro vedėja Nerija Linkevičiūtė pakvietė ilgai su rašytoju gyvenusių ir bendravusių Kostą Ostrauską papasakoti įspūdžių apie V. Krėvę-Mickevičių, o Nijolę Martinaitę — paskaityti ištraukas iš „Raganų“. Dalia Sruogaitė-Bylaitienė vakaro programą papildė savo atsiminimais.

NEOLITUANAI gegužės 13 d. sulaukė gausios publikos Vilniaus universiteto 400 m. minėjime. Tautinėm spalvom ir korporacijų skydu papuošta scena papildė dar šešių organizacijų vėliavos. Įžanginėje dalyje kalbėjo Jolita Kraučeliūnaitė, Vida Jonušienė, himnus giedojo sol. Roma Mastienė, akompanuojama dr. Zilvės Modestienės. Pagrindiniai kalbėtojai buvo dr. John Cadzow iš Kent State universiteto ir dr. Vincas Maciūnas, pats buvęs Vilniaus universiteto profesoriumi. Iš Filadelfijos atvykęs dr. Maciūnas daugiau dėmesio kreipė į XVI š. Lietuvos kultūrinio gyvenimo sąlygas ir į tautinį atgimimą XIX š., susijusį ir su universiteto. Izabelė Žmuidienė iš Rochesterio paskaitė J. Puzino, Putino ir Balio Sruogos raštų ištraukas. Minėjimas baigtas tradiciniu „Gaudeamus“.

LIETUVIŲ DIENA Čikagos bei aplinkinių lietuvių rengia liepos 1 šiaurės vakarų priemiestyje. Tai jaunimo kongreso finansų komisijos ir specialaus komiteto renginys Europoje įvykšančiam jaunimo kongresui paremti. Vieta didelė — vien tik automobiliam yra 2,000 vietų. Tikimasi įdomiai įvairių organizacijų ruošiamai, sporto, žaidimų, chorų ir tautinių šokių programai sukviešti didelį dalyvių skaičių.

• Ačiū Dievui už knygas. Jos yra mirusių balsai, kurie padaro mus praėjusių amžių paveldėtojais (Channing).

Toronto Lietuvių Namų valdyba ir revizijos komisija 1979-80 m. laikotarpyje. Sėdi iš kairės: S. Banelis, B. Bedarfenis, A. Senkus (valdybos pirm.), A. Jucys (rev. komisijos pirm.); stovi: M. Yčas, B. Jackus, T. Stanulis, A. Pacevičius, S. Kuzmas, A. Šileika, H. Lapas, B. Saplys, J. Šlivinskas. Trūksta J. Cicėno

TORONTONT

A.a. Anastazijos Ščepavičienės mirties proga jos šeimos nariai gavo iš Lietuvos laišką, kuriame rašoma: „Atleiskite, ilgai nerašiau, nes visi užuojautos žodžiai tokioje baisioje valandoje yra ypatingai banaliai. Tik vienintelė mūsų Sopulingoji Motina, kuri, suklupusi po savo Sūnaus kryžiumi ir pergyvenusi kančias, gali suteikti ramybę. Mes visi esame mažytės gyvenimo dulkės — labai greit išsiskyrusios vėl susitikime amžinybėje.“

Apie choro „Aras“ koncertą Montrealyje balandžio 21 d. platų straipsnį „Naujienose“ parašė buvusi Lietuvos valstybinės operos solistė E. Kardešienė. Ji entuziastiškai išgyrė chorą, jo dainavimą, ypač jo dirigentą V. Verikaitį, linkėdama pasarajam ilgiausių metų ir sveikatos, „kad jis, suorganizuotų vis naujus chorąs, dar ilgai juos taip artistiška valdytų ir savo bei choro koncertais džiugintų visus mus, išblaškytus po tolimas „salis“. Prie aprašymo buvo pridėta ir V. Verikaitio nuotrauka.

Pagerbta jauna šeima. Praėjusį savaitgalį naujai įsigytame Jono ir Kristinos Povilaičių name įvyko giminės pobūvis — prieš vienerius metus susituokusiai lietuviškai šeimai palinkėta sėkmės Mississaugoje.

Toronto lietuvių vyrų choras „Aras“ „T2“ paukojo \$50. Dėkojame už paramą.

Estų dainų šventė įvyko gegužės 26 d. Varsity arenoje, Toronte. Ją surengė S. Amerikos estų dainininkų sąjunga, minėdama 110-ąsias estų dainų švenčių metines. Dainavo vaikų, moterų ir vyrų chorai (tautiniai drabužiais), 10-ties dirigentų (tarp jų trys moterys) pakaitomis vadovaujami. Grojo du estų orkestrai, kurių vienas estų liaudies muzikos instrumentų. Prieš baigiant koncertą Estijos himnų, chorai kartu su publika sudainavo vieną patriotinę dainą. Po koncerto, kuris truko 3 valandas, chorų vedėjai buvo pagerbti, uždedant kiekvienam ant kaklo po laurų vainiką su tautiniais estų kaspinais. Dalyviai su choralais užpildė arti pusės salės. Ši šventė bei koncertai vyko 3 dienas — gegužės 25, 26, 27 įvairiose Toronto patalpose.

Iš lietuvių šioje dainų šventėje dalyvavo ir Lietuvai atstovavo gen. konsulas dr. J. Žmuidinas.

Etninių kalbų kursams bei mokykloms (Heritage Language Program) Ontario vyriausybė paskyrė daugiau lėšų. Švietimo ministrė dr. B. Stephenson 1979. V. 15 pranešė, kad nuo 1979 m. rugsėjo 1 d. Onta-

rio vyriausybė mokės \$13.50 už pamoką (instructional hour) toms mokykloms, kur yra etninių kalbų programa ir bent 10 mokinių klasėje. Ši parama bus padidinta 50 ct. už mokinį klasės, kurių mokinių skaičiaus vidurkis yra daugiau kaip 10. Jei klasėje yra 25 ar daugiau mokinių, bus mokama iki \$21.00 už pamoką. Tai bus provincinės valdžios parama, neskaitant vietinio pobūdžio lėšų. Dėlto švietimo vadybos galės etninių kalbų klases steigti ir jas išlaikyti vien iš gaunamos provincinės vyriausybės paramos. Šia parama naudojasi Toronto Maironio mokykla ir liuanistiniai kursai. Jei Ontario provincijoje yra liuanistinių mokyklų, kurios mienėtos paramos dar negauna, ja turėtų pasirūpinti per vietines švietimo vadybas arba per KLB švietimo komisiją.

Prieš naująją Sov. Sąjungos pilietybės įstatymą ypač jautriai reaguoja jaunoji karta, gimusi Kanadoje. Didžiojoje spaudoje pasirodė jos atstovų laiškas, „The Toronto Star“ dienraštyje iki šiol buvo išspausdinti laiškas Lydijos Radzevičiūtės („I am not Russian“) ir Vaidos Jay („Scared by new Soviet law“). Daugiau informaciją apie sovietinę pilietybę bus „T2“ sekančiuose numeriuose.

ŠYPSENOS

Sąžiningas balsuotojas Teisėjus klausia kaltininką: — Tamsta gavai \$20, kad balsuotumei už respublikonus? — Taip, pone teisėjau. — Paskui gavai \$20, kad balsuotumei už demokratą? — Taip, pone teisėjau. — Ir už ką gi balsavai? — Aš esu padorus pilietis ir balsavau pagal savo sąžinės balsą. —

Napoleonas ir ministeris Napoleonas, būdamas nepatenkintas išdo ministru, įsakė jam pasitraukti. — Turiu vilties, jog Jūsų Didenybė nekaltinate manęs pinigų išieškojimu? — Norėčiau, — atsakė Napoleonas, — nes žinau, kad vadybė turi savo ribas, o kvailumas — ne.

Aplinka veikia Teisėjus: Atrodo, esate blogos aplinkos auka? Kaltinamasis: Galimas daiktas, nes per pastaruosius 15 metų dirbau prokuroro įstaigoje. Parinko Pr. Alš.

Old Mill Tailors
Vyriškų ir moteriškų drabužių siuvėjas
7 Riverview Gardens RUDI H. SCHNEIDER
(Bloor ir Jane)
Toronto, Ont. M6S 4E4 Telefonas 769-9535

Okulistas
S. Brogowski, O.D.
412 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario
(prie Howard Park Ave.)
Kabineto telefonas
531-4251
Pacientai priimami susitarus telefonu

V. BAČENAS
All Seasons Travel, B.D.
1551 Bloor Street West,
TORONTO, ONTARIO M6P 1A5

Visais kelionių reikalais betkur pasaulyje skambinti
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

SKAITYTOJAI PASISAKO

TAI NE TIESOS JIESKOJIMAS... „T2“ 17 nr. išspausdintas straipsnis „Nokautas teisybei“, parašytas buvusio Lietuvos bokso čempiono Rud. Mirono. Straipsnį mielai skaičiau, bet kai priejau prie jo pabaigos ir Rud. Mirono padarytų išvadų, truputį nustebeu, nes straipsnio autorius nesiskaito su tiesa. Ne mano reikalas atsakyti į tai, ką Rud. Mironas rašo apie okupuotoje Lietuvoje išleistą knygą „Lietuvos boksas“. Visai kitas reikalas, kai Rud. Mironas paleičia mano parašytą knygą „Sportas nepriklausomoje Lietuvoje“ i d., darydamas apie ją tokia išvada: „Kažkieno atminčiai i senatvę sušlubavus, laikam nepatiktinus arba per daug kaikuo pasitikt, abi sporto gyvenimo knygos turi didelių prasišlenkimų su tiesa, bent apie mane“.

Rud. Mironas pats rašo, kad tik trejus metus, būtent, 1927, 1928 ir 1931 (suprantama, tik savo svorėje) buvo iškovojęs Lietuvos bokso meistrerio vardą. Mano knygos I dalies 207, 225 ir 268 psl. apie tai labai aiškiai parašyta. Taigi, rašant apie R. Mironą mano nėra niekur prasišlenkta su tiesa. Daugiau mano knygoje apie R. Mironą kaip bokso meistrerį nieko ir nėra.

Sitoks tiesos bei faktų nepaisymas prašosi išvadoms, kad ir kiti jo teigimai apie mano padarytus „klaidas“ (1929 m. Lietuvos nugalėtojus ar 1930 m. ir pan.) yra tokios pat vertės, kaip ir mano prasišlenkimas su tiesa, rašant apie R. Mironą.

O kad kartais pirmenybių duomenys sutinka su Lietuvoje „Lietuvos bokse“ paskelbtais duomenimis, nėra joks nusikaltimas. Tik viena galia pasakyti: Lietuvoje rašantiems gal yra daugiau galimybių nors krei-va akimi žvilgtelėti i buvusių rungtynių lapus (jeigu jie tebėra nesunaikinti) ar pilnus periodinių leidinių komplektus, kuriuose anos rungtynės buvo aprašytos, negu man šio kontinento bibliotekose ir padidrikuose leidiniuose.

Lietuvos bokso pirmenybių duomenis su nugalėtojų vardais turėjau daug anksčiau, t.y. gerokai prieš išleidimą knygos „Lietuvos boksas“, kurią gavau tik 1977 m. pabaigoje, kai mano rankraštis jau buvo spausdintu.

Skaitytojus, kurie mažai susipažinę su boksu, R. Mironas klaidina, nes rašo klaidingus atsiminimus. Pirmiausia, Lietuvos bokso pirmenybėse buvo griežtai vadovaujama pirmenybių taisyklėmis, pagal kurias dalyviai jose galėjo dalyvauti tik savo svorio kategorijoje (anuo metu buvo 8, o dabar — 11). Norintieji dalyvauti pirmenybėse turėjo išrašyti tik per savo organizacijos pirmenybių komitetą ir sumokėti starto mokestį. Teisėjai gaudavo iš komiteto dalyvių sąrašą ir pagal jį turėjo pasverti, ar išrašęs atitinka nurodyto svorio kategoriją. Jei pasvertasis neatitiko nurodyto svorio kategorijos, negalėjo dalyvauti pirmenybėse. Ringo teisėjai neturėjo jokios teisės pasilyti ar perkelti pirmenybių dalyvių iš vienos kategorijos į kitą (nelygių kategorijų boksininkai galėjo rungtyniauti tik draugiškoje rungtynėse, bet ne pirmenybių).

Maišyti nuotraukas man visai nebuvo reikalo. Aš visus originalus gavau iš buvusių sportininkų, kurie antroje nuotraukos pusėje užrašė ką šis ar tas nuotrauka reiškia ir kurie asmenys yra nusifotografavę. Už tai paskolinusiems esu dėkingas. Jei mano knygoje kalcir yra netikslumų, tai jie įvyko be blogos valios — dėl duomenų stokos ar korektūros klaidų.

Daugiau i jokia polemiką su R. Mironu ar kitais dėl mano knygų „Sportas nepriklausomoje Lietuvoje“ nesileisiu.

Jonas Narbutas

LIETUVIAI IR ŽYDAI

Skaitydamas „T2“, susidariau įspūdį, kad leidžiate pasisakyti visiems apie rimtus lietuviškus reikalus. Todėl jūsų laikraštis yra įdomus visiems. Va, kad ir Lietuvos žydų problema. Esame matę Argentinose kino teatruose filmus, rodančius kaip 1940 m. įvygiavo rusų kariuomenė. Kaune publika pastitiko ją su gelėmis, bet daugelio pasitinkančių veidai buvo nelietuviški. Žinoma, nevisi Lietuvos žydai buvo komunistai — jų dalis irgi nukentėjo nuo

rusų bolševikų. Taip pat žydai negali kaltinti visos lietuvių tautos žydų naikinimu, bet kerštas iššaukia kerštą. Dar carų laikais Lietuvos žydai, vaikščiodami po kaimus, išdavindavo lietuvių ir caro kariuomenę. Mano senelis sakydavo, kad tokie esą žydų priesakai. Kai žydas supyk-davo ant lietuvių, sakydavo: „Aš tau uždėsiu raudoną kaunierį“. Tai reiškia — pranešiu uriadnikui, kad esi karinio amžiaus.

Šiandien daug kas pasikeitė, ir buvę žydai komunistai keikia Rusiją. Daugelis jų nenori nieko žinoti apie savo tautiečius Marksą, buvusį Raudonosios Armijos steigėją Leibą Bronšteiną — Leoną Trockį, kurį Stalinas nugalbijo Meksikoje.

Mes, lietuviai, kurie kovojame už laisvos Lietuvos valstybės atstatymą, turime įsikišti draugu, o ne priešų. Dėlto kartais su žyda, simpatizavusiais bolševikams, o dabar nusivylusiais, neapsimoka ginčytis. Kartais ir jie gali būti mums draugai.

Skaitytojas iš Argentinos

“VIENO BUTO ISTORIJA“

Tokių pavadinimų išspausdinta „T2“ 12 nr. žinutė iš pavergtos Lietuvos. Žinutėje nurodoma, kad I. Meškienė Vilniuje apgaulingai išnuomojo nesamus butus, iš anksto paimdama nuomos pinigus. Vilniaus teismas „išradiną“ Meškienei jau davęs „valdiškus namus“, atseit, pasodino i kalėjimą. Visa tai rodo, kad sovietai po 60 metų „negrindatė“ didelės pažangos nepajėgia žengti su gyventojų prieaugliu, su naujų namų statyba bei senų remontavimu. Dėlto žmonės yra priversti butais spekuliuoti.

Butų ir privačių kampelių spekuliacija nėra joks Meškienos išradimas, nes ji tiek sena, kiek ir pati sovietų valdžia. Ši visą reikala plačiai aprašo savo knygoje „Russians“ buvęs žymus sovietų žurnalistas Leonidas Vladimirovas, dabar gyvenęs JAV-se.

Toje knygoje aprašomi dalykai, kurie sovietų santvarkoje oficialiai „neegzistuoja“, bet kurie ne tik yra, bet dargi išsiskinė. Tai, ką mes vadiname spekuliacija, sovietuose reiškia apsirūpinimą būtiniais reikmenimis.

I. Meškienė nėra jokia naujo nusikaltimo išradėja. Ji tai parodo, kad sovietų moralė palengva jau įsigali ir pavergtose Lietuvoje. S. Setkus

TAUTA IR KUNIGAI

Daugelis tėvų lauko galvas — i kokį užsiėmimą nukreipti savo besimokančius „sūnus“. Užsiėmimų yra gana daug, bet tarp jų visų yra vienas prasmingiausias, apie kurį tėvai mažai bėpagalvoja. Tai kunigystė. Ji nėra amatas ar užsiėmimas. Kunigystė yra kažkas daug geresnio ir garbingesnio. Tai yra pasiaukojimas Dievui, tėvynei ir visai žmonijai.

Pagalvokime, kas beliktų iš mūsų pavergtos tautos ar iš mūsų pačių išievių, jei neturėtume savo tarpe gerų ir pasiėvntusių kunigų. Kas palaiko stiprų ir didvyrišką tikėjimą i Dievą ir tėvynės laisvę? Ar ne kunigai? Kad didžioji mūsų tautos dalis dar stipriai tikinti, kad dar nevisos šventovės uždarytos tėvynėje, kieno tai nuopelnas? Ar ne mūsų kunigų? Kas šandieną beliktų iš mūsų be jų? Kas išieviuose mūsų šaukia prie Viešpaties, kas stato gražias lietuviškos stiliaus šventoves, kas skleidžia krikščionišką ir brolišką meilę tarp mūsų, nežūrint mūsų politinių bei kitokių įsitikinimų, kas kuria gerus labdaros junginius, kas leidžia dvasinę spaudą, kas rūpinasi krikščioniška lietuviška kultūra, kas dirba sunkiose sąlygose misijų kraštuose...? Atsakymas aiškus — kunigai.

Deja, mūsų kunigų eilės smarkiai retėja tiek tėvynėje, tiek išieviuose. Kas stos jų vieton tęsti to švento darbo, jeigu jiems pakeisti neturime pakaitų? Ar mums ne gėda prieš Dievą ir kitų tautų išievius, kad iš mūsų beveik vieno milijono tautiečių pajėgime vos kelis kunigus paruoš-ti? Du ar tris kas metai.

Mieli tėveliai, jei savo šeimose turite gerų sūnų, kurie linkę i pamaldumą, paskatinkite ir padėkite jiems visomis išgalėmis eiti i Viešpaties vynuogyną, nes darbas tenai bus Viešpaties brangiausiai apmokamas. M. J.

13 dienų su giminėm!
Organizuojamos dvi puikių ekskursijos:
VILNIUS-Ryga liepos 16 — liepos 30 d.
VILNIUS-Minskas rugpjūčio 20 — rugsėjo 3 d.
Kelionės ir viešnagės metu teikiama visapusiška pagalba, ypač keliaujantiems pirmą kartą.
Skambinti tel. 537-3060 • 532-8772
2385 Dundas St. W., Toronto Telefonas 537-2165
Vietų skaičius ribotos. Skubėkite užsisakyti.
SIMON'S, HARMONY TRAVEL SERVICE

FRANK BARAUSKAS LTD., Realtor
3828 BLOOR STREET WEST, ISLINGTON, ONTARIO
FB • NAMAI Stayner, Springhurst,
• VASARNAMIAI Wasaga, Collingwood
• ŪKIAI (705) 445-8819
atstovas MARIO TURCO
ISTAIGOS 233-3323 NAMŲ 743-0100

BALTIC EXPORTING CO.
Siuntiniai i Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą
• Priimame užsakymus ir maisto siuntinių iš Danijos.
• Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. (po 5 v.p.p. susitarus telefonu);
šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta
482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

DRAUDA
BALIO MASKELIŪNO
INSURANCE AGENCY LTD.
Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

DRESHER-BARAUSKAS INSURANCE AGENCY LTD. ir REAL ESTATE REALTOR
W. G. DRESHER
233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DRESHERIS ir A. MIKSIENĖ
DARBO VALANDOS: 9 v.r. — 5 v.p.p. ir 6.30 v.v. — 8 v.v.,
šeštadieniais — 9 v.r. — 12 v.p.p.
Narys „Better Business“ Biuro

INSURANCE • Namų — Gyvybės
• Automobilių • Komerčiniai
533-1121 **Walter Dauginis** 822-8480
Insurance Agency Ltd.
1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

TORONTO

Anapilio žinios

— Šį sekmadienį Sekminės — šv. Dvasios atsiuntimo šventė.

— Dėkojame išjungusiems į kapinių lankymo pamaldas: prel. J. Tadaraukui, kun. A. Simanavičiui, kun. J. Staškui ir kun. L. Kemešui; sol R. Strimačiui, parapijos chorui, jo vadovui muz. S. Gailevičiui ir muz. J. Govėdai; talkininkams, paruošiant iškilmes — Vl. Paluliu, Br. Mackevičiui ir A. Aulinskui.

— Sv. Jono liet. kapinėse nuo šios savaitės pradžiūs yra užrakina mi prie įvažiavimo vartai (norint su laikyti viešą pravažiavimą per kapines nieko bendro neturintiems su kapinėmis) Vartai bus atidaryti laidotuvių dienomis arba specialiomis kapinių lankymo dienomis. Prie garso yra pastatoma speciali sąsila voms dėžė, kuri bus specialios bendrovės išvežama. Taigi, ateityje sąsila problema kapinėse priklausys nebe nuo kapinių administracijos, bet nuo pačių kapinių kapu puosėjų.

— Šventovės skolos mokėti aukok \$500: E. Senkuvienė (pagal a.a. Feliksio valią); po \$100: J. Riauba ir A. S. Kalizos; \$50: S. Leparskienė.

— Praėjusią savaitę Sv. Jono liet. kapinėse palaidoti: a. a. Juozas Genautis, gegužės 29 d. — a. a. Andrius Povilaitis.

— Ryšium su lietuvių demonstracija sekmadienį, birželio 10 d., norintių važiuoti autobusais į Otavą registracija vyksta sekmadienį po pamaldų par. salėje.

— Pamaldos: šį šeštadienį, 8 v. r., už Riabų šeimos mirusius; sekmadienį 10 v. už a. a. Stasę Kiauleikienę, 11 v. už a. a. Anastaziją Ščepavičienę (užpr. V. D. Gruodžiai) ir a. a. Gerardą Balčiūną.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pirmas mėnesio penktadienis — birželio 1. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose iš anksto susitarus su parapijos kunigais.

— Šis sekmadienis, birželio 3, mėnesio pirmasis. Antroji rinkliava — parapijos skoloms mokėti.

— Sekminiu šventę šį sekmadienį. Dviejų dienų pasirušimui Sv. Dvasios šventei vadovaus mons. V. Balčiūnas. Birželio 1, penktadienį, 7.30 v. v., Mišios šventovėje, po kurių Parodų salėje seminaras ir diskusijos tema: "Sv. Dvasios veikimo apraškos Bažnyčioje, parapijoje ir asmeniniame gyvenime". Birželio 2, šeštadienį, 3.30 v. p. p. šventovėje: paskaitos, pamokslai ir 5 v. Sekminių vigilijos Mišios.

Sekmadienį, birželio 3, mons. V. Balčiūno pamokslai per visas Mišias. Specialios maldos su procesijomis per 10 ir 11.30 v. Mišias. Šeimų palaiminimas po 10 ir 11.30 v. Mišių prie altoriaus.

— A. a. Juozas Genautis, 66 m., palaidotas iš mūsų šventovės Sv. Jono kapinėse. Paliko žmoną Oną, sūnų Juozą, dukrą Nijolę Marijosienę ir broį. Lietuvoje mirė: Rožė Čepaitė, dr. S. Cėpo sesuo; Marija Kubienė, Onos Beniušienės sesuo; Povilas Didžiulis, M. Dausienės ir V. Zentis brolis.

— Salės remontui ir inventoriui pirkti aukoko: J. O. Skėriai \$50, L. J. Puzai \$50, B. Urbels \$50, B. K. Zutaui \$50, T. Galinienė \$30, E. K. Šlekiai \$30, A. D. Puteirai \$30.

— Parapijos choras savo sezono darbą užbaigė birželio 17 d.

— Naujam pianinui pirkti aukoko: S. B. Sakalai \$300, V. E. Verikailiai \$100.

— I "Aušros" stovyklą, kuri prasidės liepos 1, priimami vaikai nuo 7 iki 18 m amžiaus. Dar trūksta vi-rėjų. Kreipiamės į mamytės, kurios galėtų ateiti į pagalbą vienai ar dviem savaitėm. Stovyklą organizuoja par. tarybos jaunimo sekcija, kuriai pirmininkauja L. Kuliavienė.

— Mišios šeštadienį 8 v. už Zigmą Laurinavičių, užpr. J. Lekutis, 8.30 v. už Dervinį šeimos mirusius, užpr. S. Dervinienė, 9 v. už Joną Gudaitį, užpr. V. Gudaitis, 9.30 v. už Antaną ir Sofiją Laurinavičius, užpr. vaikai; sekmadienį 8 v. už Antaną Sapijonį, užpr. B. Sapijonienė, 9 v. už Antaną Balnį, užpr. G. Kuchalskienė, 10 v. už Adolfą Sapoką, užpr. A. E. Sudikai, 10.45 tretininkų intencija, užpr. valdyba, 11.30 v. parapiją, 7 v. v. už Stasį Vaitiekūną, užpr. B. Vaitiekūnienė.

Demonstracija Otavoje

Kanados Lietuvių Komitetas Žmogaus Teisėms Ginti rengia demonstraciją Otavoje, prie Sov. Sąjungos atstovybės rūmų, birželio 10, sekmadienį, 2 v.p.p. Birželinų trėmimų metinių progą bus reikalaujama laisvės lietuviams kaliniams, kovojantiems už žmogaus teises, būtent: Viktorui Petkui, Biliui Gajauskui, Petriui Paulaičiui, Vladui Lapieniiui, Petriui Plumpai, Nijolei Sadūnaitėi, Onai Pranskūnaitėi ir kitiems. Specialūs autobusai išvažiuos nuo Toronto Lietuvių Namų birželio 10, sekmadienį, 8 v.r. Jaunimui kelionė nemokama, suaugusiems — \$15. Registruotis L. Namuose tel. 532-3311 arba Prisikėlimo par. raštinėje tel. 533-0621. Visų Kanados vietovių lietuviai kviečiami aktyviai dalyvauti.

Dail. A. Tamošiūčio paskaita apie kilmų audimą — birželio 6, trečiadienį, 7.30 v.v., Anapilio Parodų salėje. Plačiau — žiūr. 7 psl.

KLK Kultūros Draugijos "Žiburiai" metinis susirinkimas — birželio 12, antradienį, 8 v.v., "T2" patalpose Anapilyje. Valdybos posėdis — tą pačią dieną 6.30 v.v., "T2" patalpose. Visi nariai, ypač pareigūnai, privalo dalyvauti.

Daugiakultūris festivalis, rengiamas visos Kanados mastu, šiais metais įvyks liepos 15-28 d.d. Halifaxe ir kituose šešiuose N. Scotijos provincijos centruose. Festivaliui paskirta \$270.000. Federacinė vyriausybė (buvus) jam paskyrė \$250.000, N. Scotijos vyriausybė — \$20.000. Festivalį rengia daugiakultūris Kanados direktoriatas (jam vadovauja min. N. Cafikas) ir Daugiakultūrinė N. Scotijos Draugija. Pastarajai pavesta koordinuoti festivalio rengimą, o Kanados Etninio Meno Tarybai — vadovauti programai. Ar lietuviai šiame festivalyje dalyvaus, neturime žinių. Tuo reikalu, atrodo, reikėtų kreiptis į Canadian Folk Arts Council. Informacijas festivalio reikalu teikia Susan Lewis (613) 994-2155.

ALDONA'S BEAUTY SALON 1618 Bloor St. West, Toronto kviečia ponias gražiomis šukuosenomis; specialistės pusmetiniams (permanent) ir dažymų. Telefonas 533-2904

PARDUODAMI žemės sklypai į šauriu nuo Toronto prie gero susisiekimo (400 greitkelio); yra ir pastatytų vienausų namų. Teirautis vakarais tel. 535-6209 pas Joną.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininkė V. SIMINKAVIČIENĖ. Įvairiomis progoms skambinti į "Petals Florist" tel. 537-9070, vakarais tel. 763-6256. Adresas: 1574 Bloor St. W., Toronto, Ont., prieš Lietuvii Namus. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininkė yra prityrusi vestuvinių gėlių tvarkymo srityje.

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresui paremti KLB Toronto

aplinkės valdyba rengia plačios apimties

KONCERTA

birželio 3, sekmadienį, 4 v.p.p., Toronto Lietuvių Namų

Mindaugo menėje (1573 Bloor Street West)

PROGRAMOJE: "Atžalynas", "Gintaras", Daiva Stadytė (išraiškos šokis) ir kt. Sūrio ir vyno vaisės.

lėjimas — \$5.00 (už viską).

Lietuvių demonstracija Otavoje

(prie Sovietų Sąjungos pasiuntinybės 285 Charlotte St.)

birželio 10, sekmadienį, 2 valandą po pietų

BUS REIKALAUJAMA laisvės politiniams kaliniams, protestuojama prieš Lietuvos okupaciją, tautos rusinimą, prisimenant sibirinius trėmimus

SPECIALIŲ AUTOBUSAI išvažiuos nuo Toronto Lietuvių Namų birželio 10 dieną, 8 val. ryto. Jaunimui kelionė nemokama,

suaugusiems — \$15.00. REGISTRUOTIS: Lietuvių Namuose telefonu 532-3311 arba Prisikėlimo par. raštinėje tel. 533-0621

Visus dalyvauti kviečia

Kanados Lietuvių Komitetas Žmogaus Teisėms Ginti

Maloniai kviečiame atsilankyti į Prisikėlimo parapijos vaidybos sambūrio statomą kardinolo Newmano pirmųjų krikščionių 4 veiksmų dramą

"FABIOLA"

š.m. birželio 10, sekmadienį, 4 v.p.p.,

Prisikėlimo parapijos salėje.

Bilietai — \$4, pensininkams ir studentams — \$3.

Prisikėlimo parapijos "AUEROS" STOVYKLA

LIEPOS 1-14 D.D. WASAGOJE

\$10 nuolaida tiems, kurie užsiregistruos iki birželio 28 d.

Registruotis Prisikėlimo parapijos raštinėje Telefonas 1011 College St., Toronto, Ont. M6H 1A8 (416) 533-0621

Sibirinių trėmimų minėjimas rengiamas birželio 13, trečiadienį, 8 v. v., Brocktono mokyklos salėje (Bloor — Brock gatvių sankryžoje). Meninėje programoje iš lietuvių dalyvaus vyrų choras "Aras". Minėjimą rengia Baltiečių Federacija, kuriai šiemet pirmininkauja latvių atstovas T. Kronbergs. Valdyboje lietuviams atstovauja — J. R. Simanavičius ir J. Kuraitė.

Toronto tautybių savaitė, vadinama Karavanu, bus birželio 22-30 dienomis. Tai didžiausias S. Amerikos kultūrinio-pramoginio pobūdžio festivalis. Jame šiais metais dalyvaus per 50 paviljonų, kurie bus įrengti įvairių tautinių grupių turimose patalpose. Nauji paviljonai šiemet bus trys, būtent, Dawson miesto, Dragonville ir Jeruzalės. Pastarojo miesto paviljone bus atstovaujamos trys kultūros — žydų, arabų ir krikščionių. Lietuviams atstovaus tradicinis paviljonas "Vilnius", kuris bus įrengtas Prisikėlimo par. patalpose. Jo įrengimu ir programa rūpinasi KLB Toronto apylinkės valdyba ir įvairių sričių komitetai

Sios komunistinės lietuvių organizacijos tebeveikia Toronte: Lietuvių Moterų Draugija, Lietuvių Sūnų ir Dukterų Draugija (pirm. J. Yla), Lietuvių Literatūros Draugija. Jos daro susirinkimus savoje salėje (Clairemont St.), rengia išvykas. Lietuvių Sūnų ir Dukterų Klube spiečiasi pensininkai ir naudojasi "New Horizons" finansine valdžios parama.

Visus kviečiame į

filmų vakarą

Bus rodomi du JONO MEKO filmai — "The Brig" ir "Circus Notebook" birželio 5, antradienį, 8 v. v., LIETUVIŲ NAMUOSE, Karaliaus Mindaugo menėje Kaina — \$1.00. Rengėjai — LN Jaunimo Būrelis

Gen. Lietuvos konsulas dr. J. Zmuidzinis ir ponis dalyvavo gegužės 23 d. Ontario premjero W. G. Davis ir ponios priėmimo Toronto konsulams pagerbti, suruoštame Kleinburgo paveikslų galerijos patalpose.

"The Toronto Star" dienraštis 1979. V. 28 laidoje pranešė apie 15 naujų kardinolų paskyrimą. Vienas jų, neminimas sąraše, galis būti lietuvis vyskupas, kurio pavardė neskelbiama dėl sovietinių pareigūnų persekiojimo. Vadinamasis kardinolo paskyrimas "in pectore" paskelbiamas tada, kai susidaro palankios sąlygos.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BURULIAI Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenkami namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v.v. tel. 667-8280 arba 667-8260 Toronto.

MONTREAL

Aušros Vartų parapijoje gegužės 13 d. buvo neeilinė šventė: dalyvaujant vyskui V. Brizgiui ir jėzuitų provincijolui kun. L. Zarembai, buvo pirmoji vaikų Komunija, Sutvirtinimo sakramentas, Motinos Die- nos minėjimas ir lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas.

Sv. Mišias atnašavo vysk V. Brizgys, asistavo kun. L. Zaremba ir kun. J. Kubilius. Vysk. V. Brizgys pasakė turiningą ir gilių minčių pamokslą. Pirmąją Komuniją priėmė 4 vaikai, Sutvirtinimo sakramentą — 28. Šiai šventei vaikus paruošė seselė Terešė. Mišių metu giedojo sol. A. Keblys, o choras rinktinėmis giesmėmis ir Haendelio "Aleliuja" visus šventiškai nuteikė. Šventovė buvo pilnutėlė dalyvių. Buvo matyti svečių iš Toronto, Niujorko, Otavos ir kitų vietovių. Tai — seneliai, krikščionys ir kiti giminės.

Motinos Dienos minėjimas ir mokslo metų užbaigimas įvyko po pamaldų AV parapijos salėje. Turiningą paskaitą skaitė Milda Lenkauskienė iš Klevelando. Paskaita savo turiniu skyrėsi nuo ankščiau girdėtų. Kalbėtoja publika palydėjo garsiais plojimais.

Mokslo metų užbaigimo iškilmei vadovavo mokytoja Marija Malcienė. Mokinį vardu kalbėjo abiturientė Daiva Piečaitytė, išreikšdama padėką mokytojams, kurie per 10 metų daug ko išmokė. Mokytojus mokiniai papuošė gėlėmis. Mokyklos baigimo pažymėjimus įteikė vysk V. Brizgys. Jis pasidžiaugė jaunimu, palinkėjo viso geriausio ir priminė tolimesnes pareigas: "mylėti savo kalbą, tėvynę ir visokiais būdais padėti, kad mūsų tėvynė Lietuva vėl būtų laisva". Inž. A. Kličius, KLB Montrealio apylinkės pirmininkas, abiturientams

įteikė dovanas — po menišką knygą: albumą "Lietuvių šeimos tradicijos". Mokyklą baigė 11 mokinių: Dainius Jonas, Dasy Andrius, Gruodytė Karla, Jurkutė Živilė, Lapinaitė Ramona, Naruševičiūtė Gaila, Ottaitė Karolina, Piečaitytė Daiva, Valiulytė Valė, Vazalinskaitė Edita, Žurkevičiūtė Rūta.

Gražus buvo mokinių pasirodymas. Seselei Teresei vadovaujant ir akordeonu pritarant, malonu buvo klausytis gražių dainų: "Mamytė", "Baltijos vėjelis", "Lokys" (mažieji sukėlė daug juoko), "Palankėj, palankėj", "Lietuva — šalis gražioji".

Inos Lukoševičiūtės tautiniai šokiai buvo gerai paruošti. Mokiniai pašoko Kepurinę, Kubilą, Jaunystės šoki, Bledzingėlę ir kt. Pačių mažųjų pašoktas "Noriu miego" sukėlė linksmo juoko. Šokiams akordeonu grojo Linas Staškevičius.

Baigiamąjį žodį tarė inž. A. Kličius, KLB Montrealio apylinkės pirmininkas, dėkodamas vysk. V. Brizgiui, kun. L. Zarembai, paskatinkei M. Lenkauskienei, mokytojams, mokiniais ir visiems atsilankiusiems. Ypatingą padėką išreiškė mieloms motinoms, kurios jaunuosius augindamos parodė begalinę meilę, kantrybę ir nuosirdų rūpestį. Iškilmes baigtos Tautos himnu.

Minėjimą rengė KLB Montrealio apylinkės valdyba. Po minėjimo buvo vaisės, dalyvaujant ir vysk. V. Brizgiui. Žmonij atsilankė laba daug.

Kazys ir Veronika Ottai iš Toronto buvo atvykę į Montrealį ir dalyvavo antiko Romo pirmosios Komunijos iškilmėse. Keletą dienų viešojo sūnaus Romo šeimoje ir lankėsi pas senus pažįstamus. A. A.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545

Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBE • GYVYBE

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

UTAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

MOKA UŽ:		DUODA PASKOLAS:	
Einamasis s-tas	6.0 %	Asmeninis	11.5 %
Taupomasis s-tas	9.25 %	Nekiln. turto	11 %
Pensijų planas	9 %	Čekių kreditas	12 %
Term. ind. 1 m.	10.25 %	Investicijos nuo	12 %

Duoda nemokamą gyvybės apdraudą iki \$2,000 už taup. s-tos sumas. Nemok. gyvybės apdr. iki \$10,000 už paskolos sumą.

KASOS VALANDOS:
1465 De Seve St., pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 iki 3 v.; ketvirtadieniais nuo 12 iki 8 v.v., penktadieniais nuo 12 iki 6 v.; sekmadieniais nuo 10.45 iki 12.45 v. Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo gegužės 15 iki spalio 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.
3907-A Rosemount Blvd.: Ketvirtadieniais nuo 6 iki 8 valandos vakaro ir penktadieniais nuo 12 iki 6 valandos vakaro.

Kapinių diena. Šio pavasario kapinių lankyme ir pamaldose dalyvavo daug tautiečių ne tik iš Toronto ir Hamiltono, bet ir iš tolimų Kanados ir net JAV vietovių. Visi skubėjo aplankyti savo artimuosius, kurių šiose kapinėse ilsisi 1013. Koncelebracines Mišias atnašavo prel. J. Tadarauškas, kun. A. Simanavičius, kun. P. Ažubalis, kun. J. Staškus, dalyvaujant kun. L. Kemešui. Pamaldų metu giedojo par. choras, vadovaujamas muz. S. Gailevičiaus ir muz. J. Govėdo. Solo giedojo sol. R. Strimaitis. Po pamaldų pašventinti nauji paminklai. Jų tarpe ir dailus paminklas a. a. sol. A. Ščepavičienei (replika iš Kaune jos tėveliui pastatyto paminklo), dalyvaujant su žvakutėmis Anapilio Moterų Būrelio narėms. Po iškilmių visi rinkosi į didžiųjų Anapilio salę, kur Lietuvos Kankinių kat. moterų draugijos narės buvo paruošusios pietus su kavute. Deja, esant labai daug dalyvių, uolioms šeiminiškėms visko pritrūko.

Lietuvių tautodailės paroda, surengta Anapilio Moterų Būrelio Anapilio Parodų salėje gegužės 26-27 d. d., sulaukė gausių žiūrovų, juoba, kad tai buvo kapinių lankymo dienos. Parodos lankytojai gėrėjos A. Jasiūno audiniai ir V. Veselkos drožiniai. Audiniuose spindėjo lietuviški raštai, spalvos ir kompozicija. Daug kas norėjo įsigyti jo audinių, bet dauguma jų nebuvė skirti pardavimui. A. Jasiūnas yra Kauno meno mokyklos mokinys, dirbęs mokytoju šokių gimnazijoje. Domėtis audimų pradžioje nuo mažens ir ilgai niui į tiek išstobulino, kad pasiekė augštą lygį. V. Veselka buvo išstotės savo drožinius — kryžius, koplytėles, lėkštes, humoristines figūras. . . Didžiausias jo drožinys buvo — trys kryžiai, kuriuos nupirko dail. J. Bakis. Lankytojai gėrėjos paprastais, bet lietuvių širdžiai artimais drožiniais. Jų autorius V. Veselka yra inžinierius, daile studijavęs pas dail. E. Kulvietį Ukmergėje; kilęs iš Paprėnškio k., Ukmergės apskr. Drožinėti pradėjo nuo mažens ir iki šiol yra padaręs daug drožinių, radusių prieglaudą pas gausius savo tautiečius. Abu minėti dailės mėgėjai gyvena Dreitoje ir savo laisvalaikį skiria pamėgtajai kūrybai. Jiedu yra dalyvavę daugelyje parodų įvairiuose JAV ir Kanados miestuose.

Šią parodą atidarė Anapilio Moterų Būrelio pirm. B. Mažeikienė, kuri su kitomis valdybos narėmis daugiausia ir rūpinosi parodos reikalais.